

H.M. 51.

S. D.

fine copy

Typo. p. 204

"⁸ Extremely Rare. A copy is worth £2.

See Maclean Tyko. Lond. ~~London~~
H. 204.

ORAIN,
MARBHRANNAN,
AGUS
DUANAGAN,
GHAIDHEALACH.

LE
AILEIN DUGHALACH,
FILIDH MHIC-IC-ALASTAIR;
FLATH GHLINNE-GARRADH AGUS CHNOIDEART.

*"Rannsuichear gach sgeul bho shean,
Bha 'n deagh Ghaidheal riabh gun chran,
An Fhionain dhearc-thoireach ghlan,
Do 'n aon-bhrìgh bho bharr gu bun.
Bliochd Chuchulainn, Chaoilt, a's Fhinn,
Osgair, a's Oisinn, a's Ghuill,
'S Rìgh nan ceud cath gam b'ainm Conn,
'S oian a bhios luaidh air na suinn,"*

Inbheirnis :
Clodh-bhuaille le
ALASTAIR MAC-AN-TOISICH.

M.DCCC.XXIX.

LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

209.

COMHRADH AN UGHADAIR 'S A CHARAID,
MU THIMCHIOLL AN LEABHAIR SO.

AIR Fonn—"Cabar Feidhla"

Ò ! 's mithich dhomh 'bhi 'g eiridh,

Tha éis air mo chethachadh ;

'S co fada 'bhios mi m' eiginn,

A' feitheamh eura 's tobhartais ;

Gu 'r ioma fear tha 'g eighneach,

A labhairt gu geur, coimhéach rium :—

"Nach siubbail thu Dhun-eideán,

Mu dheibhinn do ghnothaichean?"

Their fear glic rium :—"Glac do mhisneach,

'S na bi nise t-amadan ;

Ma theid do bhriseadh, bi'dh dith meas ort,

'S cha bhi beò aig caraidean,

Ged bhiodh airgid ann a d' chisidh,

Lan a phige 'm falach dheth,

Gur gearr a chulaidh sholais,

An cor, fad 's a mhaireas e."

'S nach smuainich thu, 'Dhuin' uasail !

A liuthad fuachd a's allaban,

Trioblaid, agus cruadal,

A fhuair mi 'n tir aineolaich,

Le sneachd agus gaath tuatha,

'Toirt dhiom nan cluas blo 'n ailleagan,

Gun duine 'ghabhadh truas dhiom,

No dh' fhuasgladh air m' an-shochdair ?

“ ’S fada beo thu, ma ’s a ceol leat,
 Bhi ri bron ’s ri gearan air,
 ’S liuthad òr a chaidh na d’ ’phoca,
 Bho n’ thoisich thu ’s t-Earrach ris ;
 Leabhar mor agad g’a sgrobadh,
 ’S gòrach thu mar lean thu air :
 ’S gu ’r lìonmhor fear a chuir a spòg ris,
 Le dochas gu faidh iad a.”

Shiubhail mi gach duthaich,
 Gu ’r ioma cù rinn comhart rium,
 Tigh’nn a mach gu Dunain,
 Bho ùdabaice coimlicheas,
 A tabhann air mo chul-thaobh,
 ’S bu lìonmhor suil a coimhead rium :
 ’S nuair bhiodh gach dorus duinte,
 Cha ’n fhuchdainn-sa romham iad.
 “ Ge d’ dhruidear fear dhiu, fosglar bealach,
 ’S sean fhocal bho thoiseach e ;
 Thoir fainear e, so mo ghealladh,
 ’S bi tu d’ leanamh fortanach :
 Falbh le t-ealaidh feadh gach fearainn,
 ’S breamasach ma ’r coisinn thu
 Na chumas fad do shaoghail,
 Bho ’n aoidheachd gu sochdrach thu.”

O ! ’n cluinn thu ’charaid dhilis ?
 Tha mise ’stri rì comh-fhurtachd,
 A dh’ fheuch an cuir mi crìoch air,
 Bho ’n ’s ni chuir mi romham e,
 ’Bhi ’g imeachd feadh gach tire,
 ’S mi strìochda gu comhairl,
 ’S ge d’ choisichinn an rioghachd,
 Mu ’n aon, bhi’dh trì dhiu coimheach rium.

“ 'S an neach a thigh gu ealamh, brisg,
Nach dean thu chlisgeadh gnothach ris?
Their e : — Faigh dhomh peann a's innc,
A's gabhaidh mise leabhair uait,
'Scriobhaidh e 'n sin ainm gu clis,
Le h-itinn, nuair a gheibh e i :
Bidh fear, a's fear achda dol ris,
Ga bheil a mhisneach fhoghainnteach.”

'S na 'n eisdeadh tu ri m' sgial,
Cha 'n iarruinn do chomhairlean ;
Tha mi mar dhuine 'g iasgach
Le fiasgain, 's muir dhomhain ann ;
Gu saothreachail g' a iarraidh,
An uair nach riab e beathach dhiu ;
'S co tric an stoirm 's am fiath ann,
'S cha leig 'n driamlach fodha dha.
“ 'S ma tha 'n t-iasgair bochd air achdras,
Cuiridh freasdal cobhair air ;
Tha ioma seorsa 's a mhuir pailt,
Nuair theid e mach le dhrodhachaibh,
Ni e ghlacadh, 's thig e dhachaidh,
Gu tachdrach, foghainnteach,
Cuiridh e sid ann an tasgaidh,
'S cha 'n f haicear a chobhartach.”

Cha choimeasan sin dhomhsa,
Ge maith do ghloir, cha 'n fhoghainn i,
Mu 'n d' theid mo chuis ann an ordugh,
Bidh dortadh agus deaghail air ;
Ge d' gheibhinn peighin bhronach,
Tha ioma toir a's deadhaidh air ;
'S rionnag ann 's an oidhche fhrasaich,
Leith-chrùn ge do gheibhinn e.

“ **Tog** a d’ cheasad, ’s na bi leis,
 Na tugadh beagan sobhadh dhuit ;
Siubhal greis le d’ Ghaelic dheis,
 Oir cha dean leithsgeul gnothach dhuit,
Fuirich seasrach ann a d’ dhleasnas,
 ’S thoir bho ’n phreas gach leabhar dhiu,
 ’S gum bi do chliu ga dhearbhadh,
 ’S nach cluinnte cearb a d’ dhoighidh ort.”

Ma chreideas tu mo bhriathran,
 Gur e mo mhiann ’bhi onorach,
Bha ’n seal-fhocal ciallach,
 ’S fear liath a thuirt romhams’ e,
Gu ’m b’ fhearr bhi bochd na briagach ;
 ’S be iarrtas a chomhairlean,
Gu ’n soitheach chuir air cial*
 Do dh’aon neach nach b’fhiach leis coimhead air.
 “ **Tog** do d’ ghealltachd, ’s na gabh faiteachd,
 ’S bi gu faicleach, furachail,
Faigh a mach le d’ chluais ri claisneachd,
 Far am pailt a chuideachda ;
 ’S lionmhor fear a ghabhas tlachd dhiot,
 ’S leis a maith do chuideachadh ;
 ’S bi siobhalt’ ann a t-iarrtas,
 ’S gun riarach e t-uireasaibh.”

* Air a chliatbadh.

AN CLAR-INNSIDH.

	<i>Taobh-duilleig.</i>
Marbhrann do Mhac-ic-Ranuill na Ceapaich	1
Oran do Mhac-ic-Alastair	5
..... do 'n aon cheudna	9
..... do 'n aon cheudna	13
..... do Dhomhnall Camshròn, Triath Loch-iall	18
..... do dli'Ailein Cam'ron an Earrachd .	22
..... do 'n neach cheudna	26
.. .. do na Ciobairibh Gallda	29
..... Leannanachd	33
..... do 'n Mhaighdinn cheudna	37
..... do Mac-Pharlain, Piobaire, &c.	39
..... do 'n chuideachd a thogadh am Brudhach- Mairi	42
..... do 'n Mhisg	47
Duanag do 'n Uisge-bheatha	49
Oran Gaoil	51
..... do Cheilidh nuadh posda, &c.	55
..... do Dhughall Og Mac-Lachuinn, &c.	56
..... do 'n t-Shuirdhidh	58
..... anns am bheil an t-shuirdhidh air a samh- lachadh ri Sgibeireachd	63
Smeorach Chloinn Dughail!	67
Comhairle do Chloinn òig, &c.	71
Oran trod mna-an-tigh ri fear	
..... do Mhac-ic-Alastair Ghlinne-garradh	

Marbhrann do dh' Fhear Acha-triachadain .	84
Oran do 'n Reisemaid Duibh	89
..... do Thighearna Ghlinne-garradh, &c. .	96
Cumha do dh' Oighre Mhic-ic-Alastair, &c. .	100
..... do Mhac Dhughaill, Dhun-Òlla .	105
Duanag do dh' adhairc an tombaca, &c. .	111
Oran do thombaca na sreothàdaich, &c. .	114
..... do Thainisteir Ghlinne-garradh . .	117
Failte an Ughadair do dh' Aonghas òg Ghlinne- garradh	124
Cumha do Dhomhnall Camshron, Lichid-ruaidh .	127
..... do dh' Eoghan Mac Lachuinn . .	131
Oran do Chomunn nam Fìor Ghaidheal . .	136
..... do 'n Chomunn cheudna	142
Gearan na mnatha an aghaidh a fir . . .	148
Cumha do dh' Iein Camshron, Fear Challort .	153
..... do dh' Aonghas òg, Acha-triachadain .	157
Oran do Mhac-ic-Alastair, air dha bheannachd a thoirt do 'n Ughadair	160
..... do Shiosalach Shrath-ghlaise . . .	165
Cumha do dh' Eoghan Camshron, Fear Ghlinn- nibheis	168
..... do dh' Fhear Lonndabhrà	173
Am Bard a' dteadh an tuairisgeul, &c . .	177
Cumha do Shir Iein Camshron	182
Oran mar gun deanadh duine òg e, 's e pòsda ri caillich	186
..... do Bhirlinn Mhic-ic-Alastair . . .	190
..... do 'n Bhàta-thoite, Beinn-nibheis . .	194
Duanag do 'n Mhaighdinn Mhor-bheinnich .	197
.... do 'n Bhàta-thoite, Beinn-Loinein .	199
Cumha Mhic-ic-Alastair	202

DO 'N LEUBHADAIR.

CHA b' ann le failmse a chuireadh an dà oran, a ta air ball an deigh so, anns an ionad so do 'n leabhar; ach a chionn gun robh an *Clar-innsidh* agus an *obair crìoch-nuichte*, mu 'n d' fhuaradh bho 'n Bhard iad: uime sin, air dha bhi deonach gu 'n reachadh an Clodh-bhuaidh, fhuair e a thoil, agus chunnacar iomchaidh an cur 's an ionad so.

Oran do 'n Bhata-thoite, da 'n goirear an Ceann-fine.

'S E a h-ainm am beurla 's an gaelic
An Ceann-fine am measg na 'n gaidheal;
Is thig i 'dhuthaich nam beann arda,
'S gheibh i cairdean anns gach tir.
Slan gu 'n till na gaidheil ghasda,
Dh' fhalbh di-mairt air sail' do Ghluisehu,
Leis a Bhata dhionach, sgairteil,
*Laidir acfhuinneach gu stri.**

Nuair a dh' fhalbhas i gu h-aotrom,
'S luaithe h-astar na 'n gàth-gaoithe,
Cha till fairg i no sruth caoluis,
Ge b' e taobh do 'n d' thig an t-shian.

* Rl bhi air aithris an deigh gach rann,

'S ged dh' eireadh a mhuir gu buaireas,
 Snamhaidh i air bharr na stuaghaibh,
 Mar steud-cruidheach a's spuir ga bualadh,
 'Dhol 's an reise a bhuannachd cis.

Le cuibhleachaibh air gach taobh dhi,
 'S i masgadh fairge le saothair ;
 Ioghnadh co mor 's th' air an t-saoghal,
 A dheilbh clann-daoine ri 'm linn.

Gu dol an aghaidh na gaoithe,
 Le teine gu 'n aon snathain aodaich,
 Gun raimh, ach a stiuir ga saoradh,
 Air muir a taosgadh na glinn.

Sgioba fearail ri àm cruadail,
 'S *Caiptean* Mac-an-Aba an t-uasal,
 Calum Domhnullach a's Ruairi
 Mac-Coinnich gu suairce, grinn.

Caiptean Mac-an-Aba 'n t-armann,
 A shiol nam fear a sheasadh larach,
 A leagadh na h-aighean 's na lan-daimh,
 'S an fhasach am braighe glinn.

Mu Urchaidh nan buinnean gailfhiach,
 Aig Eas-chaitleig nan garbh-shruth,
 'S tric a rinn do morbha marbhadh,
 Air bradan tar-gheal fo 'n still.

Oran do dhuine uasal araid, ALASTAIR MAC-RATH, a

bha na dheagh charaid do'n Bhard.

FURUS dhomhsa mach air chuairt,
A tachairt ri Gleann-a-cuaich,
A lamh a dhioladh dhomh duais,
Bho 'n d' fhuair mi rud an la sin.

Irin-a-rin u horo,

Irin-a-rin u horo,

Irin-a-rin u horo,

*Gu'n togainn fonn gu h-aidhearach.**

Gur tu ceann-uidhe nam bard,
Nam filidhean 's nan luchd-dàn,
'S nuair a shineadh tu do lamh,
Cha b' fhaillinneach dhoibh crathadh dhi.

Ceisd nam ban bho thir nam bò,
Bho Shrath-chluainidh gorm an fheoir,
Far an d'fhuair thu t-àrach òg,
'S cunnta moran aighean dhuit.

'S lionmhor maighdean bhanail, chiuin,
'S caoile mala, 's guirm suil,
'S deirge gruaidh, 's a 's gile gnuis,
Nach diultadh dol a d' rathad-sa.

Giomanach air chul an fheidh,
'S tric a leag thu iad 'sa bheinn,
Le d' ghunna glaichd air dheagh-ghleus,
A tholladh bein gun ambarus.

* Ri bhi air aithris an deigh gach tìana.

'S tric a leag thu mathair laoigh,
 'S a choirre ghorm air a taobh,
 A's eilid-bhinneach na 'n cas caol,
 'S coileach-fraoich 's a chamhanaich.

Leat bu mhiann bhi 'm beinn a' chroo,
 'G iarraidh fath air fear na 'n cròchd,
 Air do shuil cha laidheadh sgleo,
 'S tu seolta dol 's an amharc ris.

Moch 'sa mhadainn air an toir,
 B'e do roghainn thair gach cool,
 'Bhi 'g eisdeachd nan lan-damh mor,
 Aig Fillein-roid 's an langanuich.

Namhaid na h-eala 's ghcoidh,
 'S na lacha laidheas air lon,
 Le gunna nach diult ri h-ord,
 'S a leonadh anns an adhar iad.

Greas an t-shearag sin a nuas,
 'S cuir gu h-ealamh i mu'n cuairt,
 Deoch slaint fir Ghlinne-cuaich,
 'S gun eireadh buaidh 's gach la leis.

Am fear nach òl i gun chealg,
 Gabhaidh sinn uile ris fearg,
 Togaidh sinn an t-sabbaid gharg,
 Le bata garbh a ghabhail air.

Gluaiseadh e bho cheann a bhuird,
 Fuadaichear e as ar cuirt,
 Cha docha leinn e na 'n cù,
 'S e bhruid a' fear nach gabhadh i.

ORAIN GAIDHEALACH.

Mairiann do Mhic-Ic-Ranuill na Ceaprìche.

Tha mi 'in shìneadh air m'uilinn ;
'S mor mo mhulad a's m' aincheist'
Mu 'n naidheachd so 'fhuair mi
Nach bu shuarach ri sheanchas :
Ged nach eir'ghinn a d' bhrataich,
A Chùirteir aigeannaich, mheamnaich !
Cha bheag mo chuis mhi-ghean
Thu 'bhi dhi do luchd leamhuinn.

'S ann tha 'n sgeula ta cràiteach
An tràth-sa 's tìr Abraich,
Nach mairuinn fear t-aogaisg,
A Mhic-Ic-Ranuill bho 'n Cheapaich !
Bho 'na dh' fholaidh an ùir thu
An ciste dhluth nan cord breachda,
Tha do chairdean gun sugradh ;
Is beag an t-iognadh e 'thachairt.

Tha do thalla gun mhanran,
Gun fhuaim clàrsaich' na pioba,
Gun iomairt air thaileasg,
No gun lamh 'thoirt air dhìsnean :
Bho 'n chaidh Ceannard a Bhràghad
An leabaidh lair 'san uaigh iosal ;
'S lionmhor neach a tha craiteach,
Bho na thainig a chrìoch ort.

Chaidh do bhochdan gu truaighe,
 'S tha do thuath air an rùsgadh,
 Bho na chàireadh fo' lic thu,
 Fhir bu mheasala giùlan !
 Co dh' fhuasglas na glasan,
 Nuair bhios airc air do mhuinntir ?
 Chaill iad iuchair an gleùta,
 Fear a reiteach' gach cuise.

'S lionmhor achdain 's trom-osna
 Tha nochd ann a d' dhùthaich,
 Sileadh dheur agus reachdraich,
 Gun aiteas ach tùrsa ;
 Mnathan caoinnteach a basraich,
 Gun an taice ri 'n cul-thaobh ;
 'S beag an t' iongnadh do d' cheilidh
 Ge d' nach eirich i sunntach.

Tha do bhraithrean trom duilich,
 'S cuis mhulaid an t' aobhar,
 Bho na dh' fhag iad thu 'n tasgaidh,
 Cha 'n e 'n cleachdadh bhi aobhach ;
 Dh' fhalbh an sùgradh 's an aiteas,
 Cha dual da 'n aigne 'bhi aotrom,
 'S e 'n tlachd a bhi bronach
 Gun scol air a chaochladh.

'S beag an t' iongnadh dhoibh fein sid,
 'S an guala threuntais air lagadh,
 A chraobh chatli agus chomhraig
 Fo' na bòrduibh an tasgaidh ;
 Nuair a chuirte suas piob leat
 A meoir bhinn Mhic a Ghlasraich,
 'S iomadh gallan deas dìreach
 A reachadh sìos ann a d' bhrataich.

S lionmhor' aite 'n robh ainm ort
 Ann 's na dhearbhan thu do ghaisgeadh;
 Bho 'n 's e cleachdadh bu dual dhuit
 A bhi cruadalach, beachdail,
 Smachdail, sìobhalta, suairce,
 'Dhol a bhuannachd a cheartais:
 Nuair a ghlachdadh tu 'n t-àrdan
 'S maireg namhaid a chaist' ort

'S maireg fo 'n leigte do lùs,
 An uair a thionndadh tu 'n as-caoin,
 A dhol a chosnadh cath làrach,
 Gu nàisinneach, reachdmhor:
 Gnais shoilleir na naire,
 Nach robh sgàthach no gealltach;
 'N àm losgadh an fhùdair,
 Nach tionndadh le taiseachd.

Na 'm b' e do chleachdadh an lùireach,
 A's claidheamh cuil a chinn aisnich,
 Sgiath bhreachd na 'm ball dlutha
 Air a dunadh fo t-achlais,
 Agus clogaide cruadhach
 Osciunn na cluaise b' fhearr claisneachd;
 Cha bhiodh sgàth air do dhaoineibh
 Dhol 'sa chaonnaig 's tu aca.

'N àm do laoiach chur an òrdugh,
 Bu leir dhuit eolas a's gliocas;
 Tuigse naduir le foghlum,
 Fhuair thu sonruichte gibhtean:
 Ri linn catha no comhraig,
 Cha 'n fhacas leon air do mhisnich;
 Ri h-uchd cogaidh a's fuathais,
 Dhearbhan thu cruadal gun tioma.

Bha thu uasal a d' nadur,
 Suairee, bàigheil a d' inntinn;
 Bho thoiseach do làithlean,
 B'e t' abhaist bhi sìobhalt;
 Aghaidh meachair mar mhaighdinn,
 Flatihail, caoimhneil fo d' mhin chruth,
 Dana, sgairteil mar shaighd-fhear,
 A chasgairt foill do luchd mi-ruin.

Nam bu chogadh an t-aog
 A b' urrainn daoine ga thilleadh,
 'S iomadh oig-fhear deas, dealbhach,
 A reachadh garg ann san iomairt;
 Mu 'n leigte gu dith thu,
 Gur a lionmhor cean-fine
 'Reachadh dàn ann sa stréupaid,
 Fir ghleusda, gun ghiorag!

Dh' eirgheadh Tighearna Mhuideart,
 'S Mac-ic-Dhùghaill bho 'n Mhòr-thir,
 Mac-Dhomhnuill nan Eilein,
 'S cha b' ann air deireadh do thoireachd;
 Dh' eirgheadh fir Ghlinne Garradh,
 'S Mac-ic-Alastair Chnoideart,
 Cloinn Iein bho 'n Innein,
 Nach tilleadh 'sa chomhail.

Nam bu shean mi gu seachas,
 Dh' innsinn deàrbhta na 's leatsa,
 'S a thigeadh mu d' dheibhinn,
 Na 'n gleidhte le feachd thu;
 Iar! *Antrim* a h-Eirinn
 D' an geilleadh na gaisgich,
 Agus naillsean Chinntìre,
 Luchd nam pioban 's nan glas-lann.

*Oran do MHAC-IC-ALASTAIR, Tighearn' Og Ghlinne
Garradh.*

DEANUIBH suidhe mu 'n bhord so,

'S bidh mo stòp-sa cur thairis;

Mar bhi gainnead mo stòrais,

Cha bu leor lium a cheannach :

'So an deoch a theid òl

Air Tighearn Og Ghlinne Garradh ;

'S cha bhi i gun dioladh,

A's teudan m' fhidhle ri 'n tarruinn.

'S i so slainte 'n fhir uasail,

Chionn 's gu 'm buadhaich thu 'n treuntas,

Agus dùchas a Chaisteil,

'S do luchd chasag cha gheill thu :

Ma bhios gach cuis mar a chualas,

'S fearr na duais leinn è dh'eirigh,

Gu 'm bi gach ciobair a'n Cnoideart

Fo iochd an leomhainn ga'n treutadh.

Tha thu macanta, caoimhneil,

Mar mhaighdinn aig suairceas ;

Nuair a thigeadh iad cas ort,

Dh'eirgheadh lasadh a d' ghruaidhibh ;

Leat is feargach luchd adan

'Bhi gam faicinn mu 'n cuairt dhuit ;

'S mu leanas tu chuis ud,

Bidh do chliu mur bu dual dhuit.

A's a sheobhaig na firinn !

Tha thu d' rìgh air an calltuinn ;

Ma 's e beachd anns na chinn thu,

Nach bì ciobair a t' fhasga :

'S iad a dh' fhòghair do dhillsean,

'S a chuir dìth air do bhrataich ,

'S bho na fhuair iad lamh 'n uachdar,

Tha do thuath air an sgapadh.

'N rud a thuirt an sean-fheall,

Tha mi beachda gur fìor e—

“ 'S fearr tilleadh 's an àth

No 'bhi bàite gu h-ìosal : ”

Bheir thu 'n air' air do chairdean,

Ma tha 'n dân doibh na chi e ;

'S cuis shòlais do d' chinneadh

Gu 'n do ghineadh gun spid thu.

Cas a shiubhal a chreuchainr,

A dhìreadh leachd agus garbhlach ;

Pearsa chùmpach gun leasgan

Da 'n deise thig armachd ;

Cuilibheir caol air ghleus luhhaidh,

A deanamh pudhar mu anmoch,

Air agh'a chinn ghvanaich,

'S tric a bhuannaichd thu 'n earba.

'S tu scalgair na sìthneadh

Ann am frìdh nan damh seanga,

Leis a ghunna nach diùltadh

Air ùtlaiche 'n langain :

Agus lach a chinn uaine,

Bhiodh do luaidhe ga mealladh,

Eoin a dli' eirghheadh bho 'n t-shàile,

'S bu tu nambaid na h-cala.

Agus gíomanach coilich

An cluais an doire sa mhadaínn,

Le ghob crom, 's e ri dùrdan,

'S "cha b'e tùchan a chnatain,"

An taichd a leannain ri sùgradh,

A seinn ciùil air gach bachdan ;

'S a 'nuair a làsadh do làmhach,

Bhiodh a charaid gun astar.

'S air thoisich a chruadail,

Dhuit bu dual a bhi d' ghaisgeach,

Roimh neart tein' agus luaidhe,

Do lann chruadhach ri spealtadh :

Tha thu 'shliochd nam fear uaibhreach

A choisinn buaidh anns gach baiteil,

A fhuair urram na h-Albann,

'S a rinn a dhearbhadh an Sasunn.

Sìol nan Collaidhnean treuna

Nach treigeadh an claidheamh,

Dh'fhas gu cruaidh-bhuilleach, tréubhach,

Bu mhaith feum ri h-àm sgathaidh ;

"Leis na chuireadh cath ghairbh-fhaich,"

'S gheibhte seanchas air fatbasd ;

Mar ri là Ionmhar-Lòchaidh,

Bha luchd chleochdan na 'n laidhe.

Tha fìor fhuil nan Gaidheal

Gun chàilein, air sìoladh

Ann a d' phòraibh na 'n stuaighean

Mear-ghluasadach, rioghail ;

'S lionmhor struthan bras-uaibhreach

Tha mu d' ghuailean a dìreadh ;

Ge b'e sheanchuiseadh ceart thu

Bho linn Art agus Mhìli.

'S maing a reachadh gu stri riut,
 Mar biodh siothchaimh air t' aire ;
 Cha bu shugradh do Dhu-ghaill
 Do chùis a thoirt tharad ;
 Nuair thigeadh an tréun-laoch,
 Mor-fhear Sleibhteach nan seang-each,
 'S Mac-'ic-Ailcin a Uidhist,
 A theid na uidheam air mbarachd.

Leat a dh' eirgheadh bho 'n Mhor-thìr
 Treun-flhìr mhora nach meataich,
 Da 'm bu shuaicheantas fracch,
 An àm na laoiach 'chur ri gaisgeadh ;
 Dream nach strìochdadh 'sa chaonnaig,
 Sliochd Raonuill bho 'n Cheapaich ;
 Le 'n cuilbheiribh caola'
 'S tric a dh' fhaobhuich Cloinn Chatain.

Dream cile do d' chinneadh,
 Clann lein cha strìochdadh,
 Air thoiseach a chumaisg
 'S iad gu fuileachdach, dìleas ;
 Nuair thogta leibh bratach,
 Fracch dait' agus pioban,
 'N àm na faobhuir a nochdadh,
 'S maing a choisneadh am mi-ruin.

B' ann do d' chàirdeas Cloinn Dùghaill
 Bho thùr na 'n clach snaighte,
 'N àm tional ri cheile
 'S iad nach eisdeadh do chaismeachd ;
 Dh' innis latha Ghlinn-seile
 Nach bu deireadh air feachd iad ;
 'S ge do chailleadh sliabh 'n t-shiorraidh,
 Chaidh a'n gilleam air thapadh.

Oran do 'n aon cheudna ; 's e sin ri radh—an Coirneal
Domhnallach, do 'n goirear "TIGHEARNA GHUINNE
GARRADH."

LUINNEAG.—*Faigh a nuas dhuinn am botul,
'S theid an deoch so m' 'n cuairt,
Lion barrach an copan,
Cum sochdair a chuach ;
Tosda Choirneil na feile
Leis an eireadh gach buaidh,
Oighre Chnoideart a bharruich,
'S Glinn-garradh bho thuath.**

THIG ort measair a's adharc,
Agus taghadh nan arm,
Le d' mhiol-choin air lomhainn,
'S iad romhad air falbh :
Nuair theid thu do 'n mhonadh,
Bidh fuil air damh dearg ;
Cas a shiubhal an fhirich,
Leat a chinneadh an t-sealg.

'S tu marbhaiche 'choilich,
'S moch a ghoireas air chrann,
Bhuichd bhioraich an t-seilich
Agus eilid na 'm beann :
'S tric a leag thu na luaths'
A chaol-ruaghag 's a mhanng,
Nuair a ruigeadh do luaidhe
Cha ghluaisleadh i eang.

* An Luinneag ri bhi air aithris an deigh gach rann.

'S tu namhaid na h cala,
 Lamh a mhealladh a gheoidh ;
 B' fhearr leat 'fhaicinn 'san adhar,
 Na e luidhe air lon,
 Air iteig ga chaitheamh,
 Bhiodh luaidhe neimh air a thoir
 Bho ghunna beoil chumpaich.
 'S cha bhiodh uin' aige beo.

Lean do chruadal, 's do ghaisgeadh,
 'S am fasan bu dual
 A bhi colgarra, cosanta
 'M prosnuchadh sluaigh :
 Gu h-armailteach, treubhach,
 Gu geur lannach cruaidh ;
 'S tu shliochd nam fear treuna,
 Nach geilleadh 's an ruaig.

Tha 'n naidheachd so fìor aig
 Luchd innse nan duan,
 Gur a sgeul e ro chinnteach,
 Air do shinnsreadh bha buaidh ;
 Nach do dhibir an deas-lamh,
 Ach seasamh 's gach uair,
 'S i bhuidhneadh a chis
 Ri h-uchd strithe le fuaim.

Ghabh thu tlachd a's dea-cheutaibh,
 Do 'n bheus a bh' aig each,
 Luchd bhreachdan an fheileadh
 A dh' eireadh a' d' phairt ;
 Toirm fheudan ga 'n gleusadh,
 Leat is eibhinn an gàir',
 Mar ri binneas nan teud,
 'S a bhi g' eisdeachd nam bard.

Tog suas an crann dìreach,
 Bratach riobhach gun sgath,
 Le cularaibh rioghail
 A dh' innseas co iad ;
 'S cha 'n òb do chuid gillean
 Dol an iomairt na spàirn,
 'S tu fein air an toiseach
 A toirt mosglaidh da 'n càil.

Tog colg ort, Fhir ghasda,
 Bi gaisgeil 's gu 'm faod ;
 Thig marcuich is coisichean
 Ort as gach taobh :
 'S farsuinn lion'ar do chorach,
 Cloinn Domhnuill an fhraoich ;
 Thig do chinneadh a d' chomhnadh,
 A chraobh chomhraig nan laoch !

Tha fir chalma ro fhearail,
 Ann a 'd f hearannaibh fein,
 Eadar Cnoideart 's Gleann-Garradh,
 'Theid barruicht' air ghleus :
 'Chuireas cul air an naimhdean ;
 Tha 'n Ceannard ga 'n reir :
 'S cha ghabh thu bhi ceannsuicht'
 Le Ghrannduich Shrath-Spe.

'S leat cairdeas, le dùrachd
 Fir ùr Innse-Gall,
 Nach gabh giorag na mùiseag,
 'N àm rusgadh nan lann ;
 Na 'n cluinneadh iad stri riut,
 Bhiodh mìltean diubh 'nall ;
 Mu 'n leigeadh iad cùis ort
 'S iad a dhùbhladh do rannc.

Thig a d' choinnimh le farum
 Buidhean blhras na 'n arm cru.
 A bhuaileadh na buillean
 'S a chuireadh an ruaig
 'Bha gu h-ardanach reachdmhor.
 Gu feachd a dol suas
 Bho Cheapaich nan craobh,
 A dh' fhag na glaoidh 's a Mhaol-Ruaid

Bho chomhann nam bradan,
 Is gasd' thig fo thriall
 Cloinn Icin gun ghealltachd,
 Bha 'neart-san leat riabh,
 Le 'n airm an deagh ordugh,
 Luchd a leonadh nam fiadh,
 'S a dheanadh an tolladh
 Mu 'n cromadh a ghrian.

Co 'thàirneadh riut riobadh
 Nuair 'thig na bheil uait ?
 Iarl' *Antrim* a h-Eirinn
 Leis an eireadh na sluaigh ;
 Mac-ic-Ailein nan geur lann,
 Dheanadh euchd air a chuan,
 Aig a bheil na fir ghleusda
 'Dhol a reubadh nan stuagh.

Thig iad sid ort le dùchas
 Bho thùr na 'n clach réith,
 Braithrean Dhomhnuill, Cloinn Dhùghaill,
 Marcaich shunntach nan stéud :
 Cloinn an t-Shaor bho thaobh Chruachainn.
 Bha riabh cruadalach tréun ;
 Ge do chaill iad a chòir 'bh' aig
 An' seòrs' ann an Sléibht'.

Oran do 'n Aon cheudna.

Air fonn agus tomhas, “ A bhean, leasaich a stop dhuinn.”

DEANAIBH suidhe gu soisneach,
 Air sèaraichean sochdair,
 Mu bhord nan ceith'r oisnean,
 Chum 's gu 'n òl sinn an deoch so,
 Air Choirneal ùr nam fear coltach,
 A choisneas cliu 's tu air thoiseach nan laoch.
 A choisneas cliu, &c.

Mu 's a branndi no fion e,
 Dean am botul a lionadh ;
 Tha mi toileach a dhioladh,
 Gun 'bhi cunntas mu fhiachan,
 Ga ghearan cha bhi mi,
 Ge do bhitheadh a phris orm daor.
 Ge do bhitheadh, &c.

Tha mo chridhe gun aiteas,
 Bho na thrialld thu air astar,
 'S mi t-iarguinn, a ghaisgich !
 Bha coltas ceann feachd ort
 Air thus nam fear gasda,
 'Nuair a ghluais thu 's a mhaduinn diar-daoin.
 'Nuair a ghluais thu, &c.

Oighr' Oig Ghlinne-Garnaidh,
 Agus Chnoideart an daruich !
 Be do dhualchuis bho d' sheanair,

Seasamh cruadalach fearail,
 'N àm dol suas ann an carraid
 Mar bhalla cruaidh, se fo bharran do 'n fhraoch.
 Mar bhalla cruaidh, &c.

Co 'leumas an gàradh,
 'Nuair a thogas thu 'phàirce?
 Rannc rioghail neo-sgàthach,
 Mar do chaochail iad abhaist,
 Is maith a sheasas an larach,
 'S a chuireas an namhaid fo sgaoil.
 'S a chuireas, &c.

Na fir mhora gu cumasg ;
 Nach eisdadh an cuireadh
 Dhol a bhualadh nam builleann,
 Gu geur lannach, guineach,
 Le 'm beumanaibh fuileach,
 'S tric a choisinn iad urram 's a stri.
 'S tric a choisinn, &c.

Sgeula chuala 'n roinn Eorpa
 Gun robh buaidh air Cloinn Dhomhnaidh
 Ri h-aodunn a chomhraig ;
 Na fir churanta, sheolta,
 'Theid 's an iomairt gun sòradh.
 'S co b' urrainn bhur coir a thoirt dhiubh ?
 'S co b' urrainn, &c.

Gael an t-Alastair Gleannach,
 Marcach sunntach nan seang-each,
 Nan steud cruitheacha, strannach,
 A bhuidhneas réis air na Galluibh
 A theid na 'n leum, 's nach toir thairis le sgior.
 A theid na 'n leum, &c.

3ar-bhiadhtach, an fhiona,
 'S tu b' urrainn da dhioladh,
 Cha bheagan bu ni leat;
 Ach togsaidean lionta,
 Mar bu chleachdadh le d' shinnsireadh
 Ann 's an talla 'm biodh slinntich nam pios.
 Ann 's an talla, &c.

Tha mo dhùils' anns an Tridhear,
 Gar a greadhnach do thighinn,
 Gu 'd ste mar bu dligheach.
 Air creagan an Fhithich,
 Tur àrd nan clach lighe
 Nan stuagh laidir nach crithich le sin.
 Nan stuagh laidir, &c.

Gu tùr 'Garrannach uasal
 Na 'n clach snaighte nach gluaisear,
 Air nach dreigheadh an luaidhe,
 'S cian bho 'n chuireadh a suas e, [sios.
 Leis an dream an robh cruadal,
 'S cha d' fhuair naimhdean riabh buaidh gu chur
 'S cha d' fhuair, &c.

Fhir mhaisich na feile,
 Gu 'n uireasbhuidh ceille :
 Tha t-uaisle 's do bheusan,
 Do chruadal a 's t-euchdan
 A comh-fhreagradh da cheile,
 'S cha tuairsgeul breig' 'tha mi 'g inns'.
 'S cha tuairsgeul, &c.

'Ghlachd thu mhisneach as t-oige,
 Le gliocas gun mhor-chuis ;
 'S leat onoir 'bhi 'd Choirneal,

Do *chomission* a d' phòca,
 Leith ri ceangal do chorach :
 Gleann a Garradh a's Cnoideart fo d' chis.
 Gleann a Garradh, &c.

'Nuair a theid thu fo d' armaibh,
 Bidh raoghainn gach dealbh ort,
 'S lann thana 'chinn airgiod,
 An dorn luthmhor nan geal-mheur ;
 Mheud 's a thainig do d' aimsir,
 Cha do thaisg thu i cearbach fo' spìd.
 Cha do thaisg, &c.

'S beag an t-iognadh an Albainn,
 Ge do chluinntè mor-ainm ort,
 Mar a millear a seachas ;
 'S tu 'shliochd Art agus Chormaig,
 Chuinn a's Cholla, ge d' dh' fhalbh iad,
 'S fada cliu nam fear calm anns gach tìr.
 'S fada cliu, &c.

'Oig aigeannaich, mheamnuich,
 Cas a shiubhal a gharbhluich,
 Bidh tagha nan arm ort ;
 'S tu 'raogha an t-shealgair,
 'S i do luaidhe nì marbhadh,
 'S tric a leagadh damh dearg leat 's an fhridh.
 'S tric, &c.

'Nuair a chaogas tu 'n t-shuil, ri
 Gunna glaice nach diultadh,
 Bidh eilid na stùichde
 Ann sa' chadul nach duisg i,
 Aig do ghillea ga' rusgadh,
 'S tu nach cuireadh a luireach gu prìs.
 'S tu nach cuireadh, &c.

Dearg namhaid an ruaidh-bhuichd,
 'S a choilich dhuidh air an duathar,
 Ann 's a mhaduinn mu 'n gluais e ;
 'S eala bhàn nan spag fuara.
 'Snamh air bharra nan stuaghan,
 'S tric a mheall thu mu 'n cuairt i gu tìr.
 'S tric a mheall, thu, &c.

'S an cluinn thu mis', f'hir an tighe ?
 Thoir dhuinn an t-shlainte so fhathast,
 Agus reitich an rathad
 Do 'n fhear nach duraichd a gabhail ;
 Tilg an cuil e na laidhe,
 'S na bi 'giulan luchd tathaich nach f'hiach.
 'S na bi 'giulan, &c.

Am fear nach togair a h-òl, bidh
 Taobh an lochdair do 'n chomhlaidh
 Rì bairneach a shroine,
 Gus am bi e cho reota
 'S nach eirich e beo as
 Mar h-iarr e 's tosda, 's an t-oran so 'risd.
 Mar h-iarr e, &c.

Oran do DHOMHNUL CAM'RON, Triath Loch-Iall.

A tha coltach ri teis cronain Mairi, nighean Alastair Ruaidh, a
Bhan-Bhard.

O THEANGA ! bi gear,
'S thoir dhomhsa mo mhiann ;
Mu dh' innseas tu sgial,
Cha till mi do shrian :
Thoir cuimhne air Loch-Iall,
Gam bu dachasach riabh
'Bhi comhragach dion,
Fiughannach, fial,
Sar cheannard na 'n ciad—Domhnall.
Sar cheannard, &c.

Bha do mhuinntir, 's do thir,
A t-iunndrain g' an dith,
Cha b' iongnadh sid leinn,
Dh' athnuadhaich thu 'n t-shith ;
Tha do choir air a dion
Le h-ordugh bho 'n Rìgh ;
'S cuis sholais doibh i ;
'S tu a Ghaigich ! nach cli ga 'n comhnadh.
'S tu a Ghaigich ! &c.

Bho 'n la chuibhtich thu 'n Fhraing,
Tha gach cridhe gun fheall
Air a lionadh le taing,
Gun d' fhuair iad thu 'nall :
Iad tamull mar chlann

Gun athair na 'n ceann,
 Mar luing 's i gun chrann;
 Ghlac thu 'n stiùir ann ad' laimh,
 'S tu 'thionndaidh gach ball còmhart.
 'S tu 'thionndaidh, &c.

An laoch misneachail treun,
 Ga bheil gliocas le ceill !
 C' àit a seasamh air feill
 Na bheir barrachd ort fein,
 An Triath Abrach ga'n geill
 Fir ghasda gu streup,
 Luchd bhualadh nam beum,
 Ri h-uchd tuasaid nach eisd ordugh?
 Ri h-uchd tuasaid, &c.

Sar mharcach nan each,
 Gnùis àillidh, 's fearr dreach;
 Ghlachd thu 'n dualchuis a d' bheachd,
 Eiridh suas ann am feachd
 Le cruadal a d' neart;
 A chraobh ùr na meur pailt,
 Nach gabh lubadh mar shlait,
 'S cha bu shugradh a sgath comhla.
 'S cha bu shugradh, &c.

'S lionmhor curaidh gun chealg,
 'S fiuran sgiobalta garg,
 Bu mhòr misneach a's dealbh,
 Nach obadh leat falbh;
 Bha sid ort mar shealbh,
 'N àm an togail gu h' arm,
 Chaidh a chùis ud a dhearbh-chòmhach.
 Chaidh a chùis ud, &c.

Farum sìoda ri crann,
 'N àm rusgadh do lann,
 'S e bu dligheach 'bhi ann,
 Spealtadh chnuachd agus cheann,
 Mar ri luaidhe na deann
 Far am buaileadh i meall ;
 Air do naimhdean bhiodh call,
 Le mòr ghaisgeadh an dream nach sòradh.
 Le mòr ghaisgeadh, &c.

Ceol dìonach a d' chluais,
 Air an dioladh tu duais ;
 Pìob shiubhlach a suas,
 Meoir chinnteacha luath,
 Binn, fìrinneach, cruaidh ;
 Fhìr na h-ìomhaigh gun ghruaim !
 Leat bu mhiannach am fuaim,
 'N àm tarruing do shluaigh an ordugh.
 'N àm tarruing, &c.

Thig na h-airm ort, a laoiach !
 Paidhir dhag air do thaobh,
 Lann sgaiteach nach faoin,
 A chinn aisnich, nach sgaoil,
 Cruaidh, fulangach, caol,
 Air chrìos iomachair, caoin,
 As a duillidh nach aom
 Gun chuis-chatha, na aobhar combraig.
 Gun chuis-chatba, &c.

Tha thu macanta, ciùin,
 Ann an cleachdadh, 's an iùil :
 Glac a dh' iomairt na 'n crùn ;
 'S ro mhath t-fhocal air chùl
 Fìr, na airc, fo' luchd diumb' ;

Seasaidh t-onoir 's do chliu
 Ann an seirbhis a chrùin,
 A Cham'ronaich ùir bho Lochaidh !
 A Cham'ronaich ùir, &c.

'S tu nach soradh a fion,
 'Scapadh stòrais ga dhiol,
 'Fhir gun choir air bhi crìon,
 'S tu chuir ghreadhnaich nam pìob,
 Cairdeach Eòghan nam pìos,
 'Bhuidhneadh geall ann comh-strì,
 Chaidh a shealltuinn an Rìgh,
 Lan gaisgidh le fìor eolas.
 Lan gaisgidh, &c.

'S tu 'n t-ubhall a dh'fhàs
 Air 'gheig nodha fo' blath ;
 Ge do fhroiseadh dhi càch
 'Le h-oiteig a bhàis ;
 'S ann do dh'òrdugh nan gràs
 An fhriamhach 'bhi slàn,
 Le h-iomart gun chàs
 Thu bhi togail do mhàil ;
 'S gu ma fada sgeula slainteach, beo ort.
 'S gu ma fada, &c.

*Oran do dh' AILEIN CAM'RON, an Earrachd, an dhi
bhi na Mhàidsear.*

A MHAIDSEAR AILEIN, ris an can iad
Fear an Earrachd ! bu bhinn caithream
Do luchd ealaidh 'dol gu d' talla,
Tha thu fearail, cha be cheannach,
Dhearbh thu chean' e, 'n cuis ga leanailt,
Cha laidh mearachd facaill ort.
Dhearbh thu, &c.

Chunn'cas seachad thair an aiseag
Thu, fhir ghasda, mheamnuich, reachdmhoir,
Uasail, bheachdail ! chualas caismeachd
Piob' air astar, leat a Ghaisgich,
'Dhearbh do thapadh air thus feachda,
Anns gach cath 'n do thachair thu.
'Dhearbh do, &c.

Màrcach sunntach nan cùrs' meara,
Nan steid seanga, cruitheach, ceannard,
Gaortach, strianach, dioltach, strannach !
Co tha 'n Albainn 'thug ort barrachd !
'S beannachd bhochd tha orts a' AILEIN,
Gheibh diol-deirce a 's maith an airidh
Uat, a threun fhir ! feisd gun cheannach ;
Sid am beùs nach b' aineol ort.
Uat a threun-fhir ! &c.

'N àm do d' mhuinntir tigh'n gu d' làraich,
Cha bhiodh do chuil gun cheol gaire ;

Cha bi 'n tunna bheag a b' àill leat,
 Ach na buideil tric gan traghadh,
 Togsaid air stochd le gochd pràise,
 Riachaid gu dian air fion Spainteach :
 " Ge be dh' òladh, 's tu gum paidheadh,"
 Cha bu spàirn ort teannadh ris.
 Ge be dh' òladh, &c.

'S ard do thurus suas do Lunnuinn,
 Fad 'sa dh' fhuirich, bu cheann-cuiridh
 Aig gach duin' thu : bha sgiamh curaidh
 Ort gu h-uile, fhuair thu 'n t-urram
 Ordugh cumaisg; le t-airm fhuileach,
 Gheura, ghuinneach,
 'S tu fo 'd chulaidh bhatailte.
 Le t-airm fhuileach, &c.

Fear gun ghruaim a dhioladh duais
 Is deirge gruidh na ròs ga bhuain,
 Is àillidh snuagh fo d' eideadh uallach ;
 Cha laidh fuachd ort, òr mu d' ghuaillan,
 Comhdach uasal ; 's lionmhor fuathas
 Tein' a 's luaidhe,
 Gàbhadh cruaidh romh 'n deachaidh tu.
 'S lionmhor fuathas, &c.

Chit' air causair t-aird thair fearaibh,
 'N deise 'n aodach bu daor ceannach,
 Cota nan eang air a bhalluibh,
 Feileadh agus osain ghearra,
 Breachdan gun mheang, a 's lann thana,
 Nuair a b' fheumail duit a tarruing,
 Gairg ann a d' bheachd, ceart a d' ghealladh ;
 'N onoir an Rìgh, gun dì ceannais,
 Ri h-àm strì nach sealladh air.
 'N onoir an Rìgh, &c.

Cridhe suairce 'n com na h-uaisle,
 'N eireadh cruadal ri uchd teasaid,
 'Leanadh ruaig, a reachadh suas
 Air thoiseach sluaigh a choisneadh buaidh
 Le faobhar cruaidh ; an cliu a fhuair thu
 'S mairean buan e ;
 'S co a ghluaiseadh sgainnil ort ?
 An cliu, &c.

C' ait' an d' fhas e, aon mhac Gaidheil
 A thug barr ort anns gach càs
 An iartra t-f ha bhor, uaisle, 's failte,
 Suaire' is cairdeas ? gruaidh gun sgath
 Romh fhearg do namhaid, ri leas blair,
 Le lùths do lamh ; bhiodh fuil ga tragiadh,
 Thall thair sàile,
 'S dh' innseadh cach gu 'm fac' iad e.
 Bhiodh fuil, &c

'S ann do d' chòmhach t-airm an ordugh,
 Dag air òradh, lann a d' dhorn
 Gun diobhail gleois, a deanamh stroiceadh
 Ri h-àm còmhraig ; 'dh' fhàgadh leointe
 Luchd do cho-stri ; fo d' lan ordugh,
 Sluagh ga 'n scoladh,
 'Sradadh ord mar dhealanach !
 Fo d' lan ordugh, &c.

Nuair a theid thu air thùs feuma,
 'T-airm 's t-eideadh, cha bhi eis ort :
 'S ann do 'n Fheinn thu, 'Ghaisgich threubhaich,
 Nan gnìomh euchdach, Ceannard-cheud thu,
 'Ghnuis na feile : leis an eireadh
 Fir nach geilleadh,
 Theid air ghleus gu caithreamach.
 Leis an eireadh, &c.

Iuil a's maise, cliu a's gaisgeadh
 Be do chleachdadh ; òr ga scapadh
 Fìon gun airceas, òl gu frasach,
 Ceol a's aiteas, cèir an lasadh
 Aig Ceann Feachda fir Loch-Airceig ;
 'Theid gu sgairteil fo d' gharbh-bhrataich,
 An còir cheart nach dealuich riut,
 'Theid gu sgairteil, &c.

'S leat gu d' chomhnadh na garg-leomhainn
 Theid an ordugh, ullamh, eolach,
 Dagach, ordach, lannach, dornach,
 'Thig a d' chomhail, cairdeach, ceolmhor,
 Piobach, strolach, mar bu choir dhoibh,
 Domhnullaich a's Leathainich.
 Piobach, strolach, &c.

Bidh ard uaislean a's luchd oighreachd
 'G òl do shlainte 'n càs na rinn thu ;
 Gur deas-Ghaidheal, cha mhac Goill thu,
 Cam'ronach gun fhaillinn caoimhneis ;
 'S lionmhor cliu a's beannachd saighdeir
 Ann an cùirt an Rìgh a thoill thu ;
 'S ge bu bhard mi la 's do dh' oidhche,
 Trian do d' loinn cha 'n aithris mi.
 'S ge bu bhard, &c.

*Oran do dh' AILEIN CAM'RON, an Earrachd, air dha
bhi na Choirneal.*

AIR Fonn—"Meladh an Leomhaoin."—*M'Don. Vol. I.*

MU 'N cuairt a ghloinne còmhnaidh,
Gun dòrtadh, 's dean barrach i,
Do 'n stuth neartmhor laidir,
'Bheil cail agus fallaineachd,
A dh' òl deoch-slaime 'n armuinn,
Their each "Fear an Earrachd" riut:
Gach ceum gu dol a suas dhuit,
A's buaidh air na leanas tu;
Mo dhuil gu grad thu thighinn gun stad,
A chum gu faicear fallain thu,
Fluir is gasda shiubhlas faiche,
Nach eile lag na aimbeairteach;
Air thùs gaisge cha bu tais thu
Ri uchd cath ga theannachadh;
'S cha chualas ann an Albainn
Ceann armailt 'thug barrachd ort.

Tha sgeul air tighinn do 'd dùthaich,
A's cunntas gur mairreann thu;
Slàn do 'n bheul a ghiulain
An t-ùrachadh annasach;
'S mairdeachd e 's an rioghachd,
Ga innseadh gu barantach,
Gu bheil thu nis a d' Choirneal,
'S do chòraichean ceangailte:

Fhir chalma, ghlic, ata dearbhadh tric
 Gu bheil do mhisneach ceannardach,
 Be sud do bheus, a dol gu streup,
 A Leomhainn bheuchdaich, fharamaich !
 Gach àit an d'theid thu, leat a dh' eireas
 Na fir threubhach bhearraideach ;
 Aig meud do threuntais, co ga 'n geill thu,
 'S buaidh gach euchd a leanailt riut ?

Lean gaisgeadh agus cruadal
 Bho dhualchuis do sheanar riut,
 Nuair thairneadh e bho chruachan
 A chruaidh lann gun smal orra,
 'S a ghlachdta leis neo-chearbach
 An t-arm da 'm b'ainm " An Reangaire,"
 'S ann thigeadh sgeul an fhuathais
 Air cruachdan ga 'm beanadh e :
 'S an cùis na 'n geall, a'n cùirt na 'n cainnt
 Cha 'n fhasan ghall a leanas tu ;
 Cha chleachdadh ùr 'n do chuir thu duil,
 Bho 'n tha gach cliu ri aithris ort ;
 Nuair a dhuisgt' thu, cha bu shugradh
 Tionndaidh ann an carraid riut ;
 Thu maith gu sith, a's garg 's a strì,
 Cha toirear cìs a dh' aindeoin dhiot.

Nuair theid thu 'n uidheam Gaidheil,
 Bu mhiann le bann-rìgh sealladh dhiot,
 Le t' osain is maith fiaradh,
 Do cealp' air fiamh na gaillinne ;
 'Sporan a bhruidh fhiadhaich,
 Gun chruaidh-shnuim riamh ga theannachadh ;
 Gu tric a tarruing iallan
 'S ga riachaid air aimbeartich :

O ! ghnuis na feile theid gasd' a t' cideadh !
 Thig ort feileadh beannagach,
 Na chuaich gu dlu mu 'n cuairt do d' glun
 Do bhrcachdan ùr neo-sparrasach,
 Boinneid dhu-ghorm thig bho 'n bhuth,
 A theid na cruin ga ceannach dhuit,
 Fo bharr gu leoir a dh' ite 'n coin
 An ordugh mar is maith leat i.

Dh' fheumadh e bhi calm, agus
 Earbsach gum bu ghaisgeach e,
 Fear a gheabhadh ean-chuinn
 Gu dol a thairgse baiteil dhuit ;
 'S ann leat fhein a dhearbhta
 'Bhi fear-bhuilleach, acfuinneach,
 Nuair reachadh tu fo' t-armaibh
 Gu meamnach, dealbhach, tatarach.
 Thig bho t-achluis paidhir dhag
 Nach diultadh strad 'nuair bheanadh i
 Do dh' fhudar sgairteil nach ob lasadh
 Luaidhe bhras na deannuibh leis,
 Biodag ghlas bu chairgneach cas
 Gu tairgneach, cnapach, meallanach,
 Bhidh sid air t' fhasdadh, 's lann 'chinn aisnich
 'S gaoirdean gasda leanadh i.

Nuair dh'eireas bratach riomhach
 A Choirneil rioghail Earrachdaich,
 Ga sgaoileadh ri crann dìreach
 An àm dol sìos gu caithreamach ;
 A fiuran gasda dileas
 Mar mhaighdean air thi leannanachd,
 A dol an coinnibh namhaid
 A's tart gu tradhadh fal' orra :

Piobach, drumach, cruas nam buillean,
 Fuaim gach gunna thaitneadh riut,
 Snapach, guineach, ealamh, ullamh,
 Ann an cumail batailte,
 Dol gu cumasg, 's leat an t-urram,
 'S tu gun chunnart faiteachais :
 Bu mhaith san Fhraing do lamh 's do lanu,
 A's b' fheairde 'n camp na 'm faict' ann thu.

Oran do na Ciobairibh Gallda.

In Gaelic Heroic Measure.

THAINIG oirnn do dh' Albainn crois,
 Tha daoine bochd nochdta ris,
 Gun bhiadh, gun aodach, gun chluain ;
 Tha 'n airde tuath an deigh a sgrios :
 Cha 'n fhaicear ach caoirich a's uain,
 Gaill mu 'n cuairt dhoibh air gach slìos ;
 Tha gach fearann air dol fàs,
 Na Gaidheil 's an ceann fo fhliodh.

Cha 'n fhaicear crodh-laoigh air gleann,
 No eich, ach gann, a' dol an èill ;
 'S ann do 'n f'haisinneachd a bh' ann
 Gun reachadh an crann bho fheum :
 Chaidh na sealgairean fo gheall,
 'S tha gach cuilbheir cam, gun ghleus :
 Cha mbarbhar maoisleach no meann,
 'S dh' fhuadaich sgriachail Ghall na feidh.

Cha 'n 'eil àbhachd fèadh nam beann,
 Chaidh giomanaich teann fo smachd ;
 Tha fear na cròichdeadh air chall,
 Chaidh gach eilid a's mang as :
 Cha 'n fhaighear ruagh-bhocd nan allt,
 Le cù seang ga chur gu strath ;
 An eiric gach cuis a bh' ann,
 Feadaireachd nan Gall 's gach glaic.

Cha chluinnear geum ann am buailidh,
 Chaidh an crodh guailfhionn a suim ;
 Cha 'n eisdear luinneag no duanag,
 Bleodhain mairt aig gruagaich dhuinn :
 Bho 'n chaidh ar cuallach an tainead,
 'S tric a tha padbhadh g' ar claidh,
 'N àite gach cairdean a bh' againn,
 Luinnseach ghlas am bun gach tuim.

Mar gun tuiteadh iad fo 'n chraoidh,
 Cnomhan caoch 'dol aog sa bharrach ;
 'S ann mar sid a tha seann daoine,
 'S clann bheag a h-aoguis bainne ;
 Thilgeadh iad gu h-ìomall cùirte,
 Bho 'n dùchas a bh' aig an seanair ;
 B' fhearr leinn gun d' thigeadh na Frangaich
 A thoirt nan ceann do na Gallaibh.

Dh' fhalbh gach pòsadh—threig gach banais—
 'Sguir an luchd ealaidh bhi seinn ;
 Chuata sibhse tric ga aithris,
 “ Caidseirean a teachd air cleibh ;”
 'S ionnan sid 's mar thachair dhomhsa,
 Cha dean iad m' fheoruich air feill,
 Far am b' abhaist dhomh bhi muirneach,
 'S fearr leo cù ga chuir ri spreidh.

Gach aon fhear a fhuair lamh an uach,
 Dh' fhogair iad uatha gach neach
 A reachadh ri aghaidh cruadail,
 Na 'n tigeadh an ruaig le neart :
 Na 'n eireadh cogadh 'san rioghachd,
 Bhiodh na Ciobairean na 'n airc ;
 'S e sid an sgeula bu bhinn linn,
 Bhi ga 'n cuir gu dith air fad.

Eiridh iad moch la sàbaid,
 'S tachruidh iad ri each-a-cheil',
 'S nuair a shìneas iad air stòiri,
 'S ann g' an comhradh, tighinn air fear,
 Gach fear a faoidhneachd ga nabuidh,
 " Ciamar sin a dh' fhag thu 'n treud ?
 Ciod i phris a rinn na muilt ?
 No 'n do chuir thu iad gu feill ?"

" Cha 'n aobhar talaich am bliadhn' e,
 Rinn iad a sea-deug a's còrr ;
 Ma tha thus' ag iarraidh fios air,
 Cheannuich mi 'mhin leis a chloidh ;
 Dh' fhalbh na crogaichean air dail ;
 'S ma ghleidheas mi 'n t-àlach òg,
 Ge do gheabhadh trian diu 'm bàs,
 Ni mi 'màl air na bhios beo."

Nuair dhireas fear dhiu ri beinn,
 An àm dha eiridh gu moch,
 Bidh sgread ghallda 'm beul a chleibh,
 'G eigheachd na deigh a chuid con ;
 Ceol nach b' eibhinn linn, a sgairt ;
 Bracsi na shachd air a chorp ;
 E suainte na bhreachdan glas ;
 Uaimh-mheulan na fhalt 's na dhos.

Nuair thig e oirnn sa ghaothidh,
 'S mairg a bhios air taobh an fhasga,
 Cha 'n fhaod fhaileadh a bhi caoin,
 'S e giulan na maoidlean dhachaidh;
 'S tric e ga fhoileadh 'sa ghaorr,
 A sios bho chaol-druim gu chasan,
 'S ga be reachadh leis a dh' òl,
 'S fheudar dhoibh an stròn a chasadh.

Nuair shuidheas dithis no triùir
 'S an tigh-òsda 'n cuis 'bhi reidh,
 Chitear aig toiseach a bhuird,
 Ciobair agus cù na dheigh;
 Bu choir a thilgeadh an cuil,
 'S glùn a chur am beul a chleibh,
 Iomain a mach dh' ionnsuidh 'n duin,
 'S gabhadh e gu smiùradh fein.

'S olc a chuideachd do chàch
 Neach nach abhaist a bhi glan;
 Cha chompanach dhaoine 'is fiach
 Fear le fhiacalan a spoth chlach,
 Ann an garbhuaichd air a ghluinean,
 Le chraos ga 'n sùghadh a mach;
 'S ma leigeas tu 'n deoch ri bheul,
 Na dheaghaidh na fiach a blas.

Amach luchd chràgairt na h-òluinn,
 Ma 's a h-àill leibh comunn ceart!
 Druidibh orra suas a chomhla,
 'S na leigibh a sròn a steach:
 Bho nach cluinnear aca 'stòiri,
 Ach craicinn agus cloimh ga creic,
 Cunntas na h-aimsir, 's gach uair
 Ceanpach uan mu 'n d' theid am breith.

Suidhidh sinn mu bhòid gu h-eibhinn,
 Gu ceolach, teudach, gun smalan,
 Caoimhneil carrantach ri cheile,
 'S na biodh aon do 'n treud n' ar caraibh;
 Olaibh deoch-slaime Mhic-Coinnich,
 'S Choirneal loinneil Ghlinne-Garradh,
 Chionn gur beag orra na caoirich,
 'S luchd dhaorachaidh an fhearainn.

Deanuibh gloineachan a lionadh,
 'S gun di-chuimhn' air Fear-an-Earrachd,
 Bho na's maith leis maireann beo sinn,
 'S gun am por ud a thighinn tharuinn;
 Na seasadh uaislean na rioghachd
 Cho dileas ri cairdeas Ailein,
 Cha bhiodh an tuath air a sgaoileadh,
 Ga 'n cur gu h-aogheachd a dh' aindeoin.

Oran Leannanachd.

AIR FONE—"Gaul am Beatanach sughor."

NA faighinn gille ra cheannach,
 A bheireadh beannachd gu Mairi,
 'S mo shorruidh le caoimhneas
 A dh' fhios na maighdinne 'chraidh mi;
 Ga nach d' thug mi dhuit faoidhrean,
 Ann am foill dhuit cha d' fhas mi:
 'S mar a maith leam thu fallain,
 Nar a mheall mi mo shlaime!

Nar a mheal mi mo chota,
 Mar be mo dheoin a bhi lamh riut,
 'S a bhi briodal ri 'm leannan,
 An seomar daingean na clairidh,
 An iuchair fhaotainn am' phòca,
 'S gun an tòir a bhi laimh ruinn,
 'S mi gun deanadh do phògadh,
 Gun fheoraich do m' chairdean.

Gun fheoraich do 'm chairdean,
 'S fada a dh' fhalbhuinn a d' choinnibh
 Far an deanainn riut comhail,
 Cha bhidhinn beo gun a cumail :
 Tha mo dhuil ann sa mhaighdinn
 Nach treig do chaoimhneas mi uile ;
 'S mar do chaochail thu abhaist,
 Gheibhinn t-fhàilt' agus t-fhuran.

'S e t-fhuran a leon mi
 A dh' fhag am bronsa air m' aigneadh,
 A thromaich m' inntinn fo' èislein,
 Cha dean mi eiridh le gradadh :
 Tha mo chridhe neo-shuanntach,
 Tha mi bruite fo 'm aisnean,
 Aig a mheud 's thug mi 'ghaol duit,
 'S nach fhasd sinn 'bhi tachairt.

Nach faod sinn 'bhi tachairt
 An aite faluich no 'n uaigneas,
 Far an deanuinn riut beadradh,
 A 's tacan cleasachd air uairibh :
 Ach se laguich mo mhisneach,
 Nach faod mi tric 'bhi mu 'n cuairt dhuit ;
 B' fhearr a phog na 'bhi falamh,
 Mar a faigh mi do bhuannachd.

Mar faigh mi do bhuannachd,

B' fhearr gu 'm buailte mi thairis,
Gun càirte fo 'n lic mi

Ann an ciste chaoil dhaingean :

Ma nì thu mo threigsinn,

B' fhearr gun eugainn, 's nach fhanuinn ;
Aig a mheud 's thug mi 'speis dhuit,
Cha 'n 'eil m' eibhneas air thalamh.

Cha 'n 'eil m' eibhneas air thalamh,

Mar a faigh mi thu 'Mhairi !

Cha dual domh bhi fallain

Ma bhios mi fada mar tha mi :

Cha ghuidhinn mo ghalar

Do m' charaid no 'm namhaid ;

Chaidh acaid am chridhe,

'S cha dean lithichean sta dhomh.

Cha dean lithiche sta dhomh,

Cha 'n fhaigh mi plasa ni leigheas :

Tha mo thrioblaid do-thuigsinn,

Do dh' fhear nach d' fhairich a leithid ;

Mar dean thusa rium fabhor

Bidh mi craiteach fo dheireas ;

Ach 's e 'dheanadh mo sklainte,

Pog no dha bho d' bheul milis.

Beul milis, dearg, daite,

Deud snaighte mar dhisnean,

Suil ghorm is glan sealladh

Fo 'n chaol mhal' aig an ribhinn :

Tha cul buidhe mar òr ort,

Is boidheche na 'n dìthein ;

Blas na meal' air do phogan,

'S be mo dheoin bhi riut sinnte.

Be mo dheoin a bli sinnte
 Ri slios min-gheal mo leannain,
 Tha do bhraighe mar f haoilinn,
 'S tha do thaobh mar an eala :
 Ciochan corrach, 's iad liontaidh,
 Air uchd priseil na h-ainnir ;
 'S maith thig neapaicinn shioda
 Gan cumail diomhair am falach.

Ge d' chum mi falach a sgeul ud,
 Tha mi 'n deigh bho chionn treis ort ;
 Aig a mhiad 's thug mi ghaol duit
 Tha m' aodunn air preasadh :
 Dh' fhas glais' ann am ghruaidhibh,
 'S bochd a bhuaidh th' air an t-sheirc sin,
 A chaochail mo shnuagh dhìom,
 Mar dhuine truagh 'thig a teasaich.

Mar dhuine truagh thig a teasaich,
 A bhiodh fad ann am fiabhras,
 'S ann a dh' fhas mi mar fhuathaiche,
 Cho cruaidh ris an iarunn :
 Ach bho thoiseach air sinnsridh,
 'S ni e thigeadh gun iarruidh,
 An gaol agus eagal,
 'S gun leith-sgeul an t' iadach.

Cha 'n 'eil mi 'g iadach an drasta,
 Ge do tha mi fo' smalan,
 Fo' eagal le curam,
 Gun dean thu lubadh le balach
 Nach paigheadh an' t-umhladh,
 'Sa bheircadh cuis dhìot a dh' aindeoin,
 'S nam biodh t' fhuran aig Ciobair,
 'S ann lium fhìn 'b olc an airidh.

'S ann lium fhin b' olc an airidh,
 Ma mheallar an og bhean,
 Le buachaille chaorach,
 'S mis air faoin-traigh gu m' fheoruich :
 Mar faigh mi cuireadh gu d' bhanais,
 Airson carrantachd eolais,
 Mo bhios mi na dheigh maireann,
 Ni mi fathast dhuit òran.

Oran do 'n Mhaighdinn cheudna.

Gur a mis 'tha fo airtneul
 Bho mhaduinn Diciadain ;
 Bho na ghluais mi air astar,
 Gu bheil m' aigne fo' chianal,
 Nach do ghabh mi mo chead diot
 'N àm dhomh greasad a t-fhianuis ;
 Ach gabh' thusa mo leisgeul,
 Cha robh e deas dhomh ri dheanamh.
Och nan och ! 's mi gu craiteach,
'S trom a tha mi fo mhulad,
A bhi fagail na dùcha
'S mo chul' aobh ri m' chruinneig,
Bean na meall-shuilean miogach
A dh' fhag m' inntinn gun fhuran ;
Dh' fhalbh mo shugradh 's mo mhanran,
*Gun bhi laimh riut a fuireach.**

* An Luinneag rì bhi air aithris an deigh gach rana.

Gur a mis tha gu craiteach
 A falbh air bàta dudh daraich ;
 'S olc caramh mo chota
 Measg corcaich a 's tearra:
 B' fhearr bhi 'n gleannan an fheoir
 A briodal phog air mo leannan,
 Na bhi falbh air a bordaibh
 'S gun mi eolach mu balluibh.

Gur a mis 'tha fo' mhi-ghean,
 A' tighinn air tir am port Asgaig,
 Ri bhi cuimhneachadh manrain
 Mairi bhàn an fhuilt chleachduich :
 Ge do gheibhinn coir sgriobhta
 Air Ille fo beartas
 B' fhearr lium furan do phoige
 'S t-fhaodainn pòsda le ceartas.

Bho na thainig mi' n tir so
 Cha 'n eil mi titheach air cadal;
 Bu tric a dusgadh an raoir mi,
 Le sgaoim air mo leabuidh :
 Ri linn dhomh fhaicinn am brудар,
 Mo luaidh a bhi 'm thaice,
 Ann sa mhaduinn nuair ghluais ni,
 B' fhada bh'uam i 's tir Abruich.

Greis air mhìre, 's air mhanran,
 B' e sid m' abhaist 's mo chleachdadh
 Ann san tir a' bheil m' eolas
 'Measg na h-oigridh dh' fhas taitneach :
 Ach lion mulad 's liunn-dubh mi,
 Tighinn romh shruth Choire-Bhreacdain :
 'S lium a b' fhearr na mo chota
 Bhi 'n taice Lochaidh nam bradan.

Gur a mor mo chuis mhulaid,
 'S goirt lium trumadas m' achdain,
 Eallach throm air mo mhuinneal
 Tha m' chumail bho 'n chadal;
 Chaidh acaid a m' chridhe
 'S cha toir lighichean as i,
 Ach tha mo dhuil ann a' m' shlainte,
 Ma tha 'n dàn dhomh dol dhachaidh.

Oran do Mhac-Pharlain, Piobaire Mhic-Ie-Alastair

AIR FOKN—"An Comunn Rìoghail Runach."

Mo shoruidh gu Mac-Pharlain,
 A's dh'innsinn da gu luath,
 Nam b' fhear a dheanadh facail mi,
 Gun d' thugainn ionnsuidh sgairteil air,
 A dh'innse roinn ga chleachduinnean,
 A's pairt ga dhreach 's ga shnuagh,
 Ghruaidh mar chaoran, 's blios mar fhaodil;
 'S i ri taobh a chuain.

Suil chorrach ghorm, 's i liontaidh,
 Fo d' mhalaidh ghrinn gun ghruaim;
 Do dheud mar chailc no iobhrabh,
 Cho snaighte ris na disnean,
 'S a bheul a labhradh sìobhalta
 Le firinn anns gach uair,
 Iomhaigh mhaiseach, 's lionmhor tlachd,
 Cha laidh ort gart an fhuachd.

Gur maith thig feileadh breachdain dhuit
 Am pleatadh ann an cuaich,
 Paidhir dhag fo t-achlaisean,
 Biodag air chrìos acfuinneach,
 Lann thana ghorm chinn aisnich,
 'S i le faobhar sgaiteach, cruaidh;
 'S mairg a choisneadh ort am buille,
 'S urrainn thu 'thoirt uait.

Nuair theid am feadan riobhach
 Fo d' mheoir is dìonaich fuaim,
 A' roinn ciuil bho 'n t-shiunnsair iongadach,
 Gu siubhlach, luthmhor, ioraltach,
 Gu pongail, fonnmhor, innealta,
 Bho d' riobhaid ga chur suas,
 'S tearc ri fhaicinn fear do choltas,
 'S toirm nan dos ri d' chluais.

'S cuis shòlais bhi ga t-eisdeachd,
 'S tu 's binne gleus na chàch,
 Gun strì no spairn fo t-aodach ort,
 A cumail deo ri gaothairibh,
 Le seideagaibh neo-shaoithreachail,
 Gur blasda caoin do chluain;
 'S eibhinn t-iolach, seinn le grinneas,
 Bileach, milis, cruaidh.

Nuair ghluaiseas tu gu h-aigeannach
 Air mhadainn gu *parad*,
 Le d' cheum eutrom, bearraideach,
 Do chruit ga spéiceadh, farumach,
 Toirt fàilt do 'n Choirneal Gharrannach
 Gu caithreamach fo d' laimh;
 'S glan do thorman, ceolmhor, stoirmeil,
 'S tu cuir foirm fo chach.

Do phearsa chumbach, mhileanta,
 Bho chrùn do chinn gu d' bhonn;
 A chleachd a bhi 'm beachd inntinneach,
 Gu reachdmhor, neartmhor, rioghalach,
 Comh-thional feachd a piobaireachd
 Le d' phuirt is lionmhor fonn;
 'S fada chluinntè fàim do chaismeachd,
 'Sgairt nam feadan toll.

'Thig boineid agus fabhor air
 Fear ard is aillidh gruag,
 Cul-dualach nan cuach sar-mhaiseach,
 Gu cam-lubach, cas-fainneagach,
 Le sìoda 's riobhaich caramh air,
 Bho bhunn gu bharr a nuas;
 'S deas fo sgarloid deagh Mhac-Pharlain,
 Dol an lathair sluaigh.

Sar cheannchadair na dibhe thu,
 Nuair a shuidh tu s' tigh-òsd;
 Air bord cha stòp a thaitneadh riut,
 Bidh fion ga òl gun airceas leat,
 Gun ghoinn' air òr ga spapadh ris,
 Nuair thachras da bhi d' chòir;
 O! lamb ga riachaid, 's cridhe fialuidh,
 'S e do mhiann bhi mòr!

Tha do bheusan giulanta,
 Gu d' chliu a chur an liad,
 Ro cheart an cleachdadh ionnsuichte,
 A gluasad 's gach ceum curamach,
 Co faicleach ris a stiùradair,
 'S e 'g amharc dlu nan Nial;
 Eolach, fiosrach, le sar-mhisnich,
 Measail anns gach gnìomh.

'S eibhinn an tìr àbhachdach
 An d' fhuair thu t-àrach òg,
 Mu Urchaidh nam breachd tarr-gheala,
 'S a ghleann 'm bi feidh a's earbainnean,
 Am faicte fleasgaich mhearr-chasach
 A dheanadh sealg gu leoir.
 Am beinn 's an amhuinn spurt ga ghabhail,
 Aidhearach le spòrs.

'Sguiream anns an uair so dhìot,
 A's druideam suas mo ghlòir :
 Is saighdear ri uchd cruadail thu—
 'S comh-lionmhor éuchdan fuaighte riut,
 'S nach urrainn mise a luaidh
 A liughad buaidh a th' ort, 's cha bhosd ;
 Dhiult a sas'nnach dol a d' bhualadh,
 Ge bu chruaidh a dhorn.

*Oran do 'n chuidcachd 'thogadh am Brudhach-Mairi, do 'n
 goirear "VOLUNTEERS LOCHABER," 's a bhliadhna
 1795.*

AIR FONS—"An àm dol sìos bhì deonach," &c.

Na fir ùra shundach, shochdrach,
 Mheamnach, thoirteil, dhealbhach,
 Gu calma sheasas, garg na 'n treise,
 'Dol gu deas fo 'n armaibh :
 Gu h-ordach, sradach, gunnach, dagach,
 'Theid gu grad na sealbhaibh,
 Na *Volunteers* a *Lochaber*
 'Thog a bhratach ainmeil.

Fhir na Sròine bho Shrath-Lochaidh !

Chomhduich thu bhi dileas,

Gu neartmhor, fearail, ceart a d' ghealladh,

Cha bu mhearachd innse ;

A chraobh do 'n darach, 's ùr an gallan,

Uasal, fallain, rioghail,

'S do bharandas ann a d' phòca

Bho Rìgh Deòrsa sgriobhta,

Sheas thu 'choir gun tionndadh cleachd,

Ri d' bheo cha dean thu diobairt,

Air thùs a chomhlain ri uchd comhraig,

B' eolach air dol sìos thu ;

An cath 's ann cumasg, a threun-churiadh !

Bha do bhuille cinnteach ;

Chual' a's chunnaic ioma duin' e,

Bha na 'n urrainn innseadh.

'S e brìgh mo sgeula, na fìr threuna

Dh' eirich anns an tìr so,

A theid air ghleus a reir a cheile,

'S maith gu feum do 'n Rìgh iad :

Gheibh sibh reith bhrì n' airm 's 'ur n' eideadh,

Claidhean geur a's pìchdean ;

Gu dol am feachd, ann gleachd, na 'n streup,

Gar n-uidhir fein cha strìochd sibh.

'S ann di-luain a nochd a sluagh

A bhratach uasal riobhach,

An cular buadhail, mar bu dual doibh,

Dh' aindeoin fuath no mioruin ;

'S maith bhrì duais gu seasamh cruaidh,

A chumail suas na rioghachd ;

Tha bhrì cliu an Albuinn uile,

'S thig bho Lunnuin cìs duibh.

Ainm gach fine theid 's an iomairt,
 Cha robh 'n gintinn iosal,
 B'e mo mhiann-sa 'n cuir an rioghailt,
 Mar a dean mi di-chuimhn',
 Cam'ronaich nan sròl 's nam bratach,
 'S cloinn Lachuinn nam pìosan ;
 Stiùbhartaich air thùs a ghaigsidh,
 Fiùrain ghasda dhreach.

Theid an rann so ann an ordugh,
 'S i gun bhòsd ach firinn,
 Na bheil agaibh do chloinn Dòmhnuaill,
 'S doigh nach faguinn shios iad ;
 Nuair chruinnicheas a chòmhaile,
 Gach aon seòrs 'tha cinnteach ;
 Tha 'n *Surveyor* 's an *Comptroller*
 Deonach air bli dileas.

Cia mar theid na h-uaislean cruinn,
 Gun *Lindsay* 'bhi san àireamh,
 Ga 'n ainm Cailein MacIhùntaig,
 Le thionndaidh an Gaelic :
 Cairdeas nam fear nach do dhibir
 An Rìgh no luchd-àitich,
 Bho ghleann Aora nan sruth lionmhor,
 'S bho chrìch Earraghaidheal.

Thig Cloinn an t-Shaoir nach aom le fiamh,
 'S gur ann diubh Niall a's Padruig,
 Air an d' thig na h-airm gu sgiamhach,
 'S dìonadach na braithrean,
 Gu foinnidh, fearail, gramail, fialuidh,
 Gun dìth gnìomh no fàsa,
 Gu dol an reang na *Volunteers*,
 Fir ghasda nan ciabh fainneach.

'S maith Chloinn Mhaicilain air ar taobh,
 'S bu daoine ri h-uchd stri iad,
 Nuair dh'eireadh feachd, bu treun an neart
 An taice Chloinne Phithe ;
 Garg an streup a cur le cheile
 'S e bu bheus ga'r sinnsreadh,
 Le lannaibh geura, 's iad air ghleus,
 A' cur ri feum neo-dhiblidh.

Thig Eoghan *Gray*, 's gur feaird bhur buaidh,
 An seobhag uasal riobhach,
 A' tarruing suas fo t-airm gu h-uallach,
 'S cruadalach a stri thu ;
 Bho d' chuillbheir glaice 's lasrach fuaim,
 B'ìdh rith do luaidhe cinnteach,
 'S maith thig trasd air chul do chruachunn,
 'S cruaidh-lann a chinn Illich.

Cha 'n fhag mi aon agaibh an cleidh,
 'S gur freagarrach na Gaidheil,
 An uair a thig gach dream fo 's leth,
 'S iad maith gu seasamh larach ;
 'S leibh Mac-Grigoir a's Clann Artair,
 'S beachdaidh sliochd an tàileir ;
Archy Wilson a's Mac-Còrnaig,
 Diubhail mhor na 'm fagt' iad.

'S ge d' tha Mac-a-Phearsain, Dòmhnall,
 Gun a sheorsa làmh ris,
 Tha iad fathasd mar bu choir dhoibh,
 Neartmhor, cròithe, làidir,
 Eadar Baideineach a's Cluainidh,
 Far 'm bu dual ga 'n àireamh ;
 'S iad nach diultadh eiridh suas
 Gu dol a bbualadh nàmhaid.

Tha Clann a Bhòdaich ealamh, seòlta,
 'Dhol san toir, neo-sgathach,
 Na gallainn òga 's ro mhath fòghlum,
 'S eolach air *pàrade* sibh;
 Ga 'n toirt gu doigh an coltas gleois,
 Gur maith gu seoladh chàich iad,
 Ga 'n cuir an ordugh mar is coir dhoibh
 Toiseachadh 's na blàruibh.

A Mhic-an-Tòisich nan seol grinn,
 'S tu.'s sìobhalt ann a t-abhaist,
 'S maith do ghleus air muir 's air tìr,
 'S do 'n Rìgh cha 'n 'eil thu failinn;
 Sgibeir fairge ri la garbh thu,
 B' earbsach as do laimh mi,
 Eadar Eirinn agus Albiunn
 'S tric a dh' fhalbh thu dana.

'S eibhinn turus nam fear uile,
 'Bhuineas do Bhruch-Mairi,
 Dh' eirich ullamh air ghleus guineach,
 'S urramach a phàirtidh;
 Bha 'n ceum cho duineil, 's cairdeas tuilleadh
 Bho Lunnuinn gu bràth e;
 Cha bhi cuid na taing ga'r dith,
 'S e 'n Rìgh a ni air paigheadh.

Faigh a nuas dhuinn pinnd, 's cha bhotul,
 'S costaidh sinn a dhà dhiu,
 'Chum 's gun òlamaid an tosa
 Fosgarr a le càirdeas;
 Air chù'nant fortain, cul ri bochduinn,
 Sochdair agus slàinte
 'Bhi aig an treud a theid air chosnadh,
 Ma thig *force* an nàmhaid.

Oran do 'n Mhìsg.

Air an fhonn cheudna.

AN àm dhomh gluasad anns a mhaduinn,
 Cha 'n 'eil m' aigne sunndach,
 'S e mac-na-bracha 'rinn mo leagadh
 Ann an leabuidh dhùinte ;
 Mo chliabh na lasair, air a chasadh,
 'S airtealach mo dhusgadh,
 'S e sud an gleachdair fhuair fo smachd mi,
 'S dh' fhag e m' aisnean bruite.

Nuair a shuidh sinn san tigh-òsda,
 Chaidh na stoip thair chunntas,
 Gu tric a tighinn, cha bu ruighinn
 Iad na 'n ruith a m' ionnsuidh,
 Gun iarruidh dàlach ach sior phaigheadh,
 'G òl deoch-slaime 'Phrionnsa ;
 'S cha 'n iarrainn fein a dh' aobhar ghàire,
 Ach Ràdhall a toirt cliu dhomh.

Nuair a ghluais mi gu tighinn dachaidh,
 Lagadh a chionn lùiths mi,
 Gun d' fhalbh mo neart gun leirsinn cheart,
 Gun chaill mi 'm beachd bha m' shùilibh ;
 Feadh na h-oidhche 's mi gun soillseinn
 Air mo shlaoidh 'san dùnan ;
 Cha robh air chomas domh ach àrrusg,
 'S bha mo chairdean diùmbach.

'S leir dhomh 'n dia gur mor an tàmait
 Càch a bhi ga m' ghiulan,
 'S mi fein an duil gun robh mi laidir
 Gus an d' fhag mo thùr mi;
 Ge do chuir i 'n éis mo cholunn,
 'S e mo sporan 'dhiubhail
 Air gnìomh na mìge 'shlaid gun fhios mi,
 Mar d' thig gliocas ùr dhomh.

'S olc an ealaidh bhi ga leanailt,
 'S aimideach an tùrn 'bhi
 'Suidh' air bhòrd a glaothaich òil,
 'S mo phòcannan ga 'n tionndadh,
 A' sgapadh stòrais le meud-mhoir
 Ag iarraidh phòg 's na cuiltibh;
 'S fad sa mhaireadh mo chuid òir,
 Cha chuireadh òsd-fhear cùl rium.

'S coir dhomh nise thoirt fos' near
 An t-aithreachas a dhùbladh,
 Mo bhoid gu gramail thoirt a'n Eala,
 Dh' fheuch an lean mo chliu rium;
 Cha d' theid diar a stigh fo m' dheudaich,
 'S feudar tighinn as iùlais;
 Cha 'n fhaigh fear falamh seol air aran
 Ach le fallas gnuise.

Labhair Raonull—"Na biodh sprochd ort.
 'S theid mi nachd air ionnsuidh,
 Gleidhidh mi dhuit bean a's tochradh,
 Cho coltach 's tha 's duthaich;
 Ge do bhiodh tu gann do stochd,
 Na faicear bochd do ghiulan;
 'S c'arson nach glaothamaid a'r botul
 Ann an toiseach cùmhnant?"

A misg-fhear a freagairt.

“ Gur a caraid thu ro-dhearbhtha,
 ‘S cha ‘n ‘eil cealg a’ d’ rùn doimh,
 Ga cinnteach dh’ fhaoduinn-sa riut earbsa
 Sealbhachadh ‘sa chuis sin;
 Ge do ghleidheadh tu dhomh céilidh,
 Ga ‘m biodh spreidh ri chunntas,
 Cha d’ theid diar tuillidh dheth fo m’ shròin,
 Gu bheil mo sgòrnan duinte.”

Raonull.

“ Ge do chuir thu cul ri m’ thairgse,
 ‘S dearbh gun deanuinn saothair,
 ‘S fada shiubhlainn oidhche romham,
 ‘Chionn do ghnothach fhaotuinn;
 Maighdean ‘thigeadh air do leabuidh
 Mar a chleachd do dhaoine;
 ‘S bho nach toigh leat bhi g’a h-innseadh,
 ‘S tiomail dhuinn bhi sgaoileadh.”

Duanag do ‘n Uisge-bheatha.

THA faileadh gun fhòtas bho ‘chneas Mhic-an-Toisich,
 Chuireadh blàths’ ann am pòraibh, là reòt a’s gaòth
 tuath.

*O! sid i ‘n deoch mhilis nach tilleadh-mid uainn,
 Chuireadh blàths’ air gach cridhe, ge do bhitheadh iad
 fuar:*

*O! sid i ‘n deoch mhilis nach tilleadh-mid uainn.**

* An Luaneag ri bhi air aithris an deigh gach rann.

Bu taitneach an ceol a bhi g' eisdeachd a chrònain,
Ga leigeadh a stòp, a' cuir croichd air a chuaich.

'S e gogail a choilich ga ghocadh ri glainidh,
Ceol ìntinneach, loinneil, a thoilleadh an duais ;

Ma chreidear mo shean'chas, bu mhaith leinn 'bhi sealg
ort,

Le h-urchair gun dearmad, fras airgid mu d' chluais.

Nuair chluinnte do ghlugan ga tharruinn a buideal,
Bu mhaith leis na slugain a fliuchadh gu luath.

'S tu culaidh an dannsa nuair thigeadh an geamhradh,
A bheireadh air seann duine 'cheann thogail suas.

Bu mhaith thu air banais, ga 'r cumail na 'r caithris,
Nuair blitheadh luchd-ealaidh ri caithream na 'r cluais.

Be sid an stuth neartmhor, dh' fhas misneachail, reachd-
mhor,

Ni thu saighdear do 'n ghealltair, 'dhol a spealtadh nan
cnuachd.

Sùgh brìgheil na tairne bho fheadan na pràise ;
Tha thu spioradail, laidir, 's maith do chaileachd 's do
shnuagh.

Ann an coinnibh, 's an comhail, bheir thu daoine gu
comhraidh,

'S binn luinneagan t-orain mu bhord ga 'n cuir suas.

Tha thu cleachdta 's gach dùthaich, 'n àm reiteachadh
cùmhnant, [uair.

Ma bhios sinne as t-iunnais, dh' fhalbh ar sùgradh 's an

Tha thu a d' lighich' neo-thuisleach, maith a dh' iarruidh
gach cuisle,

Cha 'n 'eil iarmailt no duslach air nach cuireadh t...

Cha 'n 'eil eugail na fàilinn 'tha 'n clannaibh nan
Gaidheal

Nach toir thu gu slainte, 's theid do phaigheadh a d'
dhuais,

Nuair 'shuidheadh-mid sochdair, 's e 'ghlaodhadh na bo-
daich,

Cha b' ionnan 's am brochan, thoir boslach dhe'nuas.

Oran Gaoil.

THA mo chionn air mo leannan,
'S guirme sùil, 's is caoil' mala,
Gruaidh mar chaoran air chrannaibh,
Mar an ròs do bheul tana,
Tha do shlios mar an Eala,
No mar chainchein 's an earrach,
'Bhiodh a cinntinn an gleannaibh an fhàsuich.
Bhiodh a cinntinn, &c.

'S lionmhor buaidh ort ri aithris,
Do chul-dualach, donn, clannach,
Sùil liontaidh, ghorm, mheallach,
Mar dhrùchd air bharr meangain,
Ann an aghaidh gun smalan,
Dhuit a thug mi 'n cion faluich,
'S cha 'n innsinn do charaid mar tha mi.
'S cha 'n innsinn, &c.

Ciochan liontaidh, geal, solach,
'Tha air cinntinn gu corrach,

Fo shìod air do bhroilleach,
 Muineal bàn air uchd soluis,
 Aghaidh nàraich gun doirionn,
 Sùil àillidh 's glan sealladh,
 Fo d' chaol mhalaich gun chromadh,
 Mar ite péuchdaig, is soilleir a' sgathan.
 Mar ite péuchdaig, &c.

Thig sid ort, 's cha mhearachd,
 Brog bhileach ga teannadh;
 Agus stochnaidh mar chianach,
 Air do chalpannan geala;
 Deud ghrinn a d' bheul tairis,
 Mar dhisnein air gearradh;
 Tha do phògan mar chaineal,
 'S be mo mhiann a bhi 'mealladh uait pairt dhiu.
 'S be mo mhiann, &c.

Gur a maith 'thig an gùn dhuit,
 Anns gach fasan is ùire,
 Le staidheas ga dhùnadh;
 Ceum eutrom air ùrlar,
 A dhannsadh gu sunndach,
 'S a fhreagradh gu lùthmhor;
 Nach mearachdaich tionndadh,
 Agus mise toirt ciùil dhuit;
 Dh' aithn'inn farum do bhuinn air a chlàiri.
 Dh' aithn'inn, &c.

'S lionmhor maise 'toirt cliù ort,
 'S criodhuil aobhach do ghiùlan,
 'S tric mi smuaintinn do shùgraidh,
 'N àm dhomh cadal a's dùsgadh:
 Ort cha cheilinn mo rùine,
 Leat a dh' fhaguinn mo dhùthaich,

Na 'm faighinn ort cùmhlannt,
 Agus gealladh bho d' dhùrachd,
 'Be mo mhiann-sa do phùsadh a màireach.
 'Be mo mhiann-sa, &c.

'N àm leigeadh na spréidhe,
 Do ghuth òrain gu 'm b' eibhneach,
 Le m' chluais 'bhi ga d' eisdeachd,
 Mar smeòrach na geige,
 Am maduinn dhrùichd anns a cheitein,
 Mac-talla 'cur beus leat,
 Mar fhiodhull fo teudan
 A' seomar inullaich nuair ghleusda gu h-ard i.
 A' seomar, &c.

Ann a mhaduinn, 's mi dùsgadh,
 Laidh sprochd air mo shùgradh,
 'S goirt an achdaid a chiùr mi,
 Gun 'bhi d' chaidribh a' tionndadh;
 Ma thug thu do chùl rium,
 'S nach dean thu lium lùbadh,
 'S ann an tasgaidh 's an ùir theid mo charamh.
 'S ann an tasgaidh, &c.

Ge do gheibhinn do dh' earras,
 Na tha dh' òr aig MacAilein,
 B' fhearr bhi 'briodal ri 'm leannan,
 Ann an seomraichibh daingean;
 'S e do ghaol th' air mo sgaradh;
 'S ma ni thu mo mhealladh,
 Cha dual domh nach fannuich mo chàileachd,
 Cha dual domh, &c.

Cha 'n iarrainn-se dh' éibhneas
 Fo chruinneadh na gréine,

Ach t-fhaotuinn a d' leine,
 Le toil eaglaise a's cleire;
 Ar cairdean le cheile
 'Bhi faicinn ar réiteach;
 Ma 's a deonach leat fein e,
 Na d' thoin dhomh 'n éura;
 Leat a thillear bho eug mi gu slainte.
 Leat a thillear, &c.

Trom-cheist air an ribhinn—
 Chaidh na facail so sìos ort;
 Tha e soilleir ri innseadh
 Co fine as 'n do chinn thu;
 'S ro mhaith b' aithne dhomh f'bin sid,
 'S cha dean mi do dhiobradh;
 'Cheart aindeoin luchd mi-rùin,
 Bidh mise riut sìnnte ma 's àill leat.
 Bidh mise riut, &c.

An leabuidh chlàiribh gu daingeann,
 Gu dluth air a sparradh,
 Bho urlar gu h-anuinn,
 Far an càirinn mo leannan;
 Bhiodh mo lamh fo d' chùl cannach,
 Air do bheul a bhiodh m' aire,
 Briodal phògan gu tairis,
 Ghabhainn còir ort a dh' aindeoin mo chairdean.
 Ghabhainn, &c.

Oran do Chéilidh Nuadh phòsda, air dhi dol air thàn et.

AIR Fonn—"Gur grad am bruadar," &c.

GACH la fo phramh dhomh, 's gun fhios aig cach air,
 Cha dean mi manran, 's cha seinn mi ceol;
 'S mo chéilidh ghnathuichte thug a lamh dhomh,
 Gun deach' an dràsda dhomh dàil a d' phòig:
 Cha leannan diomhair ga 'n d' rinn mi strìochdadh,
 Na 'thromaich m' inntinn fo mhìle leon,
 Ach iarguinn caoimhneis mo chéilidh thaoibh uam,
 A dh' fhag gun sgoinn mi gach oidhech' a' bròn,

Cha b' ann le àrdan a dh' fhalbh thu sraid uam,
 Cha tugainn grain dhuit gu bràth am dheoin;
 'S tu 's suairce manran, 's is stuaime nàdur,
 Bho 'n fhuair mi fàinn' ort, bu tlà bhi 'd choir:
 'S e bhi ga t-iunndrain a leag mo shùgradh,
 Cha toir mi rùn do aon te tha beo;
 Mo chridhe bruite cho fad as t-ionnais,
 Bu tu mo dhiubhras air chul gach sgeoil.

Tha mi fo 'ghruaman gach oidheche 'bruadar,
 Tha m' inntinn luaineach, 's mi air do thoir;
 Gach la fo chianal a' bagradh liathaidh,
 'S mur tig thu 'm bliadhna, cha 'n fhiach mo dhoigh:
 Cha 'n fhaigh mi te eil theid 'nigheadh m' éididh,
 Ge d' bhiodh mo leine mar bhreid a'm broig;
 Nach fada 'n geamhradh gun laidhe teann riut?
 Tha mi mar bhantraich an duine bheo.

Ged fhuair mi òg thu, gun spreidh air lointean,
 Bha mise deonach do phòsadh reith;
 B'e sid an t-ordugh, 's cha b' aithreach dhòmhs' e,
 Cha bheag do stòras dhomh còir ort fein:
 Ma chinneas pàisdean, 's gu 'n d' theid an àrach,
 Ma gheibh sinn laithean ni iadsan feum;
 Gur maith dhuinn ann iad gu tarrainn teann oirnn,
 Ma thig an t-àm 'bhios an ceann na theinn.

'S e thug mo shnuagh dhìom 'sa dh'fhag mi 'm bruidleir,
 Thu fad air chuairt uam, 's nach d' fhuair mi sgeul,
 Am bheil thu sabhailte mar a b' àill lium,
 Am measg do chairdean, 's do shlainte d' reir:
 Mar d' thig thu 'n tìr so fo la Fheill-brìde,
 Gur nì tha cinnteach theid mi bho fheum;
 Is sgeula fìor e, bho 'n 's fheudar innseadh,
 Gur fada mi os lium gun dol na d' dheigh.

*Oran do Dhughall Og Mac-Lachuinn, mar gu 'm b' ann
 le 'Leannan.*

AIR Fonn—"Fhuair naidheachd as ur," &c.

Mo ghaol air an Lachunnach ùr,
 Gun togainn do chliù thair cheud;
 An àm dhuit suidhe 's tigh òsd,
 Cha sgrùbair air bord thu fein:
 Cha b' fhiach leat eigheach air stòp,
 'N àm eisdeachd ri ceol nan teud,
 'S ann 'chiteadh do bhotul a d' dhorn
 Ga sgapadh le t-ordugh fein.

Tha mais' agus uaisle ann a d' chom,
 Tha thu suirce, neo-loipais a d' bheachd ;
 Nuair theid thu air bharraibh nan tonn,
 'S tu shabhaladh long le d' neart ;
 Maille ri spiunnadh do dhorn
 Ga 'stiùradh le h-eolas ceart ;
 Nuair ghlacadh tu 'n ailm ann a d' sgeith,
 Cha b' eagal dith beud no airc.

Gur lionmhor maighdean ghlan ùr,
 Ga maith do 'n d'thig gùn a's cleachd,
 A dheanadh tu 'mhealladh le d' shùil,
 'S a bheireadh le rùn dhuit pòg ;
 Do ghruaidh mar aiteal nan caor,
 Beul meachoir nach sgaoilteach gloir ;
 Gu 'm b' ait lium bhí sìnnte ri d' thaobh,
 Cha b' aindeoin, a ghacil ! ach deoin.

'S ann thug mi 'n cion-falack nach gann,
 Do 'n fhear a tha 'n geall air a mhuir ;
 'S tu reachadh am barraibh nan crann,
 Mar sheobhaig air ceann gach stuib ;
 Ge d' spìonadh an soirbheas no ghaoth,
 Le stoirm am fraoch' as a bhun,
 Cha tiomaich, 's cha mheatuich thu, 'laoich !
 'S cha taisich ri aodunn sruth.

'S tu ghlacadh gu taichdeil an stiùir,
 'N àm eiridh nan sugh ri bord,
 Cha chailleadh tu òirleach do d' churs',
 A's marannan dlu fo sroin ;
 Cha mharcach eich-sréine 'bhuidhneadh
 An reis ort, a Dhughaill òig !
 Nuair thogadh tu h-anart ri crann,
 A g imeachd nan gleann fo seol,

Bu taitneach do thurus do 'n bheinn,
 Le d' ghunn' air dheagh ghleus, a sheoid !
 Nuair chaogadh tu rithe do shùil,
 Bhiodh 'cilid nan stuchd fo leon ;
 'S tu leagadh an eal air an traigh,
 'S a chuireadh bho shnamh na geoidh ;
 Bho d' luaidhe cha 'n eireadh iad slan,
 'S cha b' fhallain bho d' laimh na roin.

'S tu nàmhaid a choilich 's a gheig,
 'S a leannan ri sgéith air chrann,
 Cha b' fhallain a chàraid ag eiridh,
 Nuair lasadh do ghleus an deann :
 Fudar cruaidh sgairteil nach diultadh,
 Sradag an uird gun mheang ;
 Spor gheur a bheoil thana bho 'n bhuth,
 'S i 'n ceangail le scrù gu teann.

Oran do 'n t-Shuirdhidh.

GUR h-olc an obair an t-shuirdhidh,
 Dh' fhagas duine 'n iorghaill greis ;
 Cha chuis ghlic a bhi ga leanailt,
 Mar a d' theid a leannan leis :
 Fear ùr aice, ào-ill-ù-o,
 Bheir iunnsaidh oirr' ho-ill ò,
 Ga lubadh leis, ào-ill-ù-ò,
 'S cha diult i ris, ho-ill-o.

Togaidh mi tuilleadh do 'n t-shuirdhidh,
 'S iomadh iorghaill rithe streap ;
 'S lionmhor drid-fhortan a bhuail mi,
 Ge nach d' fhuair mi cnuachd no breab :
 Air àllaban, ào-ill-ù-o,
 Le faireachadh, ho-ill-o ;
 Ri h-aimideachd, ào-ill-ù-o,
 'S cuis fhanaid e, ho-ill-o.

'S i sid a cheird a bha gòrach,
 Thug i leonadh as mo mheas ;
 ▲ bhi 'n deigh air te gun storas,
 Mòran pròis aic' as a gibht :
 Gu sùsdalach, ào-ill-ù-o,
 Gu cùirteiseach, ho-ill-o ;
 Cha tionndaidh i, ào-ill-ù-o,
 Ach stùchdach rium, ho-ill-o.

Bha uair a gheibhinn do rùn-sa,
 'S dheanamaid sùgradh gun fhios ;
 Ge nach do chinnich leinne breamas,
 Theireadh iad gun robh sinn ris :
 Ge b' fhior dhoibh e, ào-ill-ù-o,
 Cha 'n innsinn e, ho-ill-o ;
 Cha b' fhiach leatha e, ào-ill-ù-o,
 Gu strìochdadh i, ho-ill-o.

Thug mi greis a ruith air m' fhaileas,
 'S bha mi aineolach 's a chleas ;
 Nise bho na dh' fhas mi colach,
 Theid mi 'chomhradh rith' air leith :
 Gu dochasach, ào-ill-ù-o,
 Gu pòig thoirt d'i, ho-ill-o ;
 'S e 'n dòigh oirr' e, ào-ill-ù-o,
 Mu 'm pòsar i, ho-ill-o.

Gur a h-iomadh caileag spòr ail,
 Bhios mar boirein ann am preas;
 'S tric bha gaid an ubhall boidheach;
 'S bidh iad an toir air a chleas:
 Gu chuaineiseach, àò-ill-ù-o,
 Bì suas oirre, ho-ill-o;
 Mar bual thu i, àò-ill-ù-o,
 Gur fuath leath' thu, ho-ill-o.

Co an te dhiu tha na maighdinn,
 Na ghabh sgoimn ann a bhi meas?
 Tha iad baigheil anns an oidhche,
 'Dhol an caoinhneas fir nach glihd:
 'S i 'n obair i, àò-ill-ù-o,
 Nach òbadh iad, ho-ill-o;
 Gu togarrach, àò-ill-ù-o,
 Gu sòdanach, ho-ill-o,

Co an te dhiu dh' fhaoidte shaoradh,
 'Thainig aois dh'i bho bhi beag;
 Munn gann a dh' fhasadh i molach,
 Bhiodh i toileach laidhe leis:
 Gu mànrnach, àò-ill-ù-o,
 Bì lànfh rith', ho-ill-o;
 Cuir lànfh oirre, àò-ill-ù-o;
 Le danadas, ho-ill-o.

Ge do bhiodh fear aice 'n drasda,
 Gu brath cha 'n aithneadh tu sid;
 Mar gheig a dol roimh bheul-atha,
 Mar h-eirich an aird' a crios:
 Mar domhlaich i, àò-ill-ù-o,
 Cha chomhdaich thu, ho-ill-o;
 Ri d' bheo oirr' e, àò-ill-ù-o,
 'S i eolach air, ho-ill-o.

'N fheadhainn sin a fhuair droch chleachdadh,
 Banntraichean reachd'or na 'm fuil,
 Nuair a dhluthaichheadh tu ceart rithe,
 'Lùb i leat mar shlataig bhuig,
 Gu briodalach, ào-ill-ù-o,
 Gu brimeiseach, ho-ill-o;
 Gu liobanach, ào-ill-ù-o,
 Gu sìneadh riut, ho-ill-o.

Mar gum biodh i 'dol na cadal,
 Cha d'thig facal as a ceann;
 'S ann a dheanadh i riut gàire,
 'S cha bhiodh gràin oirre no greann:
 Gu carrantach, ào-ill-ù-o,
 Gu tairisneach, ho-ill-o;
 Cas thairis ort, ào-ill-ù-o,
 'S biodh t' air oirre, ho-ill-o.

Bheirinn comhairl' air gill' òg, a
 Bhi gu seòlta, deas na chainnt;
 Ged d' theireadh te dhiu le gradadh
 "A bhraidein! dean fuireach thall:"
 Gu bagarach, ào-ill-ù-o,
 Gu raigeanta, ho-ill-o;
 Gu sradanda, ào-ill-ù-o,
 Gu snaganda, ho-ill-o.

Na toir fcairt air pairt ga briathran,
 Ge d' bhios i fiadhaich na cainnt;
 Nuair bhios tu ga briodal tachdan,
 Ni i do ghlacadh gu teann:
 'S bi freagarrach, ào-ill-ù-o,
 Thoir leasan d'i, ho-ill-o;
 Dean beadradh dh'i, ào-ill-ù-o,
 'S cha bheug oirr' thu, ho-ill-o.

Theirig sìobhalta 's an leabaidh,
 'S do làmh cuir tàrsuinn fo ceann,
 Dean do shìneadh rithe tairis,
 Gus an d'thoir thu 'mach a sannt :
 'S cha chunnart dith, ào-ill-ù-ò,
 Nach fhuirich i, ho-ill-ò ;
 Gu bunailteach, ào-ill-ù-o,
 Chuir furain ort, ho-ill-o.

'Sid a bhuaidh a th' aca air fhagail,
 'Bhi socharach, bàigheil, tric ;
 Gun bhi cruadalach na nàdur,
 Gun d'fhag sid pairt diu gun mheas :
 Neo-mhisneachail, ào-ill-ù-o,
 Gun fhiosrachadh, ho-ill-o ;
 Mar d'thig e dhoibh, ào-ill-ù-o,
 Na misd' iad e, ho-ill-o.

Gur h-olc an obair ga 'n leannain,
 A bhi ga mealladh gun fhios ;
 Ach 's iomad gnìomh a nì 'n òige,
 Nach bi boidheach le fear glichd.
 'Toirt geallaidh dhoibh, ào-ill-ù-o,
 'S a fealladh air, ho-ill-o ;
 'S mu 'n dealaich iad, ào-ill-ù-o,
 Bidh *Leanamh* ann, ho-ill o.

*Oran ann 's a bheil an t-skuirdhidh air a samhlaachadh ri
sgibcireachd; 's air a toirt gu crìch san doigh sin.*

AIR FOKK—" An oidhche nochd gun amharus," &c.

GUN d' thug mi sgrìob air suirdhidh,
'S air lium gum b' iomchaidh 'n t-àm,
'Nuair dh' àithrich mi na 'n cadal iad,
A tarrainn an cuid srann;
Choisich mi gu fàilidh dh' fhios
An aite 'n robh mo gheall,
'S an uair a chuir mi lamh oirre,
Gun smad i mi le 'cainnt.

Labhair i gu fiadhaich rium :

" Cha 'n 'eil do chiall ro ghlichd;
Nam fuilginn ann a 'm sheomar thu,
Ri m' bheo cha ghleidhinn meas;
Tha fhios a 'm fein gu barrantach,
Am beachd 's am bheil thu ruith,
Na 'n caisgte leat do mhiann orm,
Cha 'n iarradh tu ach sin."

Esan.

" 'S ann thainig mi le carrantachd,
A chuir mo staid 'ann geill,
A dh' fheuch am biodh tu deonach air,
'S gum posadh mid bho 'n chleir;
Na 'n tugadh tu nis gealladh dhomh,
Cha 'n fheallainn ort na dheigh,
'S gun sguirinn a bhi briodal
Ri nighinn ach thu fein."

Ise.

“ Cha toir mi eisdeachd facail dhuit ;
 Gun chaill thu chairt 's a chòir,
 A combaiste cha leir dhuit e,
 'S cha dean thu feum 's a sgoid :
 Cha toir mi ordugh stiuraidh dhuit,
 No siuil a chuir ri 'in 'chord ;
 Cha drap thu do chuid acraichean,
 'S an acarsaid a m' dheoin.”

Esan.

“ 'S sgiobair mi ro ealanta,
 Chur mharannan fo sròin,
 Ma bhios acfuinn fallain rith'
 Nach leig dad ga còir ;
 Gun cumainn ris an fhuaradh i
 Le roinn na cluais air sgoid,
 'S ged dh' eireadh muir a 's greann oirre,
 Gun cuirinn crann 's a bhroig.”

Ise.

Ma tha thu dol an urras air
 Gur duin' thu air a stiuir,
 'S gun d' ionnsuich thu 'bhi d' mbaruiche,
 'S an *article* ga cul ;
 Gheibh thu bhi d' lan chaiptean uam,
 Air barc an *top-sail* uir,
 Cabin 's bord gu sgriobhadh air
 Le h-ite pinn gu dlu.”

Esan.

“ 'S mu 'n cuir thu ormsa muinntearas,
 Gun tionnsgail mi 's a bheairt,
 Gu faiceadh tu mar dh' fhiachas mi
 A' gnìomhannan air *tack* :

Ged dh' eireadh muir 's a nuallanaich,
 'S i bagairt cruaidh 'bhi steach,
 Gun cumainn mar chlar buideil i
 Dol romh gach buinne mear."

Ise.

" Bho n' thug thu dh' ionnsaidh cladaich i,
 An t-acair cuir air tir :
 Dean cadal anns na hamacan,
 Bho 'n thachair dhuit 'bhi sgith :
 Cha dean mi tuille leannanachd,
 Cha ghabh mi fear tha 's tir,
 Bho n' tha t-airleis chean agam,
 Gun lean mi thu gu d' chrich."

Esan.

" 'Sin, thainig soirbheas comhthromach,
 Ga 'm thoirt bho 'n aird a deas,
 'Nuair chuir mi suas na h-innleachdan,
 Gu 'm b' ait lium sineadh leis :
 Am beul Loch-Rog a tharladh dhomh,
 'Nuair dh' fhaillinnich a chleit,
 Gun ghlaodh i leis an trompaid rium,
 ' Na leig an long air sgeir."

" Gu h-Eilein Faro sheol mi i,
 A 's bha ceo air a mhuir ;
 Cha robh fiamh no eagal oirnn,
 Na seasamh a seol sruth ;
 Ach chinn an soitheach ao-dionach,
 'S a ghaoth an caochladh puirt ;
 'S cha 'n fhacas cleir no gaidseirean ;
 Bho 'n thainig mi gun luchd."

“ 'S lionmhor ceird a ghnathaich mi,
 'S na laithibh sin 'tus m' oig' ;
 'S muilleir mi ro-urramach,
 Gu muilean chuir air seol :
 'S fìdhleir mi ro-ealanta
 Tha caithriseach gu ceol,
 'S ged 'bhiodh e chruit gun ghleusadh,
 Gach teud gun d' thuguinn beo.”

Ise 'labhairt.

“ Gur piarrachd air 'n do chasadh thu,
 'S gur h-ait lium a bhi d' choir,
 Bho 'n tha gach ceird air fhoghlum leat
 A ghaoil ! gu faigh thu pog !
 Cead 'bhi laidhe sinnte rium ;
 'S na dibir mi ri d' bheo ;
 'S gach aon ni gheibh mi chruinneachadh,
 'S leat tuilleadh e ri m' dheoin.”

'Nuair dh' fhalbhas an òige,
 Gheibh mi doigh air a bhl glic,
 Nuair bhios mo cheann air liathadh,
 A 's fiasag air mo smig :
 Cha 'n fhaigh mi te bheir pog dhomb,
 An seomar, na 'm bun pris ;
 Cha dean mi tuille 'gorruiche,
 'S nach ait an t-òran sin ?

Oran Smeorach Chloinn Dughail.

CHA dean mi bròn an cos falaich,
Tha seilleir mo loin gun ainnis :
Gheibh gach seòrsa seol air aran,
'S cha churam dhomhsa 'bhi falamh.

Ho-i, ri-na, ho-ro, hu-o,

Holibho-i-na, i-ri, u-o ;

'S smeorach mise le cloinn Dughail

*A seinn ciuil, an d'uths' gach geige.**

Muair a dh'eireas grian an earraich,
Diridh an eunlaith 's na crannuibh ;
Tha 'm beatha-san deant' air thalamh
Bho 'n laimh gus am beul, 's i ro mhaith.

Gur a mise a smeorach ghleannach,
Sheimninn ceol air bhàrr gach meangain ;
Rìbheid ùr ann siunnsair fallain,
'S maith mo chàil, gun sàs air m' anail.

Madaian chéitein, 'n àm dhomh dusgadh,
'Seinn gu h-eibhinn, eutrom, siubhlach ;
Dealt nan speur air gheugan curraidh,
Grian ag eiridh, 's feur a' bruchdadh.

* An Luinneag ri bhi air aithris an deigh gach rann.

Ghineadh mi 's an tìr nach coimheach,
 'S chaisginn m' iotadh le brìgh Chomhann ;
 Tobar ioc-shlainte nach reodhadh,
 'G éiridh 'nìos bho 'n dilinn dhomhain.

Air taobh greine, gleann mo chridhe,
 Far an robh cìblineas mo dhibhe ;
 Ge do bhiodh an t' eug a tighinn,
 'Bheireadh slainnt' do 'm chreubhsa rithist,

'S an tìr aigh do 'n gnath 'bhi criodhail,
 Chaidh m' arach gun fhaillinn bidhidh,
 Air nead sàbhailte gun snithe ;
 'S gheibhinn blaths' air sgath chloinn lein.

Tha mi nise measg chloinn Cham'roin,
 Cinneadh mòr bha 'n seòrs ud ainmeil ;
 'N cath 's an còmhail, seòlta, calma ;
 'Dol gu còmhrag, stroichdeach, marbhtach.

'S piuthar mi do 'n chuthaig shambraidh,
 Le 'm dheoin cha d'theid mi gu galtachd ;
 Bho 'n is i Ghaelìc is cainnt domh,
 'Measg mo chàirdean talar anu mi.

Nuair theid fianlach feadh na coille,
 Cruinnichidh eunlaith gach doire ;
 Thig gach eun gu nead le coilleag,
 Sràbh ga shniomh am beul gach coileich.

'S ionnan sid 's mar dh'eireas domhsa ;
 Ma phìochdas càch mi le doruinn,
 Falbhaidh mis' an riochd na smeoraich,
 'S theid mi 'm ghearan far an còr dhomh.

Gu Dùn nan Clìar thriallainn dàna,
 'Dhol fo sgiathaibh nan triath stàtail ;

Ged nach 'eil Eoin Ciar a lathair,
'S maireann am fear liath a's Padruig.

Dùn-olla na 'n tùireid arda,
Nam fear fuileach, builleach, strachdach,
'Sheasadh duineil luchd an cairdeis,
'Choisneadh urram ri uchd namhaid.

'S smeorach mi bho chaisteal uaibhreach,
Na'n steud priseil, rioghail, suairce,
Dream gun spid, bha 'n sinnsreadh uasal,
Bu mhor pris ri linn Raon-Ruairi.

Dughallaich nan geur-lann aisneach,
Guineach, beimneach, speiceach, sgaitheach,
Dol ri feum le treundas gaisgidh,
Garg 's a streup, 's bha 'n leus ri fhaicinn.

Cha robh 'm Erulseach na chuis fharmaid,
Ri fhuil cha chumadh iad earbsa,
Mu 'n do sguir sibh, bha e searbh dha,
'S bu bheag leis a chuid do dh' Albainn,

Chuir sibh Boibeart an cuil chumbainn,
Ghabh e gu fogradh car siubhail;
Cha robh dhaoine saor bho phudhar,
Fad 's a bha bhur taobh-sa 'buidhinn.

Cha b' iongnadh e 'ghabhail grain diu,
'S tric a chuir iad cunnart bais air;
Thug sibh uaithe 'strol 's am Braisde,
'S tha sid an Dun-olla 'lathair.

'S i 'n t-sheann stoiri tha mi glasad,
'S naidheachd ùr do 'n fhear nach cual i,
'Sgeula fìor, ge fada uaithe,
Gun do sheas an linn ud cruadal.

Buidheann gun fhiamh, nach d' iarr sochdair,
 Rinn iad aon blar-deug a chosnadh ;
 Gus an d' thainig sgrìob na dosgainn
 Latha Dail-Rìgh a mhi-fhortain.

'S e bu mhiannach leis a bhuidhinn,
 Bhi cur ard-raimh'chean fo 'n uidheam,
 Seoladh ùard air bharr nan struithean,
 Sgoltadh na 'm barc le sar shiubhal.

Luchd a chaitheamh nan cuan borba,
 'S muir a gairich ri h-aird stoirme ;
 Bheireadh iad gu àite soirbh i,
 Dh' aindeoin barr an strachd-thonn gorina.

Fir mo ghaoil bho thaobh na tradhad,
 Nach robh claon ri h-aodann gabhuidh,
 Nach meataicheadh gaoir an t-saile,
 'Nuair a sgaoileadh iad a h-alach.

Cha d' innis mi trian da 'r n' àbhaist,
 'S tha mo mhuineal tioram tràisgte ;
 'S olaidh mi nis' bhur deoch-slainge,
 A shliochd a Cholla-Chathaich Spaintich.

Comhairle do Chloinn Oig Shuidhrich theisdeal.

AIR Fonn—"Sorraidh slan do 'n àilleagan."

A ghruagaichean, 's a fhleasgaichean,
 Nach cuir sibh ceisd ribh fein,
 An fhearr dhuibh fuireach teisdeil,
 Na bhi cur ri cleas gun fheum?
 Ma bheir iad dh'ionnsuidh 'n t-seisein sibh,
 Gu freagradh thoirt do 'n chléir,
 Bidh umhladh agus seasamh ann,
 'S gach dleasnas 'thig na dheigh.

Ma dh'fhasas brònag leth-tromach,
 Tha fios gur deas dhi beum,
 A chuis a rinn i 'n diomhaireachd
 An sin ag innse sgeul;
 Mulad agus cianal oirre,
 Ni nach dean dhi feum,
 Ag iomadan 's a deuradaich
 Mu 'n ghniomh a rinn i fein.

Ma thig iad anns an oidhche sin,
 Bidh *sign* achda ribh fein,
 Ma gheallas sibh 's an latha dhoibh
 An rathad a bhi reith:
 Teannaidh iad ri beadradh ribh,
 'Bidh seirc ga cuir an geill;
 O ! bi'dh iad beulach caoimhneil ribh,
 'S an fhoill achda na sgeith.

Mu lùbas tu gu fialuidh leis,
 “ 'S ann dhuit gun dean e feum ;”
 Ma chreideas tu na briathran sin,
 “ 'S tu 'chiad-bhean thair gach tè ;”
 Ma bheir thu dha a riarachadh,
 Gun fhianais ach sibh fein,
 O ! seall nach cuir e sianas ort,
 Ma gheibh e 'mhiann dhiot reith.

'S a nìonagan gaolacha !
 Ge d' gheibh sibh cacin an cainnt,
 'S fearr dhuibh a bhì saor is iad,
 A 's fuireach daonnan seang ;
 Ma thuiteas sibh le faontalaich,
 A ni le staoram clann,
 Cha leighisear le caoineadh e,
 Ma bhios an t-aobhar ann.

'Quair theid a leannan mi-chuiseach,
 Gu briodalach na chainnt,
 Ga pogadh seolta dichìollach,
 'S laimh gun sgios fo ceann,
 Bidh e 'n sin ag innse dhith,
 Gär i da 'n d' thug e 'gheall ;
 'S cha chreid i, gu 's an dibir e,
 Nach firinn a bhios ann.

'S a mhaighdean ! tha thu ainidèach,
 Na d' bharail cha 'n 'eil brìgh :
 Ma tha thu 'n duil nach dealaich sibh,
 'S gun lean e riut ri d' chrich :
 'S fearr dhuit 'bhi air t-earalas,
 'S an callach 'chumail dhiot,
 O ! na bhi 'meinn a bhalaich,
 Agus leanamh air do chich.

A ghruagaichean, ga barrail sibh,
 'S bhur leannain air bhur ti,
 An duil nach toir iad car asaibh,
 'S nach meallar sibh gun stri;
 Ach, nuair 'thig luchd no foille sibh,
 'S a choiricheas iad ribh,
 O! theid bhur cuailein fholach,
 Agus callaidh sibh bhur prìs.

An sean fhacal, ma dh' eisdeas sibh
 Ri leughadh, tha e fìor,
 A' labhairt ruinn gu toinisgeil,
 Toirt coimeas do gach ni:—
 “ 'S ionnan do na gloineachan
 'S do mhaighdinn loinneil ghrinn;”
 'S O! 'fhleasgaich, na dean coir oirre,
 Ma 's e 's gur toil leat i.

Ma chomhairle dhuit, oganaich!
 Bi seolta, 's na gabh spìd,
 Ma 's e 's gu bheil i cordadh riut,
 'S tu 'n toir oirre le cinnt';
 'S onoraiche pòsadh,
 Bho 'n a dh' orduicheadh dhuit i;
 O! na bhi 'goid a poige,
 'S don' tha 'n seol ud a cur ribh.

Comhairl' oirbh, a chaileagan,
 A's fanuibh as an lion,
 Cuimhnichibh air banalas,
 Cha bhi sid aithreach leibh;
 Na fìr tha 'n dàn' doibh teannadh ribh,
 Cha mhearachdaich iad sibh;
 O! 's fearr an cliu a leanas ribh,
 No earras agus mì.

Air lium gur bochd na tàlandan
 Do ghruagaich fas gu tinn,
 Le gaol a thoirt do 'n sgàileadair,
 No 'n fhear a dh' aicheadh i:
 Bi'dh a ghealladh failinncach,
 Cha d' thig e trà no tiom;
 'S cha treundas mor no tabhachd dha,
 I 'dhol bho stà ri linn.

Bi'dh ise 'bròn 's a turraman,
 'S lion-dubh ga cumail shios,
 Ag eisdeachd ris na chluinneas i,
 'S gach duine 'toirt a binn;
 Esan a' cuir duileachd
 Air an urra 'th 'ann 's a phill,
 Ag iarraidh saoradh ioma fir,
 'S ga mionnachadh 's a chill.

An gàire 'rinn i sulasach,
 Ge d' bha e 'n uraidh binn,
 Tionndaidh e gu muladach;
 A's guilidh i gu dion,
 Nuair nach faigh i urrainn dha,
 No 'n duine chur fo chùs,
 'S leur dhi 'sin a cunnartan,
 'S gur h-iomallach a diol.

Nuair dhi' fhalbhas i, 's a gocan aice,
 Theid a fortan sìos,
 Gheibh i fios na bochduinne,
 'S bi'dh gort oirre chionn bìdh:
 Sid an ruathar dosguinneach
 A chuir bho chosnadh i,
 A' caoidh an fhir a dhochuinn i,
 'S a cridhe goirt da dhi.

Tha suirdhichean cho cuireideach
 'S nach urrainnear d' an gearr,
 A' mire ris na cruinneagan,
 Mar shionnach theid do 'n ghleann;
 Cho dichollach 's a 's urrainn e
 Gu fuil a thoirt air meann;
 'S cha seall e gus am beirear air,
 Co air a bhios an cail.

Their fleasgaichean—“ Cha 'n éuchdan dhuit
 Am beum sin a thoirt duinn,
 Ach chi gach neach a leughas e,
 Gur breugan 'thuirt thu ruinn;
 Tha do labhairt eucorach,
 Ma theid thu air ar binn;
 Ach Ailein! mar biodh céillidh agad,
 Gheilleadh tu linn fhìn.”

'S nach gabh sibh uamsa *pàtaran*,
 'S e nadarr' anns gach tìr;
 Faighibh céillidh gnàthuichte
 Le gràdh, mar th' agam fhìn;
 Faodaidh sibh bhì dàn oirre
 Gu manranach, le sith;
 O! ge d' bhiodh fichead pàisd agaibh,
 Cha 'n abair càch smid ribh.

“ Do chomhairlean cha gheill sinn doibh,
 Cha 'n 'eil iad eibhinn linn;
 Cha 'n urrainn sinn a leirsinn
 Gu bheil feum annta, no brìgh;
 Gach fear tha chuis ag eiridh leis,
 'S a fhuair gach te a b' fhiach;
 Cha 'n fhidir iad na feumnaich,
 Nuair bhios iad fein gun dì.”

Ma 's e sin is barail dhuit,
 Gur mearachdachd do chinnt—
 Tha iasg 'sa mhuir ma dh' iarrar e,
 Nach d' thainig riamh gu tir :
 Theirig far am faigh thu e,
 'S thoir tarruinn air do lion,
 'S e 's docha gun tuit gealag ort,
 Gun ghaid, gun ghalar cinn.

“ O ! 'n sguir thu d' bhreugan peileasach ?
 No 'n teirig dhuit do chainnt ?
 Ag innse dhuinn ar deireasan,
 Le beileam anns gach àm !
 Na chluinneas tu cha cheil thu e,
 'S droch-eilein air do cheann ;
 O ! 's aithne dhuit bho t-òige
 H-uile gorraiche 'ni 'chlann.”

Ma 's a sean-mhaor eolach mi,
 'S e seoladh 'bheirinn duibh,
 Comhairle na còrach oirbh,
 'S do 'n phòsadh gabhaidh suim ;
 Le bainnsibh criodhail abhachdach,
 'S bhur cairdean a chur cruinn,
 Bi'dh spurt a's aobhar ghàir' agaibh,
 'S theid gràdhag air a druim.

*Oran air trod mna-an-tighe ri 'feur, air son a bhi
'g ol an drama.*

AIR Fonn—"Tionndaidh rium do loguiscan."

LATHA dhomh 's mi 'g òl an drama,
Comhluath ri oigfhearan glana,
Ge do bha mo bheansa banail,
'S sgainnileach a throd i rium.

*O! teann a nunn, 's na tionndaidh rium,
Bho 'n 's e mo dhiumb a choisinn thu;
Fuirich samhach air mo chul-thaobh,
Sugradh cha bhi nochd againn.**

Labhair ise 'sin na briathran:
"Fasaidh tu d' shruthaire briagach,
'S eagal lium nach paidh thu t-fhiachan,
'S e do ghniomh tha coltach ris.

"Cha 'n fhuiling mi bonn a d' bheadradh,
Air moch, no anmoch, no feasgar;
'S fearr leat comunn nan stòp beaga,
'S thoill thu leasan goirt thoirt dhuit.

"Thug thu òg do cheannas-cinnidh
Do Mhac-an-Toisich an Gille;
'S bho na rinn an t-òl do mhilleadh,
A d' mhire cha 'n 'eil toirt agam.

* An Luinneag ri bhi air aithris an deigh gach rann,

“ Cha 'n fharraid' thu 'm bithinn beo,
 Nam faigheadh tu tombaca 's pòit,
 Bhi sgapadh airgid air gach bord,
 'S cha 'n 'eil an seol ud fortanach.

“ 'S òle an an obair dhuit bhi daonnan
 A tighinn dachaidh air an daoraich ;
 Guiridh tu mise gu caoineadh,
 'S dh' aognaich fear do choltais mi.

“ Tha thu gun leine, gun chota,
 'S cha dean mise snaithn' ri d' bheo dhuit ;
 Bho na dh' fhas thu d' dhuine gorrach,
 Chuir an t-òl bho d' chosnadh thu.

“ Tha thu gun bhriogais, gun fheileadh,
 'S e air tolladh air do shleisnean ;
 'S ciamar a ni mi dhuit cideadh ?
 Chuir thu fein gu bochduinn mi.

“ Phòs mi thu dh' aindeoin mo chairdean,
 Gun toil m' athar no mo mhàthar ;
 'S bho na ghabh mi nise gràin dhìot,
 Falbh as fag a's droch-uair mi.

“ Phòs mi thu le deoin gun aindeoin,
 'S bha thu seolt' air thi mo mheallaidh ;
 Bho na bha mi òg am aimid,
 Rinn mi ceangal do-chorach.

“ Ge do bheirinn spreidh a's earras
 Do dh' fhear t-abhaist agus t-ealain,
 Chosdadh tu e leis na galain :
 Ailein ! chaidh an rosad ort.

“ Ge nach robh mo chrodh air buailidh,
 Bhuininn do fhior fhuil gun truailleadh ;

'S na seallainn beagan mu 'n cuairt dhomh,
Cha d' fhuair thu mi socharach."

Esan a' labhairt air a shon fein.

Eisd, a bhean, do d' ghearan uaibhreach,
'S fuirich sìobhalt ann a d' ghluasad,
'S na bi maoidheadh ormsa t-uaisle,
Bho nach d' fhuair mi tochradh leat.

*O tionndaidh rium, a's deasaich rium,
'S a ruin ! na bi ri moit orm ;
'S teannaidh mise rut a nunn
Le sugradh mar bu choltach dhuinn.**

'N cluinn thu mis', a bhean an tighe ?
Eirich, 's theid mi leat a laidhe ;
Smaoinich fein gun geill na mnathan,
'S gabhaidh iad le choiteach rud.

A bhi trod rium cha 'n 'eil feum ann,
Cha chuis abhachd dhuinn le cheil e ;
Air beul duinnthe cha d' theid féichean,
'S e bhi reith is docha leinn.

'S ge do dheanainn stòp a thràghadh,
Maille ri cuideachda chairdeil,
'S mairg thu 'mhaidheadh orm gu bràth e,
Ged do phaidhinn crotag ris.

Ge do dh' òlainn làn an taomain,
Thiginn dachaidh crìodhail gaolach ;
'S cha bu chuis gu tigh a sgaoileadh,
Ge do ghlaodhainn botul dheth.

* An Luinnseag air atharrachadh, agus ri bhi air aithris an dòigh gach rann.

Ge do labhair thu 's gach doigh rium,
 Dh' aindeoin aon ni riabh a dhòl mi,
 'S geal do churrachd, 's dubh do bhrogan,
 'S dionach, comhnard, sochdair iad.

Ge do dh' fhanadh tu air t-colas,
 Gun tigh'nn riabh a nall a Cnoideart,
 Gheibhinn te le beagan stòrais,
 Bhiodh cho boidheach coltas riut.

Ach sin 'nuair a labhair ise :
 "Smithich togail dhiot a nis',
 Chàin thu thu fein, 's dhìt thu mise;
 'S misd thu nach 'eil fosadh ort."

*O! teann a nunn, 's na tionndiadh riam,
 Bho 'n 's e mo dhiumb a choisinn thu ;
 Fuirich samhach air mo chul-thaobh,
 Sugradh cha bhi nochd againn.*

*Oran do 'n Choirneal Mac-Ic-Alastair Ghlinne-Garradh,
 air dha bhi gu tinn.*

AIR Fonn—"A bhi 'g aiseng nan seol air chuan tigh."

A NOCHD is luaineach mo chadal,
 'S tha bruidleir air m' aigne bho 'n de :
 Cha 'n e buaireadh a bheairtis
 Tha cur smuairin fo aisnean mo chleibh ;
 Ach a t-iargainn, Fhìr ghasda,
 Tha fo fhiabhrus an Sasunn, 's tu 'n tinn,
 Oig Gharranaich uasail,
 Leis 'm bu mhiann bhi dol uallach do 'n bheinn.

'S so a bhliadhua gun eibhneas,

Fhvair clann Domhnuill an leireadh mar tha ;

Sgeul duilich ri eisdeachd,

Chaill iad ceannard nach creubhadh am màl :

Bàs a Mhor-fhir Shleibhtich,

'S leor a luaths doibh an t-eug 'thigh'nn a d' dhail,

A cheann-cinnidh nan treun-fhear,

'S gun an duil ri thu dh' eiridh gu bràth,

Bho thoisich an fhoghair

Tha mu Choirneal òg Bhadhasdail cràdh :

Ghlag an t-eug thu bho 's roghainn,

Dh'fhag sid deurach bho 'n adhail na eannai' ;

Chaidh fir Uidhist a thagha,

Chaill Clann Raonaill ceann-taghail no dha ;

'S tric ar 'n uaighean 'gan cladhach,

'S tha ar 'n uaislean ag adhart do 'n bhàs.

Ge do 's mor sid ri aithris,

Cha 'n e aobhar mo ghearan 's an uair,

Ach an t-Alastair gleannach,

Ga m' bu dùchas bun Ghairridh nan stuagh :

Ma ghlac eislein do phearsa,

'S nach d'thig thu a Sasunn ri luaths',

Co 'leughas domh ceartas,

No chumas do chleachdadh a suas ?

Fhvair mi sgeul ort bho Lunnainn,

A chuir mo chridhe gu fulang le cràdh ;

Dh'fhag sid m' iantinn fo eislein,

'S tùrsach mise, gun t-eiridh 'bhi slan ;

Fhir nach deanadh mo threigsinn,

'S a dh' éisdeadh ri furan mo dhàn,

'S bu bhoichd m' uirsgeul ri leughadh,

Na 'n glachdadh an t-eug thu gun dàil.

Fhuair mi naidheachd nach iarruinn,
 Gun robh bruidleir an fhiabhruis a d' cheann ;
 Ge nach d' fhuair thu ach diachainn,
 Bha do chinneadh ag iargainn mar chall,
 Thu bhi d' laidhe air cluasaig
 Ann an seomraichibh fuara, measg Ghall :
 Bha do pheathraichean truagh dbeth.
 'S do chairdean fo chruaidh-chas nach gann.

Chionn 's gun d' eirich thu fallain,
 Lasair cheir ann a d' bhaile le muirnn,
 Air slios reidh Ghlinne-Garradh,
 Bi'dh eibhneas a's air' air luchd ciùil ;
 Cha 'n 'eil reusan bhi talach,
 Chaidh gach eugail a sgaradh fo 'r cùl,
 A bha cur deurach a d' bhallaibh ;
 'S bi'dh mi 'seinn air bhi 'g aithris do chliu.

Nuair a thig thu le aithne,
 Cluinnear manran ann talla gun ghruaim ;
 Ceol a's taileasg le caithream,
 Pìob ard nan dos srannach a d' chluais :
 Gheibh bàird a's luchd ealaidh,
 Cuid d' an àileas, cead teannadh a suas,
 Ann an arois a Ghleannaich
 Nach do dhibir an ceannas bu dual.

'S ann do 'd chleachdadh 's a d' bheusan,
 A bhi cruinneachadh feisd a's luchd daimh ;
 Tric aig furan nan ceudan,
 Ol fiona le reite gun fheall ;
 Or 'ga scapadh na eiric
 Bho sporan na feile nach gann :
 Tha thu pailt ri luchd-deirce,
 'S cha deanar leat eacoir air fann.

Deud mar chailc is maith dluthadh,
 Beul daite bho 'n giulanta cainnt;
 'N àm reiteachadh cuise
 Anns a chùirt cha bhiodh t-fhacal air chall:
 Ann a seasamh do dhuchais,
 'S òg a choisinn thu cliu agus geall;
 'S iubhar caoin a chraobh chùraidh,
 Nach gabh aomadh no lubadh le sannt.

Tha thu macanta, greadhnach,
 Gu h-aigeannach, teabhaiseach, glichd,
 Seirceil, caranntach, bàigheil;
 'S co 's urrainn do chairdeas a mheas?
 'S maing a ghluaiseadh ort àrdan,
 Nuair a dh' fhuasglas tu 'n Spainteach bho d' chrìos,
 Ealt a's cruaidhe na stàluinn,
 Leis an reachadh do namhaid a sgrios.

Tha do reiseamid eibhinn,
 Fad 's a dh' fhanas tu fein air an ceann,
 Neartmhor, fulangach, treubhach,
 Ann an guaillibh a cheile gu teann;
 'S iad ullamh gu elridh,
 Na'n d'thigeadh oirnn beud as an Fhraing;
 Na fir ghuineach nach eisdeadh,
 'S a bhuaileadh beum-sgeithe 's a chamb.

A' dol a shiubhal na frithé,
 Le d' chuilbheir caol dìreach gun mheang,
 'S tu sealgair na sithne,
 Ceum luthor a dhireadh nam beann:
 Agus namhaid mhic-sìrith,
 'Choilich dhuibh theid ga dhidinn air chrann;
 'S bu tric eilid nan sinteag
 Air a 'casgairt le stri do chon seang.

'S na 'n d'thigeadh ort eiginn,
 Cha 'n 'eil do sbloinneadh, fhir euchdaich, air chàll.
 Cloinn Domhnuill nan geur-lann,
 Siol-Cholla bho Eirinn a nall;
 Bho na fhag sibh an Eipheid,
 Ge b'e dh'innseadh gach treundas a bh' ann,
 Bha buaidh iarach aig eiridh
 Leis a bhuidhinn nach geilleadh gun chàll.

'S cha bhi mi dol roimhe,
 Mu 'n cunntar mi domhain a m' chainnt;
 Chaidh cho lionmhor cuis leotha,
 'S nach innseadh luchd leabhair no pheann,
 Cia mar 'shealbhaich Clann Domhnuill
 Leith Albainn, a's coir Innse-Gall?
 'S iad fein a b'urrainn a chomhdach,
 'S a sheasamh gach comhrag a bh' ann.

Marbhrann do dh' Fhear Achatrichadain.

AIR FOGH—“ Bas shior Domhnall bho 'n chàll.”

GUR a luaineach mo chlos;
 Dh' fhalbh mo shugradh a nochd;
 Thromaich m' inntinn fo sprèidh 's fo eisile.
 Gur a luaineach, &c.

Fhuair mi sgeula bho 'n ghleann,
 A chuir mo riaghailt' air chàll,
 Dh'fhag sid fiabhrus am cheann ag eiridh.

Bàs an laoiach nach bu tais,
 A sgar an t-aog leis gu grad;
 Thuit a chraobh ! 's cha tig ath-sgeul breig air.

'Nochd is iosal do cheann,
 Fhir bhaile Sgriodain nam beann,
 'An leabaidh dhionaich, gun chainnt, gun leirsinn.

An deise 'n lion anart bhàn,
 An ciste ghiubhais nan clar—
 'S gun ar duil gu la bhrath thu dh' eiridh.

Cha chuis neonach do bhàs,
 Ach 's aobhar bròin e d' luchd graidh,
 Leis an comhnadh tu 'n trath na h-eiginn.

Chaill mi caraid 'sa chuilt,
 A sheasadh dileas ri m' chùl,
 Nuair a bhitheadh mo chuis ga reiteach.

'S e mheudaich mo bhròn,
 'Bhi ga d' charadh fo 'n fhod;
 Fhir nach deanadh mo choir a threigsinn.

A mharcaich uaibhrich nan each,
 Bu mhor cruadal a 's neart!
 Fhreagradh t-uaisle 's do bheachd da cheile.

Bha gach buaidh ort ma seach,
 Iuchair chruadhach nan glas,
 A 's tric a dh' fhuasgail air airc nan deirceach !

Cha robh cruaidh-shnuim no sreang
 Air do sporan gu teann :
 'S cha d' thug thu d' fhear fann an éura.

'Chraobh do 'n iubhar bho 'n ghleann !
 Chuir thu cul ri bhì gann ;
 'S cha bu chubair' air ceann na feisd thu.

Gheibhlte 'n aros nam pios
 Fir a poit air an fhìon ;
 Ge be dh' oladh, 's tu dhioladh eiric.

Bhiodh do thunnachan làn
 Le cuireadh gun chàs,
 'S tu ga 'm furan air each le reite.

Bhiodh iomairt dhisnean air chlàr,
 Fo dhìon an tigh' bhàin,
 'S cha bhiodh biobuill na'n tamh gun leughadh.

Ri linn gabhail mu thamh
 A d' chuir dhilis le gradh,
 Cha bu sgith leat luchd-dhàn 'gan eisdeachd.

Bha thu deirceach ri bochd ;
 'S tric a dh' eid thu fear nochd,
 A ghnuis na feile bu toirteil beusan !

Bu leat urram gu sìth,
 'S bu tu 'n curaidh 'sa strì,
 'S cha tugta dhìot cìs le eacoir.

Bu lionmhor gruaidh air dlìroch nial,
 A trom shileadh na 'n diar,
 Nuair a chualas an sgial gun d' eug thu.

Eadar Innein a cheo
 Agus crìochan Mhic Leoid,
 Bha do chinneadh fo bhròn mu d' dheibhinn.

'S nan deanta do chall
 Le foill a measg Ghall,
 Bhiodh luchd faidhneachd gu teann air t-eiric.

Nam b' i iomairt nan dorn,
 Leis an reachadh do leon,
 Air mo chinnt cha bu toir gun deigh i.

'S e do chairdeas à b' fhiach
 A bhi ga agairt 's ga dhiol,
 A dheagh fhir ghasda nach diobradh ceum dheth.

'S lionmhor curaidh gun fheall,
 A sheasadh duineil gu d' gheard,
 Eadar bun Loch-nan-ceall 's braigh Eitibh.

Bu leat fir Innse-Gall,
 Leis an comhdaichte geall
 A dol an ordugh le 'n ceannard Sleibhteach.

Mac 'Ic Alastair òg,
 Sgeul cinnteach gu leoir,
 'S gu 'm bu dileas bhur còir ga cheile.

Da thaobh Spiathain 's Gleann-ruaidh,
 'S bha saoghal ann uair,
 'N àm do chaismeachd thoirt suas, nach eisdeadh !

Mac 'Ic Raonuill 's a shluagh,
 Bho Cheapaich chraobhaich nan sguab,
 Dh' fhas an larach ud fuar, 's b' e 'm beud e.

Nuair dhuisgeadh gaisgich nam buadh,
 A chum an cath 's a Mhaoil Ruaidh,
 Bhiodh air Cait an taobh tuath *ra-treuta*.

Bhiodh na laoiach ud ga d' dhian,
 Clann Raonuill nam pios,
 Bu mhaith 'ea chaonnaig ri linn Rìgh Seumas.

Clann Dughail bhò 'n chuan,
 Bhò Dhun-Olla nan stuagh,
 Bha 'n cairdeas ruit buan bhò 'n cheud fhear.

Thigeadh t-fhior-fhuil gun cheilg,
 Bhò Chinntire nan learg,
 'S Iarla dileas Ghlinn-arm a h-Eirinn.

'S mairg fine tha beo
 A spionadh cuilgein fo t-shroin,
 Nuair a dheanadh na seoid ud eiridh.

Buidhean uasal mo ghaoil,
 Ga 'm bu shuaicheantas fraoch
 Sliochd nan Collaidh a sgaoil bhò 'n Eigheid.

Ge do reachadh iad cruinn,
 Na laoich fhearail 's na suinn,
 A dh'aiteach t-fhearainn no t-fhuinn cha d'theid thu.

Cha 'n 'eil suim dhomh 'bhi cainnt,
 Ag iarraidh tuilleadh na 'r ceann,
 Cha toir luchd oighreachd a nall bhò 'n eug thu.

Ach leinn is ionmhuinn mar tha
 Do Mhac Aonghas bhi t-ait,
 'S e thigh'nn gu inbhe mu 'n d' fhag thu fein e.

Ann an gliocas 's am buaidh,
 Ann 's gach fasan bu dual,
 Muirneach, macanta, suairce, beusach.

'S bidh mi ullamh do m' dhàn,
 Bhò nach urrainn mi dha;
 Thug fath mo mhulaid uam cail mo ghèire.

Oran do 'n Reisemeid Duibh.

AIR Fonn—" 'S e mo run an t-og meannach."

'S LEINN is eibhinn a phachdaid
 Thainig dhachaidh bho 'n Eipheid ;
 Sgeul fìor air na gaisgich
 Nach robh tais ri uchd feuma :
 Luchd nan geur lannan sgaiteach,
 'S nam breachdan an fheilidh,
 A rinn an onoir a sheasamh
 Do Rìgh Bhreatann a's Eirinn.

Fhuaras naidheachd 's a Ghàsaid
 Air a bhlàr a bha 's t-earrach ;
 Mòr-euchdan nan Gaidheal
 'Dhol a dh' àiteach an fhearainn,
 A' bheil pairt do shliochd Adhaimh,
 'S iad ag àicheadh gu daingean,
 Nach d' thainig ar Slan'fhear,
 A thoill sinn bàs da 'g ar ceannach.

Ghluais an réisemeid chliùiteach
 Le ordugh dioghlaidh 'n latha ud,
 An geall an naimhdean a sgiùrsadh,
 Roimh neart fùdair a' gabhail ;
 'S lionmhor lot a bha brùchdadh,
 'S cuirp ruisgte nan laidhe,
 Ann san ar-fhaich gun chunntas ;
 A's cruaidh thùrs' aig am mnathan.

Bha spiorad iasaid na misg'
 'Sior chuir misnich 's na Frangaich;
 Rinn iad uail as an *liquor*,
 An uair a thigeadh an fàmhlas :
 Dh' fhalbh an cruadal gun fhios doibh,
 A's dh' fhas an gliocas gun cheannsgal,
 Nuair shìn an reisemeid mhiosail
 Air léir-sgriosadh na'n ceann diubh.

Sid an réisemeid àgh-mhor
 Ann 's gach càs am bi h-aobhair ;
 An lath'-air-fhichead do 'n Mhàrta
 Chaidh an gabhadh ri 'n aodunn ;
 Fhuair iad buaidh air an namhaid,
 'S rinn an t-Ard-Rìgh an saoradh ;
 Le treun-chumhachd bho ghràsaibh,
 'Neartaich càileachd nan gairdean.

C' àite 'n cuala sinn tàmailt
 Aig na Gaidheil 'ga faotuinn,
 'S iad gu h-uranta, dàna,
 Luath-lambach 's a chaonnaig ;
 A' rusgadh chruaidh-lann a sgàbairt,
 A's cha bu chairdeil am faobhair—
 Neimheil, guinneach, ro-bhàsmhor,
 Fuilteach, cràdh-lotach, saothreach.

'S bu neo-chearbach an tarruinn,
 Feargach, fearail, gu cruadal,
 Seasmhach, rioghail, na 'n gealladh,
 Dileas, daingean, gun ghluasad :
 'S cha bu shùgradh 'sa charraid,
 Cuis ga 'n aindeoin diubh bhuannachd ;
 'S cha b' iad sìochairean gharrach,
 A dhioghladh car dhoibh 's an tuasaid,

Bho 'n a shuidh a chiad Deòrsa,
 'Na Rìgh òg air a chathair,
 Tha seann daoine 'toirt sgeoil duinn,
 Gun robh seoltachd na 'n lamhaibh ;
 Mar ri spionnadh na 'n dòrnaibh,
 An uair a dh' orduichte 'n claidheamh,
 Ri linn dol dhoibh 'sa chòmhrag—
 A's lean a chòir iad riu' fhathast,

'Dol sìos an cath *Chairo*,
 Cha bu chàilteach 'ur gabhail ;
 Ri h-aodunn a champa .
 Rinn 'ur ceannard dhuibh rathad :
 Ged bu dlu ann an reang iad,
 Chaidh 'ur naimhdean an sgathadh ;
 'S an deigh na thuit do na Frangaich,
 Bu lionmhor baintreach an lath' ud.

'B ioma piuthair gun bhrathair,
 Agus mathair gun mhac ann ;
 'S co tric maighdean gun phòsadh,
 A's bean òg gun duine aice ;
 Gun tigh-cadail, gun seòmar,
 Gun chòmhnuidh, gun taice,
 'Caoidh na chaill iad 'sa chomh-stri,
 'S gun aon fhear-sgeòil dhiubh dhol dachaidh.

Air an raon ud bha ghàraich,
 'S cha robh 'n ar-fhach gun fheolach ;
 'S dh' fhaodadh eunlaidh bhi sàitheach.
 Do dh'fhuil bhlath air a dortadh ;
 Chluinnte mìltean sgread-chràiteach,
 A' sgoltadh chnàmh leis an dòruinn ;
 'S ioma corp an robh an t-àrdan,
 A rinn iad fhagail gun deò ann.

A's air réidhleach na faiche
 Chaidh na gaisgich an òrdugh,
 A's iad gu leir fo aon fhocal,
 Ag seasamh ceartais Rìgh Deòrsa;
 Bha na Gaidheil gun mheatachd,
 A' sìor chleachdadh am foghlum,
 Gun ghiorag, gun seachnadh,
 Gun ghealltachd, gun sòradh.

Air a mhaigh a bha 'm pronnadh,
 Nuair thug iad coinneamh d'a cheile,
 'N àm do chach tighinn am follais,
 Ann an sealladh na gréine;
 Chaidh am fagail gun chomas,
 Air an tolladh le creuchdaibh,
 Bho lùths' lamh nam fear donna,
 'Phaigh na 'n comain am fèichean.

Sid an réisemeid àluinn,
 'G an d' rinn a Phàrlamaid raoghainn,
 An dà-fhichiod-'sa-dhà,
 Suas an aireamh an lagha:
 Ann an lionadh a ghàidse,
 Mar a b' aird iad 'gan taghadh,
 Cumbach, misneachail, dàicheil,
 Gu dol dàn air an adhart.

C' àit' am facas an coltas,
 Bho linn Oisein 's na Feinne?
 Leo bhuadhaich am fortan,
 An cruaidh chogadh 's an Eipheid;
 'S beag an t-iongnadh bho thoiseach,
 An Diùchd O' Yerk a 'thoirt spéis doibh;
 'S tha 'mhor chairdeas a' nochdadh,
 Gu bheil toirt aige fein doibh.

Bha 'n seann-fhreiceadan ainmeil
 Ann an Albainn 's an Eirinn;
 Le 'm breachdanaibh ball-bhreachd,
 Maiseach, dealbhach, an fhéileadh;
 Meamnach, acfuinneach, armach,
 Geur-chalgach gu reubadh;
 'S an taobh eile do 'n fhairge,
 'S tric a dhearbhadh an treunadas.

An dubh-réisemeid làidir,
 'G an robh 'Ghaelic mar chòmhradh,
 A choisinn urram na làrach,
 Ann am blàr *Fontanoy*;
 'S thaobh cùrsainnean nàduir,
 Cha 'n iad sud àlach tha beo dhíubh;
 Ach thainig linn eil' na 'n aite,
 'S co' ionann gnathachadh 's foghlum.

'S e dh' fhag dubh ann an ainm iad,
 Trusgan dorch airson éididh;
 'S ge do sheallta le coinnill,
 Tha iad soilleir fo 'n leintibh;
 Gun chron cuma, no coire,
 Gun ghniomh-foille, gun eucoir;
 Aillidh, mileanta, foinnidh,
 'S an cath na 'n coinneamh cha gheill iad.

'S mor an onoir do 'n dùthaich
 An deach' an giùllan, 's an altrùm,
 Ann am beusaibh le curam,
 Ann an iunnsachadh fasain;
 Dhearbhadh a's chòmhdhuidh an dùrachd,
 A bhi 'n deagh rùn do Rìgh Shasunn;
 Le 'n airm chaola nach diultadh
 A' losgadh fùdair ri baiteil.

'S nam biodh iomlan na rioghachd,
 Air an inntinn-san còmhnard,
 'S iad uile co' dileas,
 Gu firinn a chòmhhdach,
 Mar tha 'n réisemeid rioghail,
 Gu h-innleachdach scolta ;
 'S cian bho 'n 'chuirte gu dith
 An dream tha diteadh na còrach.

Bu neo-chearbach ri fhaicinn,
 An sàr-ghaisgeach 'sa chomh-stri,
 Ris an goir iad am Marcus,
 Dearbh-mhac sin Dhiùchd Gordain ;
 Seobhag uasal, na h-ealtuinn,
 Buadhail, reachdmhor, gu 'n còmhndadh :
 An t-ian cruadalach, neartmhor,
 A fhuair a chleachdadh ri comhrag.

An coileach òr-iteach, sgiathach,
 A chaidh fhiachainn gu minic,
 A chuir cath air na ciadan,
 'S fhuair na biasdan fios inid :
 Chaidh do naimhdean a riasladh,
 Le d' spuir ghiara 'g am milleadh,
 'Sgathadh lamh agus chluas diubh,
 'S dh' fhag thu 'n cnuachdan a' sileadh.

Marcus cliuiteach nan geur-lann,
 Bu mhor fheum ann san iomairt ;
 A Mhorair Shunntaidh nan steud-each,
 Cha do gheill thu gu tilleadh :
 'S mairg a reachadh gu streup riut,
 'Nuair a dh' eighite do glillean,
 Eadar braigh Shrath-speithe,
 Bho cheann Loch-treig gu bun Nibheis.

Tha Srath-àmhainn fo chis duit,
 Gleann-lìobhaid, a 's Srath-bhalgaidh;
 As an d' thug thu fir ghuineach,
 A chaidh ullamh fo 'n armachd,
 'N àm bhualadh nam buillean,
 Ged bha 'n cunnart ud gailbheach :
 'S iad gu leir mar aon duine,
 'N geall an spionnadh a dhearbhadh.

'S farsvinn sgaoileadh do liontan,
 Anns na crìochaibh-sa dh' Albainn ;
 Ge be theannadh ri innseadh,
 'S ioma tìr 'sa bheil cearb dhiubh ;
 'S lionmhor oganach rioghail,
 A sheasadh dìleas fo arm leat,
 Eadar ceann Loch-a-lìobhunn,
 'S a chlìach a 's isle 'sa Ghearmaich.

Ged bha 'n lath' ud dloibh cliùiteach
 'S leir an diùbhail a thachair,
 Chaill iad buachaille cùile
 A b' aird' muirnn ann an Sasunn :
 Sar cheannard an iùil e
 A rinn an giulan gun mhasladh :
 A 's fuil chraobhach a' brùchdadh
 Gus na dhiu'ladh leis aicbheil.

'S goirt an naidheachd ri leughadh,
 Trom reubadh Shir-Ralpa,
 'Call fhola fo leinidh,
 Romh eideadh air mharcachd ;
 Ged bu shoilleir a chreuchdan,
 Cha do steinn e air fhacal,
 Gus na chuireadh *ra-treuta*,
 Leis na dh' eirich na bhrataich.

A' dol sìos 'sa chiad teine,
 Lot am peileir fò aisnean,
 A's chum e 'n latha gu dheireadh,
 Gus na theirig an baiteal :
 Bha ard onoir a's euchdan,
 Ag innse treun'das a ghaigich,
 Gus na thathaich an t-eug e,
 Gearr an deigh dha dol dachaidh.

*Oran do Thighearna Ghlinne-Garradh, air dha dol do 'n
 Ghearmailte.*

ARR FONE—"Latha Ruoin-Rualridh."

GUR ro-mhuladach mise,
 'S fath mo mhisnich air falbh uam ;
 'S beag an t-iongnadh mi liathadh,
 'S cha 'n i bhliadhna so 's fhearr dhomh,
 Gun aon duine 'ga m' fheoraich,
 Co dhiubh is beo mi no 's marbh dhomh ;
 Co a sheasas mo choir-sa,
 Bho 'n chaidh an Coirneal thair fairge ?
 Dh' fhàs mi teòm air tombaca,
 Ceann-trom, cadalach, anmoch,
 Gun togradh gun labhairt,
 Mar mhac-samhail do bhalbhan ;
 Gus an cluinn mi thu thighinn,
 Tha mo chridh' air a spealgadh ;
 Ach gheibh foighidinn furtachd,
 Mar h-eirich tuisleadh do 'n t-sealgair.

'S e mo rùn an t-òg gasda,
 Ursainn chath nan garbh-chrìoch :
 Tha mo shugradh gun aiteas,
 Bho 'n a dh' aisig thu 'n Ghearmaillt :
 'S bìdh mo dhuil thu thighinn dachaidh,
 Le sar-bheachd mar a dh' fhalbh thu,
 Gu seasamh do dhùthcha,
 'S gum biodh do chliu air a dhearbhadh.

Co 'ga mathadh tu eacoir ?
 'S e bhi reidh riut a b' fhearr dhoibh,
 Na rib thoirt a t-fheusaig,
 Nuair a dh' oireadh do chalg ort ;
 Ri àm dol 's an iomairt,
 'S tu gun ghiorag neo-chearbach,
 Cha tionndadh tu slinnean
 Ri aon cheann-cinnidh an Albainn.

Fhir 'ga math 'gan d'thig deise,
 'S cùmbach, deas, thu fo t-armachd,
 Gunna caol a' bheoil snaidhte,
 'S paidhir dhag nam ball airgid,
 Lann thana 'n deagh fhaobhair,
 'S lamh mo ghaoil-sa 'na ceann-bheairt,
 'S mairg a thigeadh air t-aodunn,
 Nuair a mhaomadh an fhearg ort.

Ann an latha sin Pheiti,
 Gu 'm bu deas thu air fear-ghleus ;
 Dh' eirich ardan chloinn Domhnuill
 Am barr sroine 'n laoch mheamnaich :
 A' dol gu ionad a chomhraig,
 An deigh bhi t-fhogairt le searbhaig,
 Mhull a bharail an Leodach,
 'S mheall a dhochas a's earbs' e.

A's dh'fhalbh treundas a' ghaigich,
 A's chaidh casg air gach ain-theas,
 A bha 'g eiridh 'na phearsuinn,
 Ged bu reachd mhor a mheamna ;
 Thuit ardan 'sa chaonnaig,
 Mar gu 'n traoghaidh an fhairge,
 'S ann an eiric a bhagairt
 Chaidh e dhachaidh air carbad.

Ma theid an fhirinn a luaidh ruit,
 Cha ghluaisear droch ainm ort ;
 'S leat beannachd do thuatha,
 'S mor a luach dhuit a' falbh leat ;
 Tha thu miosail aig uaislean,
 'S lionmhor buaidh ort ri sheanchas—
 Smachdail, iriosal, stuama—
 Gaisgeil, cruadalach, calma.

'S lionmhor bochd tha ri urnuigh
 Gu dluth airson t-anama,
 Gu 'n gleidhte thu gun chiuradh,
 Fhir chliùitich ro ainmeil ;
 'S ged bliodh dream am mi-run dbuit,
 No dhùraichdeadh marbh thu,
 Cha bhuannaichd iad cuis dhìot,
 A's Rìgh nan Dùl mar shealbh ort.

'S lionmhor sruthan gun truailleadh
 'Tha gluasad gun fhòtus,
 Eadar mullach do ghuailean
 Agus cluaisein do bhroige ;
 Cha b' i 'n uaisl' thoirt a dh'aindeoin,
 No a' ceannach le stòras,
 A rinn an t-oighr' ud air fearann,
 Ghlinne-Garradh a's Chnoideirt.

Cha do ghabh thu i 'n iasad,
 Bha i riabh aig do sheòrsa,
 Slat do 'n abhull gun chrionaich,
 'S mor am fiach aig Cloinn-Domhnuill;
 'S ge b'e theannadh ri innseadh,
 Bha thu dileas gu leoire,
 Do dh' Iarla Rois agus Ille,
 Ged a dhibir a' chòir e.

Tha sid sgriobhta 'n Dun-eidean,
 'S faodaidh leughadair fhaicinn;
 Ma 's a fìor mo luchd-sgeula,
 Gur i 'n eacòir a thachair,
 An uair a chaill iad le foirneart
 A' ni bu chòir a bhì agad—
 Ceannas-cinnidh Chloinn Domhnuill,
 Ach dh' fhaodadh comhdach a thagradh.

Ann an cogadh no sìochaimh,
 Cha bu diobhail ceann-feachd thu,
 Le d' shuaicheantas riobhach,
 Ri crann dìreach gun ghaiseadh;
 Craobh, a's caisteal, a's leomham,
 Long fo seòl, agus bradan—
 'S an lamh-dhearg a rinn Domhnull,
 An uair a chomhdaich e a ghaisgeadh.

*Cumha do dh' Oighre Mhic-'ic-Alastair, a dh' eug
na leanamh.*

Fhuair mi sgeula di-luain,
A leag deòir air mo ghruaidh.
'S a dh' atharraich snuagh,
Air iomadaidh sluaigh—
Aonghais òig do thoirt uainn !
'S nach do sheasamh thu buan ;
Bhi 'ga d' chàradh 'san uaigh,
Dh' fhag sid t-athair fo ghruaim ri bheò !
Dh' fhag sid t-athair, &c.

Bhuail an t-saighead e gear,
Chaochail aidhear, 'sa mhiann,
Thuit a chloidheamh 'sa sgiath,
Dh' fhag sid achdain na chliabh,
'Chridhe cràiteach 'ga shniomh :
'S b'e sid aobhar nan diar,
'S mor m' eagal gu 'n lia e òg.
'S mor m' eagal, &c.

'S ann an caibeal nan tùr
Dh' fhag e 'n tasgaidh a rùn,
An Cill-fhionain 's an ùir ;
An deach' a shinnsreadh air thùs,
Na cinn-fheachda fhuair cliù,
Tha na 'n cadal, 's nach duisg,
Gus an iarrar iad dh' ionnsuidh mhòid.
Gus an iarrar, &c.

Biodh ar dòchas le 'r gniomh,
 'S an 'Ti is airde na ghrian;
 Nach bi 'n làrach gun siol,
 'S gach aon neach 'gam bheil ciall,
 A' guidhe dùrachdach dian,
 'Oighre 'n ionad na thriall,
 Bho nach maireann an ciad mhac beo.
 Bho nach maireann, &c.

Tha do mhathair fo chreuchd,
 'S i cràdh-lotach a d' dheigh,
 Air a sgaradh bho cheill,
 'S beag an t-iongnadh dhi e,
 'S ùlaidh mhaiseach a cleibh,
 Air 'n do bhuilich i speis,
 A thoirt seachad do 'n eug,
 'S cha b'e h-earras, no spreidh, no stòr.
 'S cha b'e h-earras, &c.

'S truagh a mhuim' thug dhuit cìoch,
 Thuit na h-urrad 'ga prìs,
 'S mor an t-urram ga dì,
 Mac an athar nach crìon,
 Leis an òlar am fion,
 'Bhi 'ga chàradh 'sa chill,
 An ciste chumhainn chaoil dhìonach bhòrd.
 An ciste chumhainn, &c.

Ri linu do bhaistidh, 's bu dual,
 Fion ga chaitheamh mu 'n cuairt,
 Fhuair sinn aidhear a's uail;
 Ach dh'fhalbh an lath' sin uainn,
 'S meudaich airteal a's gruaim,
 Air mor mhaithean a's tuath,

'S iad ri iomadan truagh,
 'Bhi ga t-fhagail co luath fo 'n fhòd.
 'Bhi ga, &c.

'S maith mo chuimhn' air an fheisd,
 A chaidh cruinn 'sa chreig-leidh,
 Teinntean aidhir 's gach beinn,
 'S fearann t-athar gu leir ;
 Mar gu 'n laist' e le céir,
 'S goirt bhi 'cumha na d' dheigh—
 Dh' fhas sinn dubhach gun speis do cheol.
 Dh' fhas sinn, &c.

'S caointeach mnathan ri tùrs'
 Deoir 'g a 'n taomadh gu dlu,
 'Caoidh an aobharaich ùir,
 Afridh gaoil, agus muirnn,
 Bho 'm bu chaoin sealladh suil,
 'S mailean caol 'os an cionn,
 Gruaidhean daite, 's a shul mar òr.
 Gruaidhean daite, &c

Thuit an t-ubhal bho 'n gheig,
 Grainne mullaich an treud,
 Og-cheannard nan ceud,
 Bho thùr gleannach nan steud,
 Ga 'm bu duchar mar bheus
 A bhi ceannsgalach, treun,
 'S lionmhor suil a tha d' dheigh a' brox.
 'S lionmhor suil, &c.

Eadar Garraidh nan steoll,
 Agus Cnoideart nan tonn,
 'S ioma cridhe bheil toll,
 Agus fear a tha trom,

'Sheasadh leat air gach tom,
 'Dhoirteadh fuil ann a d' gheall,
 Mu an cailleadh tu bonn do d' chòir.
 Mu an cailleadh, &c.

Chionn 's gu mealladh tu t-ainm,
 Dh' eireadh leat fo 'n cuid arm,
 Gallain dhìreach gun chearb,
 Bho 'n t-slios mhìn agus gharbh,
 Fiùrain, mhileant', gharg,
 Buidheann rioghail, gun cheilg ;
 'S mairg a spìonadh dhiu calg,
 'N àm dol sìos ann an dearbhadh gleòis.
 'N àm dol sìos, &c.

Nam b' aon chuis, ach an t-eug,
 Leis an tuiteadh tu 'bheum,
 Ghabhta cunntas da reir,
 'S cha bu toir i gun deigh
 Aig do mhor-chinneadh fein,
 'S iad mar leomhainn gu streup,
 A's cha d'thigeadh ruit beud 'ga 'n deoin.
 A's cha d'thigeadh, &c.

Nam b' eol dhomh 'n àireamh le grunn,
 Bu dlu cairdean ri d' chùl,
 'S t-athair graidh air an tùs,
 Ceannard chaich, 's an cairt-iùil,
 'G am bheil leirsinn a's rùm,
 Beachd a's géire 'na shùil,
 'Chuireadh eacoir fo 'r cùl,
 'S reachadh t-éirig thair cunntas òir.
 'S reachadh t-éirig, &c.

Ri linn do chaismeachd thoirt suas,
 Cha bu chadal no suain,
 Do shìol Cholla nam buadh,
 As an Eirthire tuath,
 Mac-Dhombnuill 's a shluagh,
 Bho na h-eileinibh cuain,
 Bheireadh caisleachadh cruaidh,
 Air do naimhdean le fuaim,
 Mu 'n leigeadh e uaithe sgòid.
 Mu 'n leigeadh, &c.

B' ann do d' bharantas cuil,
 Mac-ic-Ailein 's a chùirt,
 'Thogadh ealamh a shiùil,
 Ri crainn ghallanach, ùr,
 'Bheireadh sniomh air a bùird,
 'S a dh'fhiachadh darrach a sùgh,
 Air chuan mara nan lùnn,
 Thigh'nn gu d' charraid le luths' an dòrn.
 Thigh'nn gu d' charraid, &c.

Bhi'dh iad sid leat gun fheall,
 Cloinn lein an nall
 Bho Innein nam beann,
 'Bhàrr ùrlair nan gleann,
 'Sheasadh dileas a d' reang,
 Nam bu stri a bhiodh ann,
 Neimheil, guineach, gu call,
 Gus a faigheadh iad ball fo d' bhròig.
 Gus a foigheadh, &c.

Cha bu mharbh-it e d' sgeith,
 'N cinneadh Foirbiseach treun,
 'Dol fo 'n armaibh air ghleus,

Bu neo-chearbach an treud,
 Gun an-earbsa ri t-fheum,
 'S am fuil dearbhta ann a d' chrébh,
 Uasal, meamnach, a' leum,
 Gus an d' fhuairich i t-féithibh òg.
 Gus an d' fhuairich, &c.

Cumhadh do Mac Dhughail, Dhun-Olla.

AIR Fonn—"Alastair a' Gleanna-Garradh."

'N AM dhomh gluasad moch 'sa mhaduinn,
 As mo chadal, 'a lag mo dhùsgadh,
 Gun chioseachd, gun ruith, gun mharcachd,
 'Theid air astar as mo dhùthaich :
 Ge do fhuair mi ioma doruinn,
 'So a chnoidh a leon as ùr mi,
 Mo cheann-cinnidh fo na bordaibh,
 Fàth mo dheoir, cha bheo mac Dhughail !

'S leura leus sid air do chairdean,
 Bho 'n a chàraich iad 's an ùir thu,
 An ciste chaoil, 's na saoir 'ga sabhadh,
 Le scrù-thairnnean air a dùnadh ;
 'S lionmhor dorn a bha 'ga fhàsgadh,
 'S cridhe craiteach lan do thursa,
 'S maighdeanan gun luaidh air manran,
 Nuair a dh' fhag iad thu 'sa chrùiste.

Dh' aom gach suil a bh' ann gu tiomadh,
 'S thaom iad air mhire le dortadh ;
 Mar uisge nan gleann bho 'n fhireach,
 Bu fhrasach sileadh gu 'm brògan ;
 Gach neach, a b' oige a 's bu shine,
 'Bh' air do chinneadh bha iad leointe,
 Dheadhadh an tobair 's leir an grinneal,
 Bh' achda, mar mhill, gu bhi 'g òl as.

Bu tursach imeachd do shluaigh leat,
 Air an guaillean fo bhrat ciar-dhubh,
 Bha do luchd muinntir fo ghruaman,
 An càs cruaidh, 's do thuath fo mhi-ghean,
 'S e bhi 'g a t-ionntaichean uatha,
 Dh' fhag an-achdain truagh 's an tiom sin,
 'S nach d' thig ath-sgeul gu la luain ort,
 'S cha chluinn do chluas fuaim na pioba.

Dh' fhag iad thu 'sa chaibeal uaigneach,
 Fo lic fhuair an Cille-bhrìde,
 'N àm bhi treachailte na uaghach,
 Laidh smal air uaislean 's air àslean ;
 Mu 'n t-saoidh nach robh tais an cruadal,
 Gheibheadh buaidh an uair na stri,
 A lasaichheadh gach snuim bu chruaidhe,
 Dheanadh fuasgladh air do dhilsean.

Fhuair thu sealladh ceart mar dhilib,
 'S cha b' ann le innleachd na speuchair ;
 Co dhiu bu chogadh na sìth e,
 B' ard' ri innse brìgh do leirsinn ;
 Cha bhiodh do chairdean am prìosan
 Fo bhinn aig luchd dìtidh brèige,
 Dh' aindeon tuaileas, fuath, no mi-run,
 Cha d' thugta dhiot cìs le h-eacoir.

Bu tu a' fir-eun, 's rìgh na h-ealtuinn,
 Seobhag meartainneach, nan ard-bheann,
 Nach leigeadh a nead a chreachadh
 Gun chrùaidh-ghleachd ri neart a namhaid :
 Leomhann prìseil, dileas, reachdmhor,
 Rìoghail, smachdail, beachdail, cairdeil,
 Aigeannach, cruadalach, gaisgeil,
 Nuair a lasadh tu le h-ardan.

'S maìrg a thigeadh le oil'-bheum ort,
 Na spionadh bho t-fheusaig rìbe,
 Dh' fheumadh e bhì calma, treabhach,
 Acfuinneach, gleusda, neo-ghliogach,
 Bearraideach, gu leum gach feithe,
 Mu 'm fagadh e t-eideadh sgìbeag,
 Cha bu leis a laidh a's eiridh,
 'S ann da fein a bhiodh a thrioblaid.

Bu tu an caisteal glaiste, duinte,
 Ad' bhalla dubailte mu d' chinneadh,
 'S lionmhor dream a bh' air do churam,
 D' an tearnadh bho chuisibh millidh :
 Bha thu d' ghàradh ard ri 'n cùl-thaobh,
 'Geard gach fiùran ùr do 'n ghineil,
 'S air mo laimhse cha b' e an sùgradh,
 Dhol a spùinneadh t-ùbhlàn milis.

'S misde comhairl' Arra-ghaidheal,
 Nach fhaicear gu bràth 's an Dùn thu ;
 Bu leat toiseach suidhe 'n airde
 'S an tìgh-lagha 'n lath'r Diùchda ;
 Bha thu reachdmhor, neartmhor, dana,
 A ghleidheadh sàbhailte do mhuinntreach :
 Anns gach cùis d' an geard bho 'n namhaid,
 'S cha robh sgath ort romh luchd diumba.

'N àn bhi cruinneachadh na cùirte,
 Cha bu chùbair 's an tigh-mhòid thu,
 Nuair a leagadh tu do dhùrachd,
 Bhi'dh do chumhnanta gun sgeòd air,
 Euchdach, daingean, ceannard, cùiseil,
 Fearail, cliùiteach, bho thùs t-òige;
 Ghualla threise 'sheas do dhùchas,
 'S nach robh 'giullan cunntas chleochdan.

B' oighre dligheach air Iein ciar thu,
 Ghleidh na riaghailtean 'na ionad;
 Chaidh an stiùir an laimh na fialachd,
 'Bha làn riarachadh do chinnidh,
 'Ga 'n dion fo fhasga do sgéithe,
 Mar bhuachaill air treud 'san innis;
 'S ge do thigeadh càch ga 'n teumadh,
 Cha robh feum dhoibh dol 'ga 'n sireadh.

Bha do chaoín mar aoidh an t-siòda,
 Mar chloich mhineachaidh an reusair,
 T-as-caoin gharg mar dhroigheann incach,
 Mar chuillin bu lionmhor geurag;
 Cha b' ann do 'n fhearr-dhris a chinn tha,
 Ach a chraobh bu riobhaich geugan,
 'Bhi 'ga d' shloinneadh cha bu stri lium,
 'S bha thu dileas do shir-Seumais.

Thriall Iein ciar an rian a phòsaidh,
 'S chaidh e dh' iarraidh oigh o' Sleibhte,
 Air Uilleam Ruagh mac-mhic-Dhomhnuill,
 'S fhuair e i le ordugh cleire;
 Cha b' iongnadh ardan 'bhi d' shroins
 A laoiach, bu leat an coir le cheile,
 'S an fhuil uasal 'ghluais bho 'n mhorachd,
 Suas a d' phoraibh, 's cha bu bhreug e.

Bha thu shiol Cholla 's nan gaisgeach,
 'Thainig air aiseag bho Eirinn,
 Do ròiseal nan sluagh 's nam bratach,
 Choisneadh buaidh na' cath le 'n treundas;
 C' aite 'n cualas iad fo mhasladh,
 'N ruaig, am feachd, an gleachd, no 'n streupaid?
 'N àm bhi rusgadh na'n ùr gblas-lann,
 Bho 'n dùirn bhas-gheal, bliras gu reubadh.

Ged thainig Dughall air thoiseach,
 Sgial 'tha coltach gu 'm b'e 'bhrathair,
 Domhnall, 'gan robh buaidh le chrostachd,
 Nuair thilg e thair stoc an lamh dheth;
 An deigh bhi crìochnachadh a chogaidh,
 Le Rìgh Lochlunn, brath'r a mhathar,
 Le cruadal a fhuair iad fortan,
 Ri linn goirteachadh na cràige.

Dh'fhag sid suaicheantas 'sa bhrataich,
 Aig na gaisgich chuir 'n aird i,
 Lamh dhearg, a's leòmhar, a's caisteal,
 Long a's bradan, a's crois-tàraidh,¹
 Dluth-bhad fraoich am barr a mhaide,
 Dùbh-ghorm gaganach bho 'n fhasach,
 'S gach culair a b' àilidh dathan,
 'S craobh do 'n abhull as a ghàradh.

'Mhic-Dhughaill mu 'n d' rinn mi labhairt,
 Shloinnt' thu air mhaithibh nan gaidheal,
 Bho 'n fhuil uaibhrich a thaobh t-athar,
 Bha' n uaisle 'tathaich do nàduir;
 Siol a's iarmad nan triabh fathail,
 Mhor-fhir Lathurnna 's nan àrmunn,
 Ge do chaill iad coir an claidheamh,
 Dheanadh sgathadh air a' namhaid.

'S ma bha uaisle 'n cloinn-mìli,
 Bho 'n a shiolaich iad bho Adhamh,
 Bha i mu d' ghuaillan a' dìreadh,
 'S tu dh' fhuil dhirich Rìgh na Spàinntè ;
 Gheibhte sid 'san eachdraidh sgrìobhta,
 Seasaidh firinn anns gach aite,
 'S gun dol co fada 'ga innseadh,
 B'fharsuinn 'san rioghachd do chairdeas.

Du leat Mac-Dhomhnuill nan eileann,
 Mac-ic-Ailein a's Cloinn Raonuill,
 Mac-ic-Alastair an gallan,
 Bho ard-gharaidh nan sruth càir-gheal ;
 Mac-ic-Raonuill bharr na Ceapaich,
 Mar cailleadh e leachd 'sa làrach ;
 'S Iarl' Anntum nam piob 's nam bratach,
 Sgìth leinn Sas'nach bhi 'na àite.

'S mairg a dh'fhagadh iad an di-chuimhn,
 'S bhi'dh tu cinnteach as am fabhar,
 Cloinn Alastair a' Cinntire,
 'Sheasadh dileas dhuit 's gach aite ;
 Cha bhiodh an comhnadh a d' dhith-se,
 'S iad cho firinneach do 'n àlach,
 'Leis an togta iraoch a's pioban,
 'N àm bhi dol a sìos 's na blaraibh.

'S gheibheadh seanchaidh as gach taobh iad,
 Bho 'n a dh'fhaoidte 'n cuir a' lathair ;
 Aig àm dhuit teannadh ri caonnaig,
 Bu leat na laoiach nach robh sgathach ;
 Mac-Lachuinn an t-srath 's Mac-Laomainn,
 Nach clonadh ri h-aodunn gabhaidh,
 Uaislean dileas, rioghail, daoineach,
 'S cinnteach daonnan a bha 'm pairt ruit.

Thigeadh Greumaich 's Cloinn-an-Aba,
 Dh' eireadh gu d' thogradh Mac-Phàrlan,
 Le 'n comhlain a dh' fhearaibh gasda,
 A dh' fhuilgeadh fràs mu 'n caisgte 'n àrdan;
 'S ioma ceannard bharr na machrach,
 Nach deau mise mach an àireamh,
 'S gun dol na 's fhaide ga 'n seanchas,
 Cha fhreagair an ainm 'sa Ghaelic.

*Duanag do dh' adhaire an tombaca, air dhi a bhi
 falamh.*

Ged tha mise gun tombaca,
 'S ann tha 'n cùnnradh thall a Faicheum,
 'S lionmhor punnd, a's unnsa, a's cairteal,
 Tha 'sa phachd aig mac-Gillios.
*Hug o ruinn o, 's mi fo airteal,
 Hiltu, hilt o, tionnaidh ceart riam,
 Fiachaidh mi do ghrund an geart-uair,
 'S bheir thu seachad na bheil shios.**

Ged dh'fhalbh an drochaid 's an clachair,
 Tha bàt air lingidh na dabhcha,
 'S na'n d thugadh iad dhomhsa 'n t-aiseag,
 Cha chunntainn-se ach lag a' phrìs.

'S ged tha mi' adhare lùbach, shlisneach,
 Gun chleit', gun snaoisein, gun ite,
 Bu mhor an diùbhail a bristeadh,
 A's gleidhidh mis' i agam fhin.

* Ri bhì air aithris an deigh gach rann.

Ged' tha i gun deann 'san uair so,
 'S duilich lium a ceann a bhualadh ;
 Nam biodh aice gheibhinn uaipe,
 'S mise tha truagh i bhi 'ga dhi.

'S ann oirre chuirinnse failte,
 'Sa mhadainn 's bu chùrraidh faileadh,
 Thogadh i mo shunnt gu manran,
 Ge do bhithinn cràiteach tinn.

'S ged tha i falamh an trath-sa,
 Cha b'e 'n t-iargalltas a h-àbhaist ;
 Bha i roimhe fialaidh pàirteach,
 Aig Eòghan bàn mac-a'-Phì.

'S fad a ghiulain fear mo ghraidh i,
 Bho chrìch iomalaich na Spainnte ;
 'S ann san Eadailte no 'm Flànnas,
 A fhuair e 'n t-àileagan bha grinne.

Ged shiubhlainn Albainn a's Sasunn,
 Bailtean margaidh, agus machair,
 Cuma' deilbh cha 'n 'eil ri fhaicinn,
 Ged do 's farsuinn muir a's tìr.

'N adharc bhuadhail, chuachach, òrdail,
 Shnasmhor, chuairsgeach, dhualach, bhoidheach,
 'N latha fhuair mi ann am dhòrn i,
 Cha b'e gini an òr a fiach.

Tha slios cho mìn ris an làmhainn,
 Gun ghaid, gun sgolltadh, gun sgàineadh,
 Gun pheasg, gun eagan, gun ghàgan,
 A's dh'fhaodadh i bhi 'n laimh 'n Rìgh.

'Sa measg cheathairne, no uaislean,
 'S fheudar dhomhsa cuir fo dhuathar,

Aig eagal gu 'n d'thoir iad uam i,
A's chuireadh sid gu buaireadh mi.

Tha i suaicheant' ann an coisreadh,
Le slàbhraidh bho laimh an òir-cheaird;
'S nuair theid mi 'n coinneamh na'n còmhail,
Their gach duine coir "c' i dh-i"?

Ge do gheibhinn gun da-pheighinn,
Bà-bheothach air an d'fhas a leithid,
B' fhearr lium i na fheòil 'sa leathar—
'S gasda ghleidheas i 'n *rapee*.

'S tric a thug i dhomhsa gliocas,
Nuair thairninn ri m' shroin an ite;
'S ann na beulsa a gheibhinn fios
Air sgiala misneachail na sith'.

Nuair a tharlainn a 's tigh-òsda,
Thairninn a mach as mo phòc' i,
Air a clàr a gheibhinn sòlas,
B' fhearr e na bhi 'g òl air fion.

B' àit lium agam air a bhòrd i,
'N àm a bhi seinn dhàn no orain,
Ghleusadh i mo chail gu ceol domh,
A chuir nan rann an òrdugh binn.

B' fhearr e na gach saor a's tuairneir,
A' fear-ceaird a lub mu 'n cuairt i:
Mar f'halt an ceangal air gruagaich,
Deagh-ghreidhte suas ri cul a cinn.

Mo phreas, mo Shelleir mo chiste;
'M ball earnais a 's fheairde mise;
'S ioma cearna an cluinn iad fios
Gun d' fhuair mi gibht bho mac-a'-Phì.

*Oran do thombaca na sreothadaich, thugadh ann air
faimse do 'n ughadair, le seann mhnaoi.*

'NUAIR a chuir mi suas ri m' shroin e,
'S gun lan mo dha mheoir ann uile,
Dh' fhosgail e mo bheul, 's mo phòran,
'S chluinneadh iad mo cheol an Lunnainn.

*Hug o riunn o, 's mi fo smuaircean,
'S mor mo ghruaim nach d' fhuair mi tuille
Do 'n tombaca bh' aig nighinn Ruairi,
Chuireadh am fuachd as gach cuinnein.**

Ge h-ainmeil an tobair buadhail,
Tha 's taobh-tuath, 's ged fhuair e urram
B' fhearr am bocsa bh' aig nighinn Ruairi,
A's i fein le h-uaisl' 'g a fhurann.

Cha 'n 'eil trioblaidean, no teugbhail,
A dh' fhaodas tigh'nn an creubhaig duine;
Nach tarrainn e mach as fhéithean,
'S b' fhearr e na 'n leigh a bha' Muile.

Cha 'n 'eil tinneas cleibh, no casdaich,
No achdain, 'tha 'tachdadh muineil,
Nach dean e fhuasgladh, 's a chartadh,
Mar an luaidhe 'mach a gunna.

Cha 'n 'eil cnatan, 's cha 'n 'eil déideadh,
No at a sheideas 'n ar curaich,

* Ri bli air aithris an deigh gach rann.

Lòini airteal no eug'ail
Nach cuir e a céids' an duine.

'S ged bha mise dhith mo leirsinn,
Bho chionn ochd bliadhn'-deug a's tuille,
Thug e fradharc math an dé dhomh,
'S chi mi srath, a's beinn, a's munadh.

Ma tha trioblaidean da'r bualadh,
No galar-fuail cruaidh ri fhulang,
Ruigibh Ealasaid nic-Uaraic,
'S gheibh sibh fuasgladh as gach cunnart.

An luidh phriseil, blbrigheil, shugh'or,
A cridhe duinte nan duilleag,
'S ged bhiodh e gini 'n t-unnsa,
Cha d' thig mis' as iunnais tuilleadh.

Nuair theid mi Ghlascho nam bùthain,
Bheir mi dhachaidh lium na h-urad
Do 'n tombaca blasta chùraidh,
'S gasd' an cunnradh leis gach duin' e.

Their gach feir a cheannchas cairteal,
" Air m' fhacal gur math do thuras,
'S mor a bhuannachd thig a d' phachda,
Ma 's e gur tombac' th' ann uile."

Dh' fhag e mise fallain, treubhach,
Acfuinneach, catrom le sulas;
'S nam faighiun caileag a' m' sgeithidh,
Cha bhiodh eislein air mo bhuile.

'N raoir a labhair mo bhean fein rium,
" B'e naidheachd eibhinn e dhuine,
Ma 's e snaoisein a rinn feum dhuit,
Chuirinn na eirig mo churachd."

Chatriona, gur fìor an sgeula,
 Bheir sinn le cheile dha 'n t-urram,
 Dheanadh e sìth agus reite,
 'S chuireadh e air ghleus na cullaich.

“ Ma dh' fhag e thu t-ath-aois-oige,
 Reachainns' air a thoir a Lunnuinn,
 'S math lium agam fada beo thu,
 Bho 'n tha mi co eolach umad.”

'S nam faighinn dheth lan mo bhosdain,
 B' fhiach e do 'n òr cor a's muillein,
 'S mu n d' thugadh e as mo dhorn e,
 Chumainn comhrag ri Cochlunn,

Co bheireadh uam e air eigin,
 Bhiodh mo spionnadh fein 'g a chumail,
 'S ged thigeadh uaislean na Feinne,
 Bu treis' e fein na iad uile.

'S ged dh' eireadh Fionn agus Oisein,
 Goll agus Oscar an curaidh:
 Bheirinn' fhaileadh dhoibh an toiseach,
 'S reachadh iad bho chosnadh buileach.

Cha 'n 'eil crubach, cha 'n 'eil bachdach,
 Cha 'n 'eil fear astair, no turais;
 Nach d' thig a bhaile-mac-Glasdoir,
 'S ann tha 'n tómbaca 'ga ghiullachd.

Tha muilinn air allt an fhuarain,
 'Mheileas do nigh'n Ruairidh tunna,
 'S fheudar dhomhsa dol 'g a sguabadh,
 Dh' fhiach am buannaichd mi air ullag.

Sgrìbidh mi timchioll na h-acfuinn,
 Far am bi shadach a fuireach,

'S cha 'n iarr e chriathradh na fhasgnadh,
'S fhearr a bhlas na fras a chruinichd.

Bliadhna mhath do 'n fhear a bluin e,
Saoghal buan do 'n fhear a chuir e;
Slaint' air an lamh a rinn cruaidh e,
'S gu 'm b' airidh air duais a mhuilleir.

*Oran do 'n Mhaidseir Seumas Domhnullach, ann an
Reisemeid Mhic Coinnich, Tainisteir Glinne-garradh.*

AIR Fonn—"Tha mo chion air mo leannan," &c.

'S AN àm dhuinn eiridh 'sa mhadainn,
'S aite sgeula so th' aguinne,
Maidseir Seumas thigh'nn dachaidh,
As an Eipheid air asdar,
Air muir reidh, 's thair chuan farsuing,
Gun trom éislean, gun airteal,
'S e gun reubadh gun ghlachdadh,
Dh'aindeoin treunadais gaisgich na Frainge.
Dh'aindeoin, &c.

'S e thug leirsinn do d' chairdean,
A bhi leughadh na gàsaid,
A sgeul eibhinn so thaing
Ort, a Sheumais, gu d' bhrathair,
Do mhor-euchdan 'gan àireamh,
'S na h-Eipheidich craiteach,

'S iad gun cìridh 'san ar-fhaich,
 A's thug sid féisd do na gaidheil,
 An uair a ghleidh thu do larach 'gan an-toil.
 An uair a ghleidh, &c.

An deigh an totail a fhuair iad,
 'S lionnphor corp a bha buailte,
 Cradh-lotach gun ghluasad,
 Air an cosgairt le luaidhe,
 Cha d'theid iomairt gun fhuathas,
 Cha robh 'n cunnart gun chruadal,
 An latha dhearbh thu do dhualchuis,
 Dh'aithnich each gun robh buaidh ort,
 A's dhuit a liubhair iad suas an comann-da.
 A's dhuit a liubhair, &c.

Fhuair thu cliù anns gach baileal,
 Thug thu 'n dachas bho t-aitin,
 Slat dhubailte 'n aiteann,
 Nach gabh lubadh le masladh;
 Iubhair cùraidh nan cas-bheann,
 Cha b'e 'n sùgradh tigh'nn bras ort,
 An àm dusgadh do ghaisgidh,
 An uair a ruisgeadh tu ghlas-lann gu ceannagal.
 An uair a ruisgerdh, &c.

Nuair a dh'cìreas a fraoch ort,
 A's tu air thoiseach do dhaoine,
 'Dhol a theannadh ri caonnaig,
 'S mairg a thigeadh air t aodunn,
 Cha bu bhuannachd an saothair,
 'S ruith do luaidhe 'ga taomadh,
 Mar a' chruaidh-flhas bho 'n aonach,
 A's chite fuil, agus faohh air do naimhdean.
 A's chite fuil, &c.

Air do thuras thair sàile,
 Fhuair thu urram 's na blàraibh,
 Ann an cumasg 'san làmhach,
 'Dhol an cunnart no 'n gàbhadh,
 Bu tu 'n curaidh neo-sgàthach,
 A thoirt buille no sàthadh,
 Le spionnadh do laimhe,
 Dhoirteadh fuil anns an àr-fhaich,
 A's dhioghladh muineil na graisg air an aimhleas.
 A's dhioghladh, &c.

Fhir a's fosgarra labhairt,
 Ann am brosnachadh catha,
 Romh thòit fudair a' gabhail,
 'S buaidh gach cùis ann a d' lamhaibh;
 A's b'e do dhùrachd a's t-aidhear,
 A bhi rusgadh do chlàidheamh,
 'Ghearradh smùis agus chnaimhean,
 A's dhearbhadh thu dùchas mhic t-athar mar cheanard.
 A's dhearbhadh thu, &c.

Leat bu mhiann mar cheol cluaise,
 Feadain bhinn nan sgal cruaidhe,
 Thig bho ghilleann nan luath-mheur,
 Leis na seideagan guanach,
 'S piob mhor na 'n dos luaineach,
 A's an ra-treuta 'g a bualadh
 Aig an reisemeid thuathaich;
 Cha b' e tilleadh bù dual duibh,
 'Nuair a chluinneadh iad uaitse 'n *adhbhanneir*.
 'Nuair a chluinneadh, &c.

Pearsa chumbach a's ailidh,
 'S tu air thus a bhatailean:
 Ge b'e dhuisgeadh do nadur,

Cha b'e 'n sugradh tigh'n dan ort :
 Far am bruchdadh tu t-ardan,
 Cha bu chubaire sraid thu,
 'Dhol a chunntas ri d' namhaid ;
 A's bhiodh e dubailte paighte le fannhas.
 A's bhiodh e dubailte, &c.

Sgiala fìor, gur tu 'n urraian,
 'G am bheil innleachdan curaidh,
 'Dhol a dhioghladh nam buillean ;
 'S bu tu fìr-eun a mhunaidh,
 Seobhag rioghail an duillich,
 Siol na mìli b'fhearr cumadh,
 Sid an fhìor fhuil g' am buin thu,
 'S tric a choisinn le h-urram buaidh-larach.
 'S tric a choisinn, &c.

Slat do dh-abhull a gharaidh,
 Is faisg' do 'd ubhall a's airde,
 Gun uireasbhidh fasa,
 Bho 'n stoichd urramach, laidir ;
 'S lionmhor fuil 'tha blaths' ort,
 Bho d' mhullach gu d' shailtibh,
 'S a tha dubailt' am pairt-riut,
 Ge b'e shloinneadh do chairdeas le rannachd.
 Ge b'e shloinneadh, &c.

Ge b'e theannadh ri sheanchas,
 Tha e farsuinn ri leannshuinn,
 Ann an eachdraidh na h-Alba :
 Siol nan Collaidhnean calma,
 Dheanadh pronnadh a's marbhadh :
 A's 'gan robh comas gu dhearbhadh,
 A leomhainn fhuileachdaich mheamnaich,
 'S cian 's gur fada chaidh ainm ort 's gach aite !
 'S cian 's gur, &c.

'S beag an t-ioghnadh ri aithris,
 Ge d' bhiodh ardan ad' mhalaidh;
 Air mo laimh cha b'e cheannach,
 A rinn tànaisteir fearainn,
 Triath Chnoideart, 's Ghlinn-garradh;
 A's an fhuil nìhoralach fhallain,
 Ag eiridh 'sròin an laoi ch fhearail:
 'S coir dhìleas bho shean i,
 Do 'n fhear liath gus an leanabh do 'n àlach.
 Do 'n fhear liath, &c.

Gnùis mbacanta, chaoimhneil,
 Aghaidh fhathail an t-saighdeir:
 'S bu tu leannan nam maighdean,
 Na 'm bu gnath leat am faoidhneachd;
 Cridh' is gloine na 'n daoimean,
 Mar chéir laist' ann an coilleir;
 Sàr ghaigeach gun fhoill thu,
 Choisinn cliu nach do thoill a bhi samhach.
 Choisinn cliu, &c.

Suil ghorm is glan lionadh,
 Gruaidh is maisiche sioghladh;
 'S a bheil lasadh an fhiona,
 Deud snaidhte mar ioblraidh,
 Am beul a labhairt na firinn:
 A's pearsa ghasda dheas dìreach,
 A nì 'n creachunn a dhìreadh;
 A's lamh a leagadh na sìthne,
 Moch air mhadainn am frìth nam beann arda.
 Moch air mhadainn, &c.

Lamh a leigeadh na fola,
 Air chuan réidh no air talamh;
 Ge do dh'eireadh an an-uair,

Air luing euchdaich na'n crannag,
 Gus an déisgeadh a darrach ;
 'S a buill threubhach 'gan gearradh,
 Le séisdeadh nan canan
 Ort, a Sheumais, cha b' aineol
 Dol gu treundas an carraid a' chabhlaich.
 Dol gu treundas, &c.

'S lionmhor buaidh a' comh-fhàs ruit,
 Nach 'eil suarach ri 'n àireamh,
 Uasal, cinneadail, cairdeil,
 Truacant', iriosail, bàigheil :
 Gualla dheas mu 'n iath sgàrlaid,
 Bu mhor do mheas aig na Spàintich :
 Is laoch gun tiomadh 'sa spàirn thu,
 Nach gabh giorag ri airde na h-aimhreit.
 Nach gabh giorag, &c.

An t-òg aigionnach prìseil,
 Cuirteil, tatarach, dileas,
 Muirneach, acfuinneach, rioghail,
 'Chuireadh sgairt fo na mìltean,
 Ann an ceartas do rioghachd,
 Sheasamh t-fhacal a's t-fhirinn ;
 Air thùs feachda gu 'n striochdadh,
 A chuir casg' air luchd miorun a's foinneart.
 A chuir casg', &c.

Marcach sunndach nan steud-each,
 Cridhe farsuing na féile,
 Ceisd nam fear, 's nam ban beusach,
 A' gleann barraich nan geug-mheur,
 A's bho shruth Gharraidh nan éiteag ;
 'S i do shlainte theid eighcach,
 Chionn gach slighe bhi reidh dhuit,

Ann's gach ionad 's an d'theid thu ;
 'S tu thigh'nn dachaidh gun eigin, gun challtachd.
 'S tu thigh'nn, &c.

'S bi'dh gach aon duin' an àl so,
 'S a bheil boinne dh'fhuil chàirdeis,
 An fhiùrain a's àillidh,
 A' teirt urram do 'n Ard-Rìgh,
 A bhuilich air làithean,
 'S e bhi fhathast a' lathair ;
 'S nach do sguabadh an làrach,
 Aig ar n-uachdairean àluinn,
 A fhuair mac agus brathair 's an àm so.
 A fhuair mac, &c.

A's bho 'n fhuair sinn ar n-àighleas,
 Fhir na cuaiche thig lamh ruinn,
 A's lion suas an deoch-slaime ;
 A's cuir mu 'n cuairt i le failte,
 Chum 's gu 'n gluais sinn gu h-àbhachd,
 Le tosd uasal nam braithrean,
 Eadar thighearna 's Mhaidseir,
 'S oighre dligheach an armuinn bhi seamhsail.
 'S oighre dligheach, &c.

*Faillt an ughadair do dh' Aonghas O' Ghlinn-garradh,
Oighre Mhic-ic-Alastair.*

AIR Fonn—"An Oigh a luinn ud Seonaid bhlath oirdheirc
Dhunblain."

'S e naidheachd so fhuair sinn, air mochthra di-luaine.
Chuir m' inntinn gu gluasad, 's a nuadhaich mo chail;
'S mo chridhe gun smuairein le h-cibhneas a bualadh,
Aonghas òg a chuil dualaich, air a chuairt a thigh'n slan:
Mac oighre 'n fhir uasail, gu seasamh a chruadail,
Le bhrataichibh buadhail, 's bu dualchuisseach dha;
'Bhi leantuinn na ruaige, 's laoich threuna ri ghuailllean,
Le 'n geur lannaibh cruadbach a bhuannaichdeadh blar.

Sliochd Mhili nan cathan, 's nan Righrean bha flathail,
'S bu riobhaiche gabhail bho 'n Cathair 's a Spaint;
Le 'n luingeasaibh sluagh'or, nach tilleadh le fuathas,
Ri linn doibh a bhi gluasad air chuairt am Beinn-ghall:
Ge tamull bho 'n uair sin, 's e stoched as 'n do bhuaineadh
An fhior fhuil gun truailleadh, 's an uaisle fo blàth;
'S na sruthanan uaibhreach air sioghladh na d'ghruaidhibh,
'S clach-mhullaich na stuaghach, da 'n dual an deas-
lamh.

Craobh dhireach gun fhotas, ceann-cinnidh chloinn-
Domhnuill,

Leis an eircadh am mor-shluagh, le 'n roisealaibh ard;
'S na 'n d' thigeadh iad comhla, gu seasamh do chorach,
Bhiodh fuil air a dòrtadh le'n comh-stri 's a bhlàr:
Le 'm biodagaibh troma, 's le 'n cloidheanaibh loma,
A dheanamh am pronnadh, 's an tolladh le 'm bàr:

Bho neart nam fear-foinnidh, bhiodh an naimhdean 's a
choinneamh,

Air a gearradh 'nan sconnabh mar chonnadh air làr.

An t-òg Garrannach priseil, cuirteil, tatarach, rioghail,
Muirneach, acfhuinneach, dileas, nach dibir luchd-
daimh;

'S ma theid thu ri d' shinnsreadh, co buannaichdeas cis
dhiot,

No theannas ri stri riut, 's do shioda ri crann?

Gur deirbht' le firinn ann an eachdraidh na rioghachd,
Gu 'm bheil an fhuil dhireach a dìreadh ri d' cheann;

Bho 'n stochd as na chinn Iarla-Rois agus Ille,

'S tu an t-oighre ro-chinnteach air Rìgh-Innse-gall.

Ged a shloinn mi co fad thu, 's e phuing tha air m' aigne,

Do stoilleadh a thagairt gle fhagus oirnn teann;

Stochd laidir nan gleannach, 's nan statachan fearail,

Reachadh dana 's a charraid a tharuinn nan lann;

'S tu 'm fiuran deas fallain a dluths' na 'n geug barraich,

'S an t-oighre ud air fearann na 'n gallan 's na'n crann;

Làn durachd gach caraid, fad-uine dhuit maireann,

An luchairt an talla aig bun Gharraidh nam beann.

Làn sholas do 'n ghaigeach chum òg thu ri d' bhaisteadh,

Thu thigh'n foghlumte dhachaidh a Sasunn an nall;

Gu cruadalach, macanta, fuasgailte, sgairteil,

'S nach faicear air faich thu ann am fasan nan Gall,

Ach feilcadh sar-bhreacadain 's ceum eatrom air astar,

A shealg an daimh chabraich ann am fasga do ghleann,

'S do pheilleir tromh aisnean mu 'n cluinneadh e 'n lasag,

Bho d' chuilbheir caol snaidhte gun ghaiseadh gun
mheang.

C'as a shiubhail a gharbhlaich le tagha na h-armachd,
 Am frith nan damh dearga, 's og a dhearbh thu do
 lamh ;

Mac t-athar bho 'n earbuinn a chuimse neo-chearbach,
 Le t-urchair gun dearmad, 's tu sealgam beinn aird ;
 B'ìdh puthar a's riabadh, a's fuil aig do mhiol-choin.

Bho d' luaidhe cha tearuinn greidh fhiadhaich nan
 carn ;

'S do ghillean ro iasgaidh 'dhol dh' fheannadh nam
 bian diu,

A's ga 'n carnadh air sliabh ann an ciaradh nan trà.

Ma theid thu ri t-athair, 'se do mhiann agus t-aidhear

Bhi coimhead ri rathad nan aighean 's nam mang ;

Ann a d' ghiomanach ullamh air cul'aobh a ghunna,

'S tu choisneas an t-urram ge b'e chuireadh riut geall :

Ann am frith nan damh mullaich, 'n àm suidhe air tulaich,

Do ghillean d' an cuirreadh le furan ort teann ;

'S stuth laidir na tunna chuireadh blaths' air gach duin',

Da 'n riarachadh uile bho churaidh gun fheall.

Tigh'nn dachaidh mu fheasgar, gur 'muirneach, do
 fhleasgaich,

A' mire 's a cleasachd 's iad greis ag cuir gheall ;

Gu manranach, bead'rach, naisinneach, freasdalach,

Nadurra, dleasanach, gu seasamh 'na d' reang ;

Fir shunntach gun eislein, 'theid cumbach na 'n
 eideadh,

A dhireadh na sleibhtean, 's a thearnadh nam beann ;

Gu h-acfhuinneach, gleusda, fo 'm breachdain an
 fheileadh,

'S iad aidhearach, eibhinn, 's tu fein air an ceann.

Gu fiughandach, fearail, lan iuil agus aithne,

Gun ghruaim air do mhalaidh, beul farasta an cainnt ;

Gu truacantha tairis, gu fuasgladh air caraid,
 Gu cruadalach, daingean, mar charraig nach fann ;
 Sid dachas a Ghleannaich, bho thur nan steud seanga,
 Far am muirneach, luchd ealaidh, 's an talla nach
 gann ;
 'S piob mhor nan dos bannach, 's nualannach langan,
 'S air uaislean cha 'n annas an caitheam sin ann.

*Cumha do Dhomhnall Camshron, a dh'eug ann an Lichd-
 ruaidh, an Lochabar, do'n gairmte gu cumannata Domh-
 null mor òg.*

AIR Fonn—" 'S tearc an diugh mo chuis ghaire."

'S GOIRT an naidheachd so thainig
 Oirnn bho bhraigh uisge Ruaidh,
 Chaill sliochd Iein-ic-Mhartuinn
 Guala laidir nam buadh :

'S lionmhor neach a bha craiteach
 Ri linn do chàradh 's an uaigh,
 'S beag an t-ioghnadh do chairdean
 A bhi 'n drasda fo ghruaim.

'S e bhi t-iarguinn a Dhomhnall,
 A dh'fhag brònach an sluagh,
 'S lionmhor maighdean, 's bean òg,
 A chite deoir air an gruaidh,
 An latha chàireadh fo 'n fhod
 An t-saoidh mhor bha 'n Lichd-ruaidh,
 An ciste ghiubhais nam bord,
 'S nach duisg le ceol gu la-luain.

Lamh a losgadh an fhùdair
 'N ard na'n stuchd-bheannaibh fuar,
 'S e do thogail air ghiulan
 A dh' fhad do mhuinntir cho truagh;
 'S lear a bhlà air do dhuthaich
 Gu 'n deach' an ùir ort co luath,
 'S gu 'm b' fhear comhairle 's rùin thu,
 Aig an Diuchd 's an taobh-tuath.

Bha thu iriosail, cairdeil,
 Déirceach, pairteach, ri bochd,
 Uasal, combanda, braithreil,
 Nam b'e sid càs an d'thigt' ort;
 'S bu trom toradh do laimhe,
 'N uair a tharladh tu 'n trod,
 'S bhiodh mor fheum aig do namhaid
 Air leigh gu càradh a lot.

'S ro mhath laidheadh an armachd
 Air slios deaibhach an laoiach,
 Paidhir dhag nam ball airgid;
 'S iad gun chearb air do thaobh,
 Biodag ghlas a's cas chairgneach,
 Bhannach, airgiodach, dhaor,
 'S an àm an ceannach bho 'n mhargadh,
 Cha bhiodh tairgse dhiubh saor.

Thigeadh féileadh sàr-bhreacadain
 Ort am pleatadh gu dlù,
 Boineid ghorm ann san fhasan,
 Air chul-bachlach nan lùb,
 'S osain ghearr an deagh-chadaidh,
 'S paidhir ghartan bho 'n bhuth,
 Air do chalpanan gasda,
 Shiubhladh glachdan a's cuirnn.

Sàr bhiatach an rathaid

Air an tadhaicheadh sluagh,
 Gheibhte sonas a d' lamhaibh,
 'S gach aon latha toirt uait';
 'N uair a shuidheadh tu d' chathair,
 A ghnuis bu fhilathala snuadh,
 Gheibhte sùgradh a's aidhear,
 An cuirt do thighe gun ghruaim.

Sàr bhiatach na dìblie

An àm suidhe 's tigh-òsd',
 Ort bu shuarach am botull,
 A bhi ga chosd air a' bhord;
 Cha 'n fhoghnadh a' seipean,
 Leat bu bheag e ri òl,
 Ach na tunnachan lionta
 Air an diòladh tu an t-òr.

Teanga mhacanta chinnteach,

Bu bhlasd' dh'innseadh gach sgeòil,
 Do dheud shnaighte mar ibhri',
 'S a bheul bu shiobhalta gloir;
 Suil ghorm bu ghlan lionadh,
 Mar dhriuchd 'sa mhin mhaduinn cheo;
 'S an fhuil mhoralachd, phriseil,
 Na d' ghruaidh air sioghladh mar ros.

Fhir a chuirp a b' fhearr cuma',

Bho chrun do mhullaich gu d' bhonn,
 Pearsa ghasda dheas dhireach,
 Dh' fhas gu mìleanta, trom,
 'N àm an creachunn a dhireadh,
 Fhir a b' inntinneach fonn,
 Co bhuidhneadh geall stri ort,
 A' siubhal frith na 'n damh-donn.

Co scalgair thug bàr ort,
 Am bun, no 'm braigh na'n gleann,
 Eadar crìoch Arraghaidheal,
 Agus Baideanach thall?
 B'e do roghuinn a's t-ailgheas
 Bhi 'siubhal fasaich a's bheann,
 'S ann an deoighidh do laimhe,
 Gheibhte 'n cnaimh nach biodh gann.

Nuair a sgaoileadh tu 'n fhaoghaid
 'S a mhaduinn fhoghair ri dealt,
 Bhiodh do mhiol-choin 'g an taghadh
 Gu d' mhiann 's do roighinn thoirt leat :
 Nuair a leagadh tu 'n lan-damh,
 Am fasach na 'n glachd,
 Bhiodh a scornan 'g a riosladh
 Ann am bial do choin ghlais.

'S tric a laidh thu air t-uilinn,
 A' monadh Dhruomainn 's an fhraoch,
 Cuilein seang aig do chasaibh,
 'S do chuilbheir snaighte ri d' thaobh,
 Aig gabhail beachd air an adhar,
 Ciod e bu rathad do 'n ghaoith',
 Ag iarraidh fàth air na damhaibh,
 'S do shuil 'san amharc gu caol.

Bu tu namhaidh a' choilich
 Is moch a ghoireadh 's a chraoidh,
 Agus giomanach, eala,
 'S an Fhaoileach earraich ri gaoith';
 Nuair a thairneadh tu 'n acfhuinn
 Bhiodh luaidhe Shas'nach na taobh,
 'S i gun chomas, gun astar,
 Gu dol dhachaidh thair caol.

'S ann na laidhe 'm Muccomair,
 Tha 'n laoch bu shomalta dreach,
 Dh' fhas gu h-aillidh deas foinnidh,
 'S an t-saoidh bha soilleir na bheachd ;
 Fhir a sheasadh am pairt,
 Nam biodh do chairdean an glais,
 'S bu tu 'n curaidh neo-sgathach,
 Gu 'n toirt sabhailte mach.

Ceisd nam ban bho 'n tir Abraich,
 Bho Dhoch-an-asaich an fheoir,
 Bho Leitir Fhionlaidh na 'm badan,
 Far a stadadh na sloigh,
 Bho Lòdhchaidh na'm bradan,
 'S bho Loch-airceig na'm bo,
 Làn-ghaisgeach chloinn-Chamshroin,
 An laoch da 'm b' ainm Domhnull òg.

*Cumha do dh' Eoghan Mac Lachuinn, a dh'eug ann an
 Obar-readhain, agus ghiulaineadh a' chorp dhach-
 aidh, do 'n Chill an Aird-ghabhar.*

AIR Fonn—"A' nochd gur faon mo chadal dhomh"

THA m' inntinn uam air seacharan,
 Bho sheachdain gus an de,
 'S chaidh goirteas ann am chridh-sa,
 Nach d' thoir lighich as no leigh ;
 A's mar a' faigh mi comhfhurtachd,
 Gur neo-shunntach mo ghleus :
 'S e bàs an Eoghain Lachlunaich,
 A dhuin 'sa ghlais mo bheul.

'S i choinneamh so dhuaisg achdain dhomh,
 Bhi tachairt ris an t-sluagh,
 'S a dh' fhuasgail deoir chloinn Lachuinn,
 'S iad mar shileadh fhras le 'n gruaidh.
 Do chorp ga ghiulan dachaidh dhoibh,
 Bho mhachair an taobh-tuath,
 Air charbad nan each aigionnach,
 A shiubhlas bras air chuairt.

Air teachd do Mhac-ic-Alastair,
 Ré seal 's dhreach fo ghruaim,
 Ri linn dha tighinn am folluis,
 Cha robh choinneamh ud ach fuar,
 A' cuimhneachadh do chleachduinneas.
 'S gach eachdraidh fhuair e uait',
 'S gur cuis nach faoidhte sheachnadh e.
 Bhi 'g imeachd leat gu t-uaigh.

'S cha 'n iognadh iad dhi gearanach,
 'S a sgarradh sin a fhuair,
 Do chairdean uile dhealaich riut,
 'S do pheathraichean dheth truagh,
 Gu cianail, piantail, pramhanach,
 Gun neart, gun agh, gun tuar,
 'S gur goirt a chraidh an t-earrach iad,
 Bhur dealachadh cho luath.

'S mor iarguinn chlann nan Gaidheal ort,
 An duthaich ard nam beann,
 'S bu lion'or iad an cairdeas dhuit,
 Am bun 's am braighe ghleann:
 Bu charrantach do phairtse riu'
 Le t-uile ghradh gun fheall,
 'S gur tu nach fuilgeadh tair thoirt dhoibh,
 A dh' aindeoin ardan Ghall

Gur h-ioma bain-tighearn' urramach
 Bha 'roisg aig sruthadh dheur,
 A's maighdean òg ag iomadan,
 Bochd muladach gun fheum ;
 Ard-uaislean mor, a's cumanta,
 Lan duilichinn a d' dheigh,
 Fo d' chumha, trom 'g an sarachadh,
 Bho 'n dhruid am bàs do dheud.

Gur lionmhor oighre curamach,
 Mac Iarla, 's Diuchd fo sprochd,
 Mu d' leabhraichean bhi duinte,
 'S an Oid-ionnsachaidh na thosd ;
 'S iad mar uain gun mhaithrichean,
 Feadh fhasluichean a's shlochd,
 Ag caoidh 's a bròn mu 'n armunn sin
 Rinn gath a bhàis a lot.

Bu chliù do dh' uaisleibh Albuinn thu,
 Thoirt dearbhadh air gach sgeul,
 'S bu Chaileadair air aimsir thu,
 Mar thigeadh garbh no reidh ;
 'S ann le d' gheur-shuil dh' aithneadh tu,
 Mu 'n eireadh stoirm na' speur—
 Sàr chomhairlich neo-chearbach thu
 Do luchd fairge chruinne-che.

Bu sgathan soilleir firinneach
 Do 'n rioghachds' thu gu leir,
 Mar speuchdlair glan bu chinntiche,
 Na solus grinn bho 'n chéir ;
 'S do chridhe lasadh t-inntinn dhuit,
 Mar ghathan mìn bho 'n ghréin.
 Ag eiridh a' maduinn shiobhalta,
 Gu h-oirdheire dìreach reidh.

Ge lion'or scoileir filleanta

'S ard Mhinisteir 's a chleir,
 Le foghlum a fhuair fiosrachadh,
 'S gach buaidhean glic da reir;
 Do thalantan-sa ghinneadh leat,
 'S a chinnich ann a d' chré,
 A dh' fhuasgladh an cruaidh thìnneachan,
 Le t-inneal 'g an toirt reidh.

Le d' theangaidh bhlasda dheas-chainnteach

'G an teasraiginn gun bheud,
 Fhuair buaidh air uail an Fheudailtich,
 A chuir a cheist ort treun;
 Be bheachd 's a dhùil le mhoralachd
 Gun treoraicheadh e fein,
 'S ro ghrad a mheall a dhochas e,
 'S chùl-shleamlhnaich air a cheum.

Gach rioghachd uile dh'imich e,

'S cainnt fhinnealta 'na bheul,
 Ag siubhal anns gach ionadaibh,
 'S ge minic iad a leubh;
 Cha d'fhuair e na thug tilleadh air
 Le giorag, ach thu fein;
 Ach rinn an leómhan Abarach
 A chasg mar mhadadh breun.

'S gach cànan fhuair thu 'n t-urram iant',

'Thair na chunna' tu le buaidh,
 Fear eile cha robh an coimeas riut,
 Na b' urrainn an toirt uait';
 'S an àlach so cha d' rugadh e,
 Na chumhadh riut a suas,
 'An Greugeis no 'n cainnt Eudailtich,
 Ri linn bli deasbad cruaidh.

Gach cainnt a bh' aig na seanairean
 'S an airde near 's an niar,
 'S a dh'fhag na h-Abstoil bheannuichte
 Gun mhearrachdan gun ghiomh;
 Bu chinnteach binn bho d' theangaidh iad,
 Gu h-ealanta na'n rian,
 D'an cuir gu suim na'n earrunna
 Le d' mheanaideachadh dian.

Bho t-òige fhuair thu talantan,
 Gu nadurra 's bu dual,
 Gna' uirig'leadh do pharantaibh,
 Dcas Ghaelic tric 'ga luaidh:
 Do bheulsa chrùn na bann-righinn i,
 'S a dh' àithne a cumail suas,
 'S gach Fìlidh measg na Gaidhealtachd
 Bhi 'g ardachadh a' fuaim.

'S bu ìgh oscionn gach Fìlidh thu,
 'Measg Fhineachan gu leir,
 Do ghliocas bu mhor iongadas,
 Nach cuir luchd-sgil' an geill;
 Cha chuala sinne romhad e,
 'S cha d' fhag thu so a d' dheigh,
 Mac Gaidheil a fhuair tomhas riut,
 Cho domhainn ann an ceill.

Mar dhorchà neoil na h-oidhche dhuinn,
 'S ar coillearan gun fheum,
 Mar ianntairean gun soillseachadh,
 'S dubh-dhroighnichean romh'r ceum,
 Bho na dh'fhag an *diamond* sinn,
 Le dhearlachd boillsgeil fein,
 'Chairt-iùl gun lùb, gun fhoill innte,
 'S a chòm gun ghaoid, gun bhreug.

Do scoileirean mar dhilleachdain
 Trom inntinneach a' d' dheigh,
 Ag sealltuinn air do scriobhuinnean
 Mar dhìleab dhoibh gu 'm feum ;
 Gu brath cha leig iad di-chuimhn' ort,
 'S air t-obair prìseil fein
 Thoirt soilleireachd do 'n rioghachd so,
 Bho linn gu linn a' d' deigh.

*Oran do Chomunn na 'm Fìor Ghaidheal, a chruinnich
 ann an Ionmhar-Lòchaidh.*

GLACHD an t-shearag strachd a chuach sin,
 Fhir d' a riachaid gluais gu muirnneach,
 Ge b'e fion e, lion a suas i,
 'S greas gu luath mu 'n cuairt d' ar n-ionnsuidh ;
 'S òlaidh sinn deoch slaint' nan uailsean,
 'Chionn 's gu 'n gluais iad as gach dùthaich,
 Le seann fhasan mar bu dual-chuis,
 'S gach aon bhuaidh gu buannachd cliu dhoibh.

Fhuair sinn naidheachd as a ghàsaid,
 Leubh each dhomh sid, 's iad 'toirt cùntais
 Air na h-àrmuinn 'chleachd mar àbhaist
 Siubhal fasaich, 's ard na stuchd-bheann :
 Cuilbeirean snaight' air an guaillean,
 'Dìreachd na'm fuaran ri dùdlachd,
 Cuid d' an ailghios anns an uair sin,
 Coin, a's gillean, luaidhe 's fùdar.

Leinn is eibhinn a bhi 'g eisdeachd

An deagh-sgeul tha tighinn as ùr oiran,

Gaidheil threuna dol ri cheile,

'S ro-mhath am feum an eiginn cùise;

Nuair a ghluaiseas iad le cheile,

Reachd'or, treubhach, éuchdach, sunntach,

Cha 'n e cleachdadh luchd na beurla,

'Th' aig an treud a theid ri 'n dùchas.

Onoir urramach na'n Gaidheal,

Ge d' leig uailsean arda dhiu e,

Bonn a's bunailte na Gaelic,

'S nàr dhuinn a bhi as a h-iunnais :

Dilib a rinn Oisein fhagail

Aig gach àl a ghabh dhi curam,

'S eibhinn leinn gu 'm bheil i lathair,

Ge d' is lion'or iad ga mùthadh.

'S e mo mhiann-sa 'n diugh 's a màireach,

'S gu la bhrath cha chuir mi cùl ris,

A bhi labhairt anns a' chànain,

Leis an d' fhiach na Bàird an dùrachd ;

'Bha 'g innseadh treunadais na 'n Gaidheal,

Be fìor àbhaist a bhi cliùiteach,

Le cloidheanaibh geura stàilinn,

'Thoirt sgrios bàis air luchd an diùma.

Labhairt dheas oscionn gach cànan,

Mar a dean luchd-dhàn a mùchadh,

'Solasach a' nochdadh graidh i,

Le blaths gu cairdeas a dhùbladh ;

'S cha bu mheasa i air an àraigh,

Nuair a tharladh dhuinn 'bhi sùgradh,

Chum na ribhinnean a thàladh,

Air meud an ardain a dhuisgeadh.

Buaidh a's beannachd air a chomunn,
 Thug gu follais dhuin' as ùr i,
 Uaislean foinnidh tigh'nn 'sa choineamh,
 Lionmhor, somalt as gach duthaich,
 Le caismeachd nam feadan riobhach,
 'S na' meoir dhionach, chinnteach, luthar,
 Leis a seinnear ceol nam pioban,
 'Chleachd ar sinnsreadh bho thùs dhuinn.

Doirtidh uaislean deas a's tuath oirnn,
 Thig air muir, thair chuan, s thair chaoiltean,
 Sliochd nam buadh, bu mhath 'sa chruadal,
 Luthar, luath, 's an ruaig 'g a caol-ruith;
 Fìor fhuil Ghaidhealach gun truailleadh,
 Air lasadh a suas na 'n aodainn,
 Air nach faicear greann an fhuachda,
 'S air nach laidheadh gruaim an Fhaoilich.

'S àluinn co' thional na 'n comhlan,
 Gu Ionmhar Lòchaidh Lochabar,
 Ionad comhnart 's le Diuchd Gordan,
 Air an do chuir Cloinn Domhnuill baiteal;
 Far na ghabh rìgh Fìonghall comhnuidh,
 Le chuir mhoralaich 'sa chaisteal,
 'Chraobh bho 'n do fhriamhaich a seors' ud,
 Luchd nam piob, 's nan sròl, 's nam bratach.

Seasaidh leomhan air bhur toiseach,
 La cruadal coltais nach diobair,
 Da 'm bu dual-chuis dol air chosnadh
 Cruaidh, a' bhrosnachadh na 'm miltean—
 Alastair bho Ghleann a bharraich,
 Ceannard uasal, fearail, rioghail,
 'N àm na 'n cruaidh lann geur a tharraing,
 Bhiodh nial fol' air luchd do mhi-ruin.

Sar cheann-feadhna, 's greadhnach caithream,

Bho ard Gharraidh na' sruth lionmhor,

Da 'm bu dachas coir air fearann

An strom, Lochcarrann agus Ille ;

Ged do leig iad dhiu bho shean e,

Bha iad 'n ceangal aig do shinnsreadh,

Mu 'n do loisgeadh, ri linn Ailein,

Eaglais dhaingean Chille-Chriosda.

'S leat an deas-laimh, 's dhuit bu dleasnach,

Gach car deiseal a dhol dhiotsa,

Nuair a theid thu ann a' d' dheise,

Cha chuis cleasachd a bhi stri riut ;

Osain ghearr, a's feileadh preasach,

'S cruaidh lann sheasach, a chinn Illich,

Eadar ruinn, a's shlinn, a's cheann bheairt,

Bho d' ghairdean earbsach nach doibair.

Coltas cuiri 'm blar nan cumasg,

Sealgair urramach na' frithe,

'Siubhal bheann, a's ghleann, a's munaidh,

Giomanach gunna 'bheoil chinntich ;

Cha mheasa thu 'sa chuart an Lunnuinn,

'S cha d' thoir luchd na 'n currachd cis dhiot ;

'S na 'n reachainn gu m' dhichioll uile,

B' fhurast dhomh tuilleadh inns' ort.

Thig do bhain-tighearna ri d' ghualuinn,

Mar a chuala sinn, 's gur fìor e,

Bandaidh, banail, dear-lann uaisle,

'S i cuir fault' air sluagh gach tìre ;

Mar aiteal nan ros a gruaidhean

Caol-mala gun ghruaim, gun mhi-thlachd,

Deud mar chaile a'm beul na stuaim,

'S gille tuar na snuadh nan disneam.

Sid a chuis mu bheil mi tighinn,
 'S tha dligheach dhomh ri innseadh,
 'S na 'n tarluinn an tigh na dibhe,
 Dh' oluinn a dithis no tri dhiu,
 Deoch-slainge na 'n Gaidheal gasda,
 Luchd nam breachdan daite riobhach,
 'Chionn an onair ud 'bhi aca,
 'S an cliu farsuinn anns gach rioghachd.

C' ait an cualas riabh 'g an aireamh,
 Comunn Gaidhealach co chinnteach
 Ann am fuil, am breth, 's an arach,
 'S iad gun sgaileachd air an iuntinn,
 Ann an reachd, an dreach, 's an aileachd,
 Nadurra 's gach aite 'm bi iad,
 'G iomairt chleas gu deas le abhachd,
 Gaolach, cairdeil, pairteach, dileas.

'N àm bhur sporrain fhialaidh fhosgladh,
 Oirbh bu shuarach togsaid fhiona,
 Ceir an coilleiribh 'g a losgadh,
 'S danns air lobhtaichean le fidh'lidh,
 Surd air mire, a's ceol gaire,
 Greis air thaileasg, 's lamh air dhisnean;
 'S binn bhi sugradh 'sa chuir aluinn
 Leis am miannach gair nam pioban.

Nuair a chruinnicheas iad uile,
 'S solasach gach duine chi iad,
 Le 'm breachdain an fheileadh cuimir
 Gun chron cum' orra ri innse;
 Air an cairdean a cuir furrain,
 'S cha bhi curaidhnean fos 'n iosal,
 'S laithean gairdeachas 'gan cumail,
 'G òl na 'n tunnachan 's ga 'n dioladh.

'S lionmhor deoch-slainnte 'g an eigheachd,
 Mu bhuird na reithe le sio'chainnt,
 Ann an cuideachdaibh na feille,
 'S iad uile mu cheile priseil,
 Tigh'nn air uirsgeulan na'm Feinne,
 'N eachdraidh sin nach d' theid air di-chuimhn'
 Fo chomhair an sul 'ga leughadh,
 'S dearbhar a' sgeul ud le firinn.

Ge mor comhsachadh nan Sasnuch,
 A' cuir casbhachdaig air an fhirinn,
 Dh' fhartlaich orra 'chuis a thachdadh,
 'S nithear a mach i da ri-reamh :
 'S comhdach cainnt, a's briathran Oisein,
 Nuair bha Oscar na shineadh,
 Gu trom-chreuchdach air a lotadh,
 'S athair 'g osnaich 'g a dhiobhail,

Rannan Fheargais righ gach fillidh,
 Teanga 'b innealta chuir sios iad,
 Sgaoilte 'nis air feadh gach Cinnidh,
 'S dearbhar aig gach Fine iad scriobhta,
 Treunadas mor nan laoch gun tioma,
 Nach iarradh tilleadh gu sio'chainnt,
 Nach do smuaintich riabh air giorrag
 Ri linn dol an iomairt strithe.

'S fagail sud aig cloinn na'n Gaidheal,
 Na 'm fuil ardanaich a' direadh,
 A cuimhneachadh air gnìomh nan armunn,
 Leis am b' fhèarr am bàs na strìochdadh,
 Fearg nan laoch ri aodunn gabhaidh,
 Nach faoidhte bhàthadh no shìoghladh,
 Dian mar fathloisg fraoich nan ard-bheann,
 Ri gaoith Mhàirt le cair gun dìochdadh,

Cha bi 'n luaidhe ghlas 'ga caitheamh,
 Chleachd na maitheamh ris an linn sin,
 Sgiath a's clogaid, a's geur chlaidheamh,
 'S bogha-saighead 'g an cur dìreach:
 Fiùbhaigh sgaiteach a chinn stòraich,
 'G an leigeadh bho 'm meòir gu cinnteach,
 'S tric a dh' fhag iad anns a' chomb-strì
 Mairbhte, leointe, luchd a' mi-ruin,

Do 'n Chomunn cheudna.

BHA mi 'n dé air na sràidean,
 Far na thraghadh na botail,
 Ann an coinneamh nan Gaidheal,
 'S laoch gun sgath air an toiseach—
 Céannard Garrannach uasal,
 Air 'm bu shuarach an cosdas,
 'Sinn ag òl a dheoch-slainge
 Dear-làn as na copain.
Faill illirinn o ho,
Hug a's horo eile,
'S gum bu slàn do na gaisgich,
*Luchd nam breachdan an fheilich.**

* Ri bhi air aithris an deigh gach rann.

Thug na Bàird dhuit an t-urram
 Thair gach duine, le dearbhadh;
 Mor chliu ann an Sasunn,
 Sgaoil e farsuinn an Albuinn,
 Ann an cumail gach fasain
 Bh' aig sàr ghaigich na'n Garbhchrioch,
 Bho linn Dhiarmaid a's Oscair,
 Fhinn a's Oisein, ged dh'fhalbh iad.

Fhuair thu onoir an Lunnuinn,
 'S leat urram Dhun-eidinn,
 'N teaghlach rioghail gu h-uile,
 Bho 'n chum thu ri cheil iad;
 Morfhear Hùnduinn 's Diùchd Abbat,
 Na mor mhathaibh nach treig thu;
 'S àrd uaislean na rioghachd,
 Lan toil-inntinn bhi réidh riut.

'S leat am Moraire Sleibhteach,
 Leis an eireadh fir gheala,
 'N àm tionail ri cheile,
 Cha 'n eisd Mac-mhic-Ailein;
 'S cloinn Iein na 'n geur-lann,
 Rcachadh gleusda ann sa charraid,
 'S e scriob ghoirt thug an t-eug dhoibh,
 Dh' fhag an treud ud cho tanna.

Ceann-cinnidh nan Greumach,
 An Diùchd euchdach *Montrose*,
 Dha 'm bu dual a bhi treubhach,
 An uair a dh' eireadh sibh comhla;
 An dream uasal gun eucoir,
 'S iad nach geilleadh 's a chòmh-stri,
 'S iad cho dileas ri 'n leintean,
 Mar itean sgeith' Chloinn Domhnuill.

Thig fear aite Mhic-Choinnich,
 An t-uaisle soilleir neo-sgathach,
 Dha 'm bu dualchas bhi 'm Brathainn,
 'Toirt lan aidhear da chairdean;
 B'ann d'a shuaicheantas taitneach,
 Ceann a's cabair an lan-daimh,
 Nuair a thogadh e uaislean,
 'S bratach uaireach Chinn t-Saile.

Thig bho 'n Apuinn fir ùra,
 Bhiodh na Stiùbhartaich rioghail,
 Fiùrain ghasda nach diùltadh,
 'Dhearbh air thùs a bhi dileas;
 Luchd na 'm boimaidean dù-ghorm,
 Dha 'm bheil dùrachd ro-chinnteach,
 'Sheasadh onoir an dùthcha,
 'S cha do mhùth iad aninntinn.

'S linn Seanalair Aillein,
 Da 'n robh 'n t-Earrachd mar Stòille,
 Mor Chamshronach fearail.
 Choisinn beannachd gach saighdear;
 Ge d' is fad as a thir e,
 Cha do dhibir a chaoimhneas,
 Leis bu mhiann a bhi rioghail,
 'S a lamh sgrìobhaidh gun fhoill duinn.

Cha b' ann an lamh-fheòma,
 Siù Bhoghan bho 'n Fhasadh,
 Aig a' bhiodh a chùirt glireadhach,
 'Blàthadh geall na'n each marcach;
 Gheil e a d' thalla mòr priosail,
 Far bu riobhach gach fasan,
 Cùirn a' cupaichean fiona,
 'S b' ann ga dhioladh gun airceas.

Coirneal Alastair Camshron,

Cha 'n 'eil ainm oirnn an di-chuimhn,

'S mor a dhaimh ri Cloinn Domhnuil,

'S b' aithne dhomhsa sid ionse ;

'S an fhuil uaibhlreach gun fhòtus,

A suas na phoraibh a dìreadh,

Sìol na'n uaislean bho 'n Innein,

'S odha fir Bhaille Sriedin.

'S ann d' ar coimhearsnaich àraid,

Mac-ic-Mhartuinn na Leitreach,

Aig am biodh na fir àluinn,

A dheanamh làrach a sheasamh ;

A ghleidheadh onoir nan Gaidheal,

'S a reachadh dàna na 'n leithsgcul,

Ri linn cruadail a's gàbhaidh,

Gum bu laidir an treis iad.

'N cinneadh Frisealach treubhach,

Gun éislein, gun fhàrdal,

'Tigh'nn an guaillean a cheile,

'Cur an géill a bhi càirdeil—

Luchd a bhualadh nan speicean,

Le 'n cruaidh gheur lannaibh Spainteach,

'S tric a dhearbhadh iad an treundas,

Nuair a dh' eireadh na Gaidheil.

'S dearbhta Tighearna Shrudhain

A tighinn gu cuirt nam fear fallain,

Leis a chòmhlán nach diùltadh,

Bho Ghiùbhsaich nan gallan ;

'S e gun mhearachd gun lubadh,

'S each ga chunntas mar charaid,

Do 'n Triath Gharannach chluiteach,

Ann an dubladh am fala.

'S tric a litrichean duinte
 Tigh'nn bho Dhiùchd Arraghaidheal,
 A dhios a Chomunn le durachd,
 Mar bu dual da bho 'nàdur ;
 'S Mac-Aoidh le deagh rùn,
 A tigh'nn bho dhuthaich na'n ard bheann,
 Aig am biodh an sluagh dumhail,
 Bu mhor cunntas ri 'n àireamh.

Marcach deas nan each uaibhreach,
 Morair uasal Bhraid-Albunn,
 'S MacGhriogair a Rùadh-Shruth,
 'Gam biodh sùicheantas ball-bhreachd :
 Siol nan Ailpeanach dileas,
 A bha na'n Rìghrean air Albuinn—
 Fìor Ghaidheil cho cinnteach,
 'S iad nach mill, sinn 'nar 'n earbsa.

Thig na Granntaich gun iomaral,
 'S mòr iomraiteach càirdeas,
 'S Mac-ic-Phartùic bho 'n Inbhear,
 'S Cloinn Ionmhuinn mar bhraithrean ;
 Na fir ghasda b'fhearr cuimse,
 'Sheasadh iorghaillean namhaid,
 'S mairg a reachadh ga'm bualadh,
 Bho 'n uair a ghluaisleadh an arda.

Thig na Rosaich bho thuath oirnn,
 An cinncadh cruadalach duinneal,
 Nach biodh tais anns an tuasaid,
 A dhol a bhualadh na'm buillean ;
 'S iad gu seasadh ri fuathas,
 Nuair bu chruaidhe bhiodh cunnart.
 A' cur an latha 's na ruaige,
 Fearail, fuasgailte, fuileach.

Cha bu mhearachd 's a chòmhail,
 Mac-an-tòisich Shrath-eirinn,
 'G am biodh pìob agus bratach,
 'S laicir ghasda gu eiridh ;
 Nuair a thogadh iad *Cat*
 Ri crann snaighte 'n àm feuma,
 'S mairg namhaid bhiodh dlù dhoibh,
 'N uair a ruisgeadh e dheudach.

Gur h-àluinn an sealladh
 'Bhi cuir a Chomuin ri cheile,
 Dol gu ionad na coinneamh,
 A' tigh'nn am foluis le 'n eideadh ;
 'S iad gu biodagach, targaideach,
 Armaitheach, euchdach,
 Còtach, tartanach, bal-bhreacadh,
 Orach, airgiodach, éibhinn,
 'S binn air thoisich na cùirte,
 Fuaim bhur ciùil bhi 'ga eisdeachd,
 A' cur luchd ealaidh gu 'n dùlan,
 'S pìoban siùbhlach 'gan gleusadh ;
 Toirm nan dos leis na sionnsair
 'Gan toirt dlu air a cheile,
 Bualadh clis na meoir luthar,
 A chuireadh sunnt fo na treun-fhir.

 Faodar an t-òran so a sheinn leis an Luinneag so
 a leanas :—

Irin, à-rin, o ro, bha hi,
Irin, à-rin, o-ro, bha ho,
Biodh gach duin' agaibh brnach,
Airson foirneart ar Rìgh.

Gearan na mnatha an aghaidh a' fir, agus iad a freagairt a cheile.

AIR FIONN—" 'S mulladach mi fhin 's mo Dhomhnull "

'Bhean a' labhairt,

Is ciamar dh' fhaodas mi bhi beo,
 'S an duine breoite, truagh agam ?
 Tha esan sean, agus mis' og,
 'S ann aig' tha 'n corr mar chuala mi :
 Ge do laidheas mi 'ga choir,
 Tha bhial 'sa shroin air fuarachadh,
 'S gur mor a chulaidh ghrain a phog,
 Le fhiasaig mhoir 'g a suathadh rium.

Fear—O ! bhean, cha 'n 'eil do labhairt ceart,
 Bha neart annam 'n uair fhuair thu mi :
 Dheanainn mire, muirnn, is macnus,
 A's ghleachdainn ris na gruagaichibh :
 Sean fhocal a dh' fhaodar innse,
 Sgeula fìor a chualas e ;
 Cha lean an sionnach air a shior-ruith,
 'S bithidh e sgith dbeth uair-eiginne.

Bhean—'S dona gbreis a mhair thu dhomhsa,
 A's cha b'e 'm posadh buadhail e ;
 Dh'fhalbh do mhisneach, 's dh'fhas thu d'dheoiridh,
 'Nuair bu choir dhuit cruadhachadh :
 Ged bhiodh tu da-fhichead 's corr,
 Cha b' aois ro mhor an tuairmeachd sin ;
 'S gur lionmhòr fear nach 'eil cho òg riut,
 Chuireas pòr mar thuathanach.

Fear—Dheanainn cliathadh, 's chuirinn crann,
 Na' faighinn earlaid luathaireach,
 Agus cuideachadh ri bantraich,
 'S gheibhinn taing, a's tuarasdál;
 Ge do chaidh mi nis a prìs,
 Bho 'n tha mi tinn air uaireanan;
 Gu 'n robh mi roimhe 'n sgalaig ghrinn,
 'S bu mhor 'ga d' dhi na fhuair thu dhìomh.

Bhean—'S a b-uile càs an robh thu riabh,
 Bha teang' a d' bhial a dh' fhuasgladh ort:
 Na'n creideadh gach neach do sgeula,
 Dheanadh tu na cruachan domh:
 Ach caite faca sinn do ghniomh,
 Nam fiachta ris an ruamhar thu? [ainn,
 'S gu 'n robh do dhruim 's do lamh cho dìomh-
 Sid an gnìomh a fhuair mi dhìot.

Fear—'S O! bhean, nach labhair thu gu foil,
 Cha 'n 'eil do chomhradh buannachdach:
 'S ma thionndas tu rium a choir,
 Bheir mise 'n corr nach d' fhuair thu dhuit;
 Glachdaidh mi suiste 'ann am dhornn,
 'S air urlair comhnard buailidh mi,
 Bho airde sparra nuas gu lar,
 'S cha 'n fhag mi grainn air sguaib agad.

Bhean—'S na 'n togadh tu ort a chroit sin,
 Choisneadh tu do dhuais orm:
 Cha chluinntes gu brath mis' 'g osnaich,
 A's nochdainnse mo shuairceas dhuit:
 Chuirinn an t-ìm ann a d' bhrochan,
 A's chumainn deoch an uachdar riut;
 'S chaidleamaid gu samhach sochdair,
 'S cha bhiodh sprochd no gruaim orm riut.

Fear—Shaoil mi bhean gu 'n robh thu bannta,
 A's nach biodh sannt' gu tuasaid ort :
 Ge do fhasainnse cho fann,
 'S nach tionnda'inn air do chluasaig riut ;
 Air lium fein nach eil thu 'n call,
 'S do chlann a chuir ri d' ghuaillibh dhuìt ;
 'S ma dh' fhas thu guinideach le d' cheann,
 Gur bean tha 'n geall air buaireadh thu.

Bhean—'S ann agam-sa bha 'n cionfath,
 Nuair chithinn cach a' cluaineas riut ;
 Chaidh a' chuis bho fhaladha,
 A's cha robh sta bhi d' bhuachailleachd ;
 Ge do 's mis' a ghlachd do lamh,
 Bha te no dha nach b' fhuathach leat :
 'S ma chosd thu riutha do lionn-tath,
 Tha nis' am failt air fuarachadh.

Fear—Dh' aithnich thusa sin ort fein,
 A bheudag dh' fhas thu suarrach orm :
 Chaill thu nise dhiom do speis,
 'S cha 'n 'eil do reite buan agam :
 Bho 'n a eaidh mise nis' bho fheum,
 'S e 'n t-eud à rinn do bhualadhsa :
 'S gur moch 'sa mhadainn chuir thu' n ceill domh,
 Nach robh m' eiridh suas agam.

Bhean—Is fhir gun stà, gun rath, gun dìreadh,
 Na bi 'g innse tuaileas orm :
 Nam bidh tusa dhomhsa dìteas,
 Cha robh m' inntinn bruidleanach :
 Ach 's e bu mhiann leat a bhi briodal,
 Rìs gach ribhinn chuailleinich :
 'S gur ioma ribeincan a's cìdhrean,
 A's deise chinn a fhuair iad uait'.

Fear—Is caite 'n d' fhuair thu mi 'sa sgàth,
 Nam fàca tu 'g an tuairgheadh mi,
 Cha robh mi m' mheirleach co math,
 'S nach glachdadh tu mi uair-eiginn :
 'S ma fhuair thu taisgeuladh no brath,
 'S e 's fhasa chuir a suas orm,
 'S na càraich air a mhuin do chas,
 Ach leig a mach na chualadh tu.

Bhean—'S ma chuireas tu mi gu m' dhubhlan,
 Bithidh a cnuis na 's cruaidhe dhuit :
 Gheibh a' ministear an t-umhladh,
 A's theid an luireach shuaicheant ort;
 Linnseach, mhaslach air a dubladh,
 Leis gach dunadh tuaisgearra :
 'S ge do bhithinn's air do chulthaobh,
 Air son cruin cha an fhuasglainn i.

Fear—A's gus an càirear mi 's an ùir,
 Cha 'n fhaic do shuil mu m' ghuaillan i,
 'S ma thig do naidheachd os cionn buird,
 Cha chliu dhuit bhi 'g a stuathadh rium ;
 A's ge do lasadh t-fhearg le diumb,
 Co ghrad ri fudar buaireasach,
 Cha chomhdaichear leat ormsa chuis,
 Nach d' iunnsaich mi le h-uaibhreachas.

Bhean—'S cha mhor nach coma lium co dhiu,
 Cha robh do thurn ach suarrach lium :
 'S an tìom a b' fhearr a bha do shugradh,
 'Chunntainnse na h-uaireanan ;
 Chaidleadh tu cho trom gun dusgadh,
 Air mo chul le d' smuaisirein :
 'S ge do bhiodh mo thigh 'ga rusgadh,
 Cha robh curam gluasaid ort.

Fear—'S bheirinn comhairle gu h-eolach,
 Air gill' og tha fuasgailteach ;
 E bhi glic ri àm a phosaidh,
 'S laidhe seolta suas rithe :
 'S gun droch cleachdadh thoirt 'g a dheoin,
 Do ghoraig nach biodh stuaim innte,
 'S gun fhios na'n lagaicheadh a threoir,
 Nach ordaicheadh i uaithe e.

Bhean—Am fear nach dean a threobhadh trath,
 'S a mhart ge d' bhiodh e fuar aige,
 'S culaidh mhagaidh e clion stà,
 'S ri latha blath cha bhuain e dias :
 Bithidh am fearann aige fas,
 Na stiallan bana, 's luachair orra,
 A's esan broinein a' dol bas,
 'S na saibhlean lan aig tuathanaich.

Fear—'S cha 'n fheud mo threobhadhsa bhi mall,
 'S do chall ri dheanadh suas agam ;
 Bheir mi oigeich as a ghleann,
 'S theid cuing gu teann mu 'n guailleansa ;
 A' Dun-eidinn gheibh mi crann,
 'S e fasan gallta 's uaisle leinn ;
 Coltair, stalainn, sochd, a's bann,
 'S gach ball bhitheas ann theid cruaidh orra.

Bhean—Bi co math a's do ghealladh dhomhsa,
 'S cordaidh sinn gun duathalas :
 Bho 'n tha sinn co fada comhla,
 'S am posadh mar chruaidh-shnuim oirn ;
 'S mor gur fearr lium an t-olc eolach,
 Na fogarach luasganach ;
 A's cuiridh sinn ar treis an ordugh,
 A's mar a 's coir dhuinn gluaisidh sinn.

Fear—Is thuirt an sean-fhear, 's cha b'i bhriag,
 Ge d' eireadh sian na 'n cuartagan,
 Nach robh soirbheas laidir dian,
 Gun fhiath bhí goirid uaithe sin:
 'S an cogadh bu chruaidh bh' ann riabh,
 Chaidh crìoch le rian air uair-eiginn;
 'S cuir thusa, bhean, ri d' theangaidh srian,
 'S bithidh sìth 'ga deanamh suas againn.

Cumha do dh' IEIN CAM'RON, Fear Chall'ort.

ATR FONN—"Iein-ic-Aonghais oig."

'S MI 'm shuidh' air mullach a mhàim,
 Mar dhuine fann ann an ceò,
 Tha 'n saoghal a nunn 's a nall,
 'S leir dhomh nach 'eil ann ach sgleò.

Ge moch a dh' eireas a ghrian,
 Air Callort sgiamhach an fheòir,
 Chaochail gach cuis a bh' ann riabh,
 'S cha mhor 'ga iarmad tha beò.

Dh' atharaich gach nì a bh' ann,
 Mar ghaineamh romh mheall nan tonn,
 Dh' eirich càitean, gart, a's greann,
 'S nial a gheambraidh air an fhonn.

Mar gu 'n tionndaidh as-caoin chlach,
 'S an taobh sgaiteach fo 's an cionn,
 Dh' fhalbh gach uaisle, buaidh, a's dreach,
 'S fuar a bhi 'dol seach na cùirn.

Dh' fhag sid do dhilsean fo phràmh,
 Fhir a chàraich iad fo 'n fhod ;
 'S gun t-oighre bhi t-ionad slàn,
 Mu 'n do shealbhaich each do choir.

A d' bhaile greadhnach gun chàs,
 Fhuair mi greis da m' àrach òg ;
 'S mulladach an diugh e fàs ;
 Gun arr, gun aiteach, gun cheol.

'S cha b' ionnan sid 's mar a bha,
 Gus na sgar am bàs Iein òg ;
 Gheibhte furan 's glachdadh lamh,
 'S gloineachan lana 'gan òl.

An talla greadhnach nam pìos,
 Far am faighte fion a's beoir,
 Farum theud a's gleusadh phìob',
 'N àm bhi suidhe sìos mu d' bhord.

'S an tigh mhor am biodh a chùirt,
 Gairdeachas ri rusgadh ceoil,
 'S mulladach fhaicinn gun surd,
 'S e dùinte, gun snuid, gun cheò.

'S an ionad an robh do shràid,
 Fo chùirtean arda nan craobh,
 Chumadh dìon ri sìan nam bàrc,
 'S nochdta dh' fhàs i ris a' ghaoith.

'S a d' ghàradh a' mios a' Mhàigh,
 An robh gach craobh a b' àil' sgiamh ;
 Dh' fhalbh an sgeadach, 's thuit am blath,
 Sìos gu làr bho bharr na miar.

Chrion na friamhaichean 's a ghrunnd,
 'S gun ùr-fhàs a' tigh'nn bho bonn ;

Gùn mheas, gun fhaillean, gun sùgh,
 Gun duilleach, ach ruisgte lòm.

'S na geugan bu shùgh'or càil,
 Le 'n ùbhlán blàth 's gach crachd-mheur cròn,
 Gun bhrìgh, gun toradh, gun stà,
 'S ge d' thig am blath's cha 'n fhas iad trom.

Bho 'n chaidh tu dh' eaglais nan stuagh,
 'S an eilein uaine nach traigh,
 Dh' fhag sid do dhilsean fo ghruaim,
 Do luchd-muinntir 's cruaidh an càs.

Mar uan gun mhathair air treud,
 'S am buachaille gleut' air chall,
 A faicinn do làraich a d' dheigh,
 'S nach eisd thu ri 'n gearan fann.

A's co chumas gach cuis reidh,
 Mar bu mhiann leat fein 's tu beo,
 A's gun do mhac ri suidh' d' dheigh,
 A shuidhicheas feisd' no mòd.

Cridhe gun airc, pailt do stuaim,
 Aigne, nach robh cruaidh mu 'n stòr ;
 Cha do thaisg thu riabh e suas,
 Chostadh leat air chuairt an còrr.

Aig meud na h-uaisle bha d' bheachd,
 'S i fuaighte ri d' chneas le còir,
 Bha do shuairceas aig gach neach,
 Bochd a's beartach, sean a's òg.

Gnùis na nàire b' àilidh dreach,
 Deud mar chaille, a's gruaidh mar ròs ;
 Bu ghuirme do shùil na 'n dearc,
 A's bha do chneas mar shneachd air lòia.

'S bu lion'or curaidh gun fheall,
 Reachadh leat gu teann 's an tòir,
 'S a sheasadh ri rùsgadh lann,
 Mu 'm biodh fear Challoirt fo leòin.

Cam'ronaich do chinneadh fein,
 Dhearbhadh treundas ri h-uchd gleòis,
 Buidheann chalma nan arm geur,
 Dh'fhagadh fo chreuchdan luchd chleòis.

Stiubhartaich, cinneadh an Rìgh,
 Nam bratach, nam pìob, 's nan srol,
 'S cha b' ann do dheireadh a' sìl,
 A's bhuineadh tu chùl cinn am pòir.

Bu chairdeach thu dh'Eachunn nan cath,
 A's do 'n treun-ghaisgeach, Lachunn òg,
 Na lachich mheamnach nach robh tais,
 'S nach bu leanbail glachdadh dhora.

Uaisle cha robh ort air chall,
 Bha do chairdeas ri sìol Leòid;
 'S a reir eachdraidh nam bàrd,
 'S iomadh fàil arda bha d' shròin.

Cumha do dh' Aonghas Og Acha-triachadain ; a chaoch-ail an Dun-eidean, 's a thiolairceadh ann san ionnad sin, agus a thogadh a rithist, 's a thugadh dhachaidh gu uaigh dhleasanach fein.

AIR Fonn—" Mur a mise do cheilidh,
'S truagh nach robh mi 's an Eipheid air chall."

Spealg mo chridh' as a cheile,
'S cha leaghais mo chreuchdan ri m' bheo ;
Tha gach neach air mo threigsinn,
Nach faiceadh mi m' eigiun 'g an deòin :
Co a nise ni reiteach,
Ge do dh' fhiachte dhomh cucoir air mòd ?
'S mi mar Oisein na Feinne,
Nuair dh' fhagadh leis fein e gun treòir.

Cha robh 'nolluig dhomh éibhinn,
Mo chridhe cha d' eirich le ceol ;
S goirt am 'buill' thug an t-cug dhomh,
Chuir crith agus deurach 'na m' fheoil :
Thu bli d' laidhe 'n Dun-eidean,
Fhir a chumadh an fheisd mar bu choir ;
Mo sgeul' craiteach ri 'leughadh,
Bhi 'ga d' chàradh an ciste fo 'n f hod.

Is ach fhir Bhaile-sgriodain,
Dhuaisg thu achdain do dhilsean gu deoir ;
Dhà bhliadhna na tìom so,
'S daor a phaigh iad a chis 's cha b'e 'n t-òr :
Bho 'n chaidh t-athair 'sa chill,
An ciste chumhainn, chaoil dhionaich nam bord,
Cha robh chùis ud air di-chuimhn',
Gus an fac iad 'gan dith Aonghas òg.

'S ma 's a fìor a' sean-fhocal,

A 'chneadh a 's ùire 's i 's goirte le cradh,
Fhuair do pheathraichean dochunn,

'S cha chaideil iad sochdair a ghnath :

'S truagh gaoir do bhan bochda,

'S iad a' caoineadh, 's a 'g osnaich gach tràth !
Càit' am faic iad do choltas,

'S nach suidh' thu air cnoc a' measg chaich ?

'S e do chuir fodh ùir aineoil,

A dh' fhad do mhuinntir 'g an sgaradh le bròn ;
'S ge nach druidh sid air t-anam,

'S goirt a 'chuis leis gach caraid 'tha beo : .

'S do chorp ùr a bhi 's talamh,

Far nach dùchasach gaineamh do t-fheoil;

'S e do ghiullan bu mbath leinn,

Dh'fhios na dùcha 'n robh t-fhearann 's do choir.

'S gu ma slan do na gaisgich

A dh' imich an t-astar air chuairt,

'Dol a dh' ùrachadh fasain,

Rinn do thionndadh air t-ais as an uaigh ;
Le deagh rùn do thoirt dhachaidh,

Chaidh an ionnsuidh a mach mar bu dual ;

'S a dh'aindeoin dù-ghaill na machrach,

Bha ar n-ionntraichinn aca di-luain.

'S chruinnich uaislean do chinnidh,

Cloinn lein bho Innein nam beann,

'S ge do fhuair iad thu 'n lath' ud,

Bha sluagh air bheag aidheir 'sa ghleann ;

'S cha 'n fhaoidte do dhusgadh;

Bha do bheul air a dhùnadh gun chainnt ;

Bhi cuir tharad na h-ùrach,

Dh' fhad sid snithe le 'n suilibh 's an àm.

'S lionmhòr iad a bha deùrach,
 Mar gu 'n druitheadh beum-sleibhe nan àllt',
 'S ge d' nach dean e bonn feuma,
 Cha 'n 'eil mo chuid fein dheth air chall;
 Ge b'e chreideadh mo sgeula,
 'S ann agam 'tha 'n reusan nach gann,
 A bhi 'g àireamh do bheusan—
 O ! chridhe na feile gun fheall.

Bèul na h-abhachd gun tuisleadh,
 Cha robh ardan an cuislean do chinn;
 Nuair a tharladh tu 'n cuideachd,
 B' aobhar ghàire dhoibh t-uirigleadh binn:
 Cridhe cairdeil gun duslach,
 Dh'fhoghnadh àileachd do chruth do mhac Rìgh—
 Gruaidh 'sa blàth mar an t-ubhal,
 Mar ròs an gàradh fo shiubhal nan sian,

Nuair a bhiodh tu aig baile,
 Gheibhte manran an talla nam pios,
 A 's tigh blàn a b' ard caithream,
 Far an tràighte na gallan do 'n fhion;
 Ann an gairdeachas tairis,
 Bha do ghradh aig gach caraid le sith;
 'S bho 'n chaidh sgàil air do shealladh,
 'S leir a bhlà orra cheana bhi d' dhith.

Tha 'n sean-fhocal ag radhainn—
 Ma thig clach as a' phàirce, gur dual
 Gun tuit bruchd dh'i le fàilinn,
 'S bithidh sid duilich a chàradh a suas:
 Nuair theid 'steadh as a làraich,
 Faodaidh feudail tigh'nn dana mu 'n cuairt,
 A ni eucoir air fasach,
 'S gun fhear-gleuta 'gan graineachadh uainn.

'S mise dh' fhaodadh a radhainn,
 Gur comh ionann do dh'alach nam buadh :
 Cha 'n 'eil feum bhi 'gan aireamh,
 'N diugh is an-fhann 'ur caileachd 'san uaigh ;
 An t-ochdnar mac agus bhraithrean,
 Rinn saighdean a' bhàis an toirt uainn ;
 Is b' fhearr gu 'n d' thigeadh tu Adhamh,
 Ma 's ann dhuitse tha 'n dàn a bhi buan.

'S cian 's gur fad thu thair sàile,
 Dh' fflag sid t-fhearran gun aiteach ri luath's,
 'S gun aon duine air an làraich
 A shecasadh ar pairt mar bu dual ;
 Fhrois ùbhlán a' ghàraidh,
 Thuit am flùir le run ghras-mhor a nuas,
 Ach bithidh suil ri bial traghad,
 A's cha d' thig cunntas air cach gu la-luain.

*Oran do Mhac-ic-Alastair, air dha bheannachd a thòirt
 do 'n Ughadair.*

'S O ! bhean nach leasaich thu 'n stòp,
 'S càraich gloin' ann a m' dhòrn,
 Las a' choinneal air bòrd,
 'Chum 's gu 'n goirinn le ceol,
 So an deoch a theid òl
 Air an Alastair òg,
 Gleanna-garradh nan sròl ;
 'S ge do chostadh i 'n t-òr phaighinn i,
 'S O ! bhean, &c.

'S O! theang' inntrig gun stad,
 Ma tha mìlsean a d' sgairt;
 Seinn an fhirinn le blas,
 Ruith na fiachan a mach,
 Leig thu chis thair mo staid:
 Tilg sìos dhiot a' ghlas,
 'S theid do dhioladh gu grad;
 Gheibh thu t iotadh a chasg',
 Le mor ioc-shlaint' nach tais 'thoirt càileachd dhuit.
 'S O! theang', &c.

'S i so slaint' an fhir f'heil',
 Ris na dhealaich mi 'n dé;
 Marcach sunntach nan steud,
 Nan each cruitheach na 'n leum,
 Leis am buidhneadh tu réis;
 Cha bu chùbair air féill
 Ceann-uidhe na 'n ceud,
 A lean mar dhùchas am beus Gaidhealach.
 'S i so slaint', &c.

'S thoir an t-shoraidh so uam
 Do Ghleanna-garradh mu thuath—
 Gu lan ghaisgeach nam buadh,
 Cluas chlaisteachd nan duan,
 'Ga d' ionnsuidh ruiginn air chuairt:
 'S a nuair a dh' imichinn uait,
 'S tu dhioladh mo dhuais,
 A's cha bu chunntas le cruas gàbhaidh e.
 'S thoir an t-shòraidh, &c.

Thoir mo shoraidh a sìos
 Gu caisteal nam piob,
 Na'n ceol caithriseach binn,
 An cluinnte caithream nam pìos;

'G an lion-stalladh le fion,
 Aig laoch òg nan srol grinn :
 Nach sòradh a dhiol,
 'N àm sòlais ri linn gairdeachas.
 Thoir mo shoraidh, &c.

Nuair a shuidheas tu suas,
 'G a chaitheamh mu 'n cuairt,
 'S do chaol mhala gun ghruaim,
 'S dearg, daite, do ghruaidh ;
 Is 's maisiche snuadh,
 Teang' a 's macanta fuaim ;
 Nach d' toir blais-bheum do 'n tuath,
 Deud chailce, 's cha 'n fhuar fàilte uat.
 Nuair a shuidheas, &c.

'Tha do shuil mar an dearé,
 'S guirme 'n grunn d' i na 'n dealt,
 Ann an gnùis is aird' beachd,
 'S a bheil iùil agus reachd,
 Lan iunnasachaidh ceart ;
 Tha gach cliu ort mu seach,
 Fear do ghiùlain 's do dhreach,
 Anns gach c is tha e tearc ;
 Ge d' dhùisgeadh iad feachd na Gaidhealtachd.
 Tha do shuil, &c.

An leomhann misneachail garg,
 A' teaghlach miosail nan arm ;
 An curaidh cncas-gheal gun chealg,
 Is àilidh slìos agus dealbh :
 'S mairg a dh' fhiosraicheadh t-fhearg,
 Na spionadh rib as do chal.

'S leat an dualchuis a' falbh
 Bho 'n fhear a bhuail an lamh dhearg,
 Lean an cruadal gu dearbh mar fhagail riut.
 An leomhann, &c.

'S miann leat faoghaid gun chearb,
 Gleadhraich adharc, a's arm,
 'S toirm do ghaothar a' falbh,
 'S i do roghainn an t-sealg,
 Ann a' frith nan damh dearg,
 'S miol-choin innealta, gharg,
 'S gruamach, colgarra fearg,
 'G an dian leigadh ri 'n calg, thoirt abhachd dhuat.
 'S miann leat, &c.

Leat is taitneach fo d' sgeith
 Gunna glaic air dheagh ghleus,
 Ann a' fireach, 's am beinn,
 Dol a shireadh an fheidh,
 Coin a's gillea a d' dheigh:
 Buidheann ur nan lann geur,
 Leis an ruisgte na bèin,
 'N àm dubhradh do 'n ghrein nadurra.
 Leat is taitneach, &c.

'S e sid t-aidhear 's do mhiann,
 Moch air mhadainn a' triall;
 Ann an glasadh nan nial,
 A' dur-bheachdachadh gear,
 An gaoth an ear i no 'n iar,
 'Siubhal fasach nam fiadh,
 Gheibhte fuil air an fhiar,
 Ann a' feasgair nan cian,

Fir 'g an carnadh air shlabh,
 Luchd nam falluingean, riabhach, crack-d-cheannach.
 'S e sid t-aidhear, &c.

'S ann a dh' eibheachd do spuir,
 Meiladh eiseig 'thig bho 'n mhuir,
 'S bras a leumas ri tuil,
 An Garraidh bbeuchdaich nan sruth,
 A d' lamh fein mar thig riut,
 Crann reidh le geur-ghuin,
 Dheanadh reubadh a's fuil,
 'Nuair a gheilleas e dhuit :
 'S binn eisdeachd ri d' ghuth 'ga phairteachadh.
 'S ann a dh' eibheachd, &c.

'S leinn is eibhinn ri luaidh,
 T-ùr cheilidh, gun ghruaim,
 Ann a d' achlaisibh nuadh,
 Fo shnuim ghlaiste le stuaim,
 Ann an carranntas buan,
 Air a tasgaidh a suas,
 'S a toirt dachaidh le buaidh,
 Le d' mhor-chuirt mar bu dual,
 Gu talla greadhnach nan stuagh arda.
 'S leinn is eibhinn, &c.

No 'm facas riabh i fo ghùn,
 Nighean Iarla no Diuchd,
 Nach deagh riaraidheadh tu,
 Ann an riaghailt 's a muirnn,
 Ann am briathraibh 's an cliu,
 An gradh iarrtasaibh ciuin,
 'S gun chianal gun smuir,
 Ge do bhitheadh a giullan aighleasach ?
 No 'm facas, &c.

Is caite faicear air feill,
 Fear do chleachdaidh 's do bheus,
 Ann an gaisgeach no'n gleus,
 Ann an carraid, no'n streup,
 Ann am beachd ann an ceill,
 Uasal, cinneadail, treun ;
 Leat a thigeadh an treud,
 'Dhol 's an iomairt ri t-fheum,
 Mar bu dual-chuis dhuit fein,
 'S gu'n cluinnt' ort deagh sgeul, 's buaidh laraich.
 Is caite, &c.

An uair a thogta do laoiach,
 B' ann do d' shuaicheantas daor,
 Ri crann gallanach, caol,
 Air dheagh shnaidheadh bho 'n t-shaor,
 Long, a's leomhann, a's craobh,
 'S bradan tarra-gheal, ri 'n taobh,
 Lamh dhearg agus fraoch,
 Nuair a dh' eighthe le d' mhaoir crois-taraidh.
 An uair, &c.

*Qran do Shiosalach Shrath-ghlaise, romh theachd na 'n
 caorach mora d'a Dhuthaich.*

'N AM dusgadh as mo chadal donih,
 Air maduinn 's toiseach bruidhn' agam,
 O! theanga na d' thoir masladh dhomh,
 A's dean Srath-ghlaise a chuimhneachadh :
 'S mo thogradh cha chuir bacadh ort,
 A's eigh a mach, 's gu 'n cluinn sinn thu ;
 Tog fonn air cliu an t-Siosalaich,
 Glac misneach 's na bitheadh cuibhreach ort.

Sàr mharcach nan each innealta,
 Gu srianach, criosach, diollaideach;
 Nuair leumadh tu 's na stiorapaibh,
 Cha mhinic iad a thrialladh riut,
 Do phearsa chumbach, bheachdail, deas,
 'N ard chleachdainnibh nan Iarlachan,
 Mar sheobhag an t-ian meartuinneach,
 Air thus na h-calta 'cliaranach.

'S O! 'n gaisgeach, euchdach, curranda,
 'S gun iomadaidh do 'n mhor-chuis ann,
 D' am bheil an *Stoille* urramach,
 'S gun uireasaibh deagh f hoghlum ort;
 Gu sgiamhach, fialaidh, furanach,
 Geur ghuinideach, cruaidh-chomhragach:
 'S na 'n tairn'gte suas an cumasg riut,
 Bu fhrasach fuil 'g a dortadh leat.

Bha bhuaidh sin air do shinnsearachd,
 'S tha firinn a' toirt sgeoil orra,
 Na 'n gealluinneibh bu dileas iad,
 Do 'n rìgh a chaidh air fogradh uainn,
 'S fo d' shail cha d' fhag thu 'n di-chuimhn' sìd,
 'S gun stri cha tillte toireachd ort,
 A chraobh nach aom le siantainnibh,
 Th' air cinntinn mar bu choir dhi bli.

'S na 'n eighthe 'feachd na h-Alba thu,
 Bu dearbhta do dhàoin' uaisle dhuit,
 'S gur mairg a chasadh eacoir ort,
 Nuair dh' eireadh leat do ghuailleachain,
 Na Siosalaich chruaidh, gheur-lannach,
 Nach gilleadh ri h-uchd tuasaide,
 Gu fuileach, guineach, beum-bhuileach,
 Gu reachd'or, treubhach, cru

Gu seasach, duineil, faoilteachail,
 Mu d' dhaoine tha thu curamach ;
 Air gheard mu 'n eirich baoghal doibh,
 'S cha leig thu aomadh cùil orra ;
 'S gur mairg a nochdadh aobhar dhuit,
 Nuair dh' eireadh laoidh do dhucha leat,
 Chum seasamh ri h-uchd caonnaige,
 Le 'n claidheannaibh cha diùltadh iad.

Nuair thogta pìob a's bratach leat
 A mach bho chaistéal Eirchealais,
 Bu lionmhor òig-fhear spalpara,
 Fo ordugh grad chum seirbheis dhuit ;
 Gu dagach, gunnach, acfhuinneach,
 Gu ruinn gheur, sgaiteach, eirtheartach,
 Ag gearradh smuais a's aisinnean,
 Le cruas nan ealt' gun mheirg orra.

Le 'n ceannard uasal Siosalach,
 Gu suairce, miosail, giullanta,
 Cha mheall an t-òr le sìtheadh thu,
 Gu bristeadh air do chumhnantan ;
 Cha 'n fhàillinnich do ghealluinnean,
 Do t-fhearann thug thu cùnnradh dhoibh,
 Air làraichean a' Sean'airean,
 A's ceangal ac' air ùine dheth.

Cha 'n iognadh iad bhi dileas dhuit,
 'S do chis a dhioladh durachdach ;
 Cha 'n fhaicear coin no cìobairean
 A steach 'na d' thìr 'g an iunnsachadh ;
 'S bho 'n chuir thu cul ri tairgseachan
 Bho ghall-bhodaich nan luraichean,
 Gu 'n d' fhag sid cliu an Albuinn ort,
 'S tha farmad aig gach duthaich riut.

'S gu meal thu cheilidh sholasach,
 A dh' orduicheadh air cluasaig dhuit,
 Bho sgeith nan geug-chrann moralach,
 Cha diobair coir air uaisle dh'i ;
 Mar ghrian 's a mhaduinn shamhraidh i,
 Air slìos nan gleann neo-dhuatharach,
 A's maisich dearsadh 'foillseachadh,
 Le h-ìochd is caoineil cuartachadh.

'S mar reult-an-ìuil ag eiridh 'muirnn,
 Tha 'n euchdag ur nuair ghluaiseas i,
 Le beusaibh ciuin, nach d' theid fo 'r cul,
 An ceill 's an cliu le truacantachd ;
 'S e sid a chuis nach b' ioghnadh leinn,
 'S na fiurain as na bhuaineadh i,
 Slat churaidh 'n iubhar mhileanta,
 'S gur lionmhor mìle buaidh oirre.

*Cumha do dh' EOGHAN CAMSHRON, Fear Ghlinn-
 Nibheis.*

AIR FOXS—" A cheud latba do 'n mhìos so,
 'S be di-ciadan an la ud."

'LEUM an tuagh bharr a samhaich,
 'S bhrist an claidheamh 's a cheann-bheairt ;
 'N àm tional ri cheile,
 'Chaidh ìte sgeith' Chloinn Cham'roin ;
 Ceisd nam ban bho Ghleann-nibheis,
 'S oighre dligheach nan garbh-bheana,
 Ge math Padruic bhi t-ionad,
 'S cràiteach cinneadh bho 'n d'fhalbh thu.

Cha bh' in aois thug do chail uait,
 No chuir do laithean an giorrad :
 Ach an teachdaire laidir,
 Bho Rìgh nan gras thigh'nn a d' shìreadh :
 'S bho na rinn iad do charamh,
 'S an deis' bhais air a filleadh,
 Dh' fhag sid bròn air do chairdean,
 'S chaochail abhaist a ghlinne.

Tha do thalamh gun mhanran,
 Gun cheol gaire, gun mhire,
 'S iad gun iomairt air thaileasg,
 No gun lann thoirt air *spionaid*,
 Gun fhidheàl, gun chlarsach,
 A bheir àbhachd do d' ghillibh,
 Gun ghuth orain, gun dàna ;
 Ach deoir, 's cha nàr dhoibh a' sìleadh.

'S tha do bhain-tighearn' phriseil,
 Gun dìon air a gruaidhean,
 'S tric deoir air a rosgan,
 Bho na thaisg iad 's an uaigh thu ;
 Cha 'n 'eil aice chuis aiteas,
 Ach bhi 'ga t-fhaicinn am brudair ;
 'S an àm dhi dusgadh 'sa mhaduinn,
 'S trom a h-achdain a' gluasad.

Tha do bhannal fo ghruaman,
 'S tha do ghruagaichean deurach,
 'N àm bhi d' thogail air ghuaillan,
 B' aobhar truais 'bht'g an eisdeachd :
 Eadar is lean, a's uaislean.
 Chite gruaim air an leirsinn,
 Bhi ga d' charamh gun chluasag,
 'S an leabaidh uaignich fo 'n deilidh.

Cha bu chlaodhaire stuchdach,
 'Bhuidhneadh cuis 's an tigh-mhoid ort,
 Gnuis a reiteachadh cùirt,
 Bu mhor rùm agus eolas,
 Ceann gun uireasaibh stiuiridh,
 'Chaidh a chrùnadh le foghlum,
 A ghleidheadh onoir a d' dhuthaich,
 'S cha do thionndaidh thu cleachd ort.

Caite 'n cualas ort sgainneal,
 Aig a' bhaile no uaithe?
 Ri linn eiridh an carraid,
 Thug thu 'n aire ga d' dhualchuis;
 'S og a ghluais thu air t-aineol,
 'S na fir geala ri d' ghuaillan;
 'S bha gach buaidh ort ri aithris,
 'N àm bli 'tarruinn na 'n cruaidh-lann.

Deud shnaidhte mar ìobhraidh,
 'S beul dìonach air uachdar,
 'S teanga bhlasda nam firinn,
 Nach innseadh an tuaileas;
 Cridhe soilleir gun mhi-run,
 Agus inntinn gun bhruaidlein,
 'S pearsa chumbach, dheas, dìreach,
 A bh' air a lionadh le h-uaisle.

Bu tu 'n curaidh gun fhathadh,
 'Chuir an latha 's na ruaige;
 Mar bu dual dhuit bho t-athair,
 'N àm do chlaidheamh a bhualadh,
 Gun tioma, gun mheatachd,
 Gun ghealltachd, ri cruadal,
 Gun fhiaradh, gun seachnadh,
 Air thus feachda romh luaidhe.

'S tu bu tighearnail gabhail,
 A chinn-tigh nan uaislean !
 Air an deanadh iad tàthaich,
 Le lan aidhear gun ghruaman :
 Nuair a shuidheadh tu d' chathair,
 Do chuir cha laidheadh fo smuairein,
 Fialaidh, fiùghandach, flathail,
 'S bu mhuirnneach maithean mu 'n eadair dhuit.

Bha thu iricsail, suairce,
 'S cha bu tuairisgeul breig' e :
 'S lionmhor maise, 's deabh-bh-uaidh
 Bh' air am fuaigheal ri d' bheusaibh,
 Teanga mhacanta, stuama,
 Nuair a ghluaisceadh tu a d' bheul i,
 'S cridhe tairis na h-uaisle,
 Bu mhor tras ri luchd-deirce.

Cridhe baigheil, gun iarguinn,
 Sàr bhiatach an fhiona,
 'G a chaitheamh le riaghailt,
 Sporan fialaidh d' a dhioladh,
 Anns gach càs air an iarrt' thu,
 Be do mhiann a bhi rioghail,
 A chraobh bu riobhaiche gagan !
 'S a sgaoil a friamh bho fein-dileas.

Bu tu chraobh bho 'n stochd phriseil,
 Mar a dh' innseas gach sgeul ort,
 Ann an eachdraidh 'na rioghachd,
 Ma theid frinn a leubhadh ;
 Bha do chùir air a sgrìobhadh,
 Bho laimh an rìgh bha 'n Dun-eidean,
 A fhuair a chiad fhear do t-shinnsreadh,
 Nuair a chrìochnaich e 'n treun-fhear.

Ann am malairt nam buillean,
 Bu taosgach fuil as a chreuchdan,
 Dhoirt feithean a churaidh,
 D' am b' ainm am *bully* 'sa bheurla,
 'S fhuair an Camshronach urram,
 'Dhearbh na h-urad da threundas,
 'S thug rìgh Alba dha tuillidh,
 An gleann a chumaidh na' fèidh ris.

Bi choir chinnteach an la sin,
 Tighinn a dh' àiteach Ghlinn-nibheis,
 Air a dionachadh laidir,
 D'a shliochd gu brath mar bu shin' iad:
 Bha i ruith air an àlach,
 'S iad a ghna' na 'n cinn-fhine,
 A sheasadh dileas an larach,
 'S nach leigeadh càs air an gillean.

Bho 'n rinn Eoghan ar fagail,
 'S nach cuis nadair e thighinn,
 'S theid gach aon duin' an àl so,
 Gun dail air an t-sligh ud:
 Gach neach a dh' agradh a chairdeas,
 Glacaibh Pa'ruic 'n 'ur cridhe,
 Chionn 's gu seasadh e aite,
 'S olaibh slainte gach dibh' air.

☞ Seinnidh an t-òran so le
Irin, à-rin, o-ro, bha hi,
Irin, a-rin, o-ro, bha ho,
Biodh gach duin' agaibh bronach
Airson foirneart ar Rìgh.

Cumha do dh' Fhear Lònndabhra.

AIR FOSN—"Mile marbhaig air an t-saoghal!"

'S LIONMHOR suil a tha galach,
 Dubhach, deurach, mu fhear Lònndabhra;
 'S goirt lium sgaradh do chéilidh,
 Bho 'n la thainig an t eug ort gun dàil;
 'Bhi 'ga d' mhilleadh b'e 'm beud e,
 Gun do ghillean a d' reir 's tu 'n cruaidh-chas,
 'Dhol a chumail do shreine,
 Nuair a dh' fheargnaich a bheist 'thug a bhlà,

Tha do nighean fo ghruaman,
 Snuim a cridhe cha 'n fhuasgail ach malla,
 'S e mar chud'rom na luaidhe,
 Air tuiteam fo bhruidleir nach gann,
 Sior-shnithe le gruaidhibh 's i drùthadh
 Tromh a cluasag fo ceann,
 'S goirt a sgaradh a fhuair i,
 'N àm dhi dùsgadh, 's cha bhruadar a bh' ann.

Nuair a chaidh thu 'na d' dhiollaid
 Moch an la ud, a' triall bho 'n tigh bhàn,
 Lan tuigse agus riasain,
 Fhir a chumadh an riaghailt air cach;
 Faicleach, furachail, ciallach,
 Nuair a ghlac thu do shrian ann a d' laimh,
 Mar stiùir luinge 'n uair fhiathail,
 'B i gun eagail gun fhianmh romh 'n ghaoith aird.

Chaidh an t-ainmhidh gu dhùlan,
 'S cha ghabhadh a' bhrùid cuir fo smachd,
 'S mu 'n deachaidh tu d' chùram,
 Is ann thainig a chuis ort cho grad,
 Leis an leum thug an curs-each,
 Mar gun lasadh am fùdar bho 'n t-sraid ;
 Bha do phearsa, 's bi 'n diubhail,
 Air dhroch càradh fo chrùithean a chas.

Bu tu marcach nan steud-each,
 Gun uireasaibh cèille na 'n dàil ;
 'S ge do thuislich do cheum ort,
 Cha 'n 'eil fios nach e 'n t-eug a bha 'n dân :
 Ach 'sgeul craiteach ri leubhadh,
 Gun do chairdean bhi leirsinn mar bha,
 'S tu cail t-fhola trom-chreuchdach,
 Gun aon duine ach thu fein an gleann ias.

Nuair a thainig do ghille,
 Bha sid nadurra 'thioma bhi truagh,
 'Dhoirt a shùilean air mhìre,
 'S bu dlu' dheoir s iad a silleadh le ghruaidh ;
 Cha robh chomhail, ach sgiorrail,
 'S e gun chomhnadh a' sireadh nam bruach,
 'Tigh'nn na ònrachd bho 'n fhìreach,
 'S gun fhear sgoil aige dh'innis mar fhuair.

Air tùs tighinn do 'n òig-fhear,
 Cha d' fhuair e de chomhradh ach fann,
 Bha t-fhuil chraobhach gun fhòtus,
 'S i mar chaochan a' d' tadh le gleann ;
 Do cheann sgaoilte gun chomhdach,
 Rì néimh na gaoith-reota b'fhuair greann,
 Mar gun tuiteadh fear comhraig,
 Anns an àr-fhaich le stroicheadh nan lann.

'S ma 's e bàs bha mu d' chomhair,
 Cha robh seol air cuir roimhe 'san àm,
 'S biodh mar-bhi air gach gnothach,
 Co dhiu bhios ann prodhaid no call;
 'S ge b'e dh' amhairceadh domhainn, [ball;
 Tha clach-thuislidh 's leachd-shleamhuinn 's gach
 An druim air iomaire threobhaidh.
 Faodaidh cùis tighinn thoirt sobhaidh dhuinn ann.

'S an treas latha do 'n bhliadhna,
 Fhuair thu 'n t-saighead a chrìochnaich do chàil,
 'S thainig teachdaire t-iarraidh,
 A's co dh'fhaodadh do thearnadh bho 'laimh?
 Mar gun loite thu le h-iarrunn,
 Do chorp uasal 'ga phianadh le cràdh;
 'S fhuair do chairdean an diachuinn,
 'S bu truagh muladach cianail an càs.

Chiad di-luain do 'n bhliadhna ùir
 A fhuair sinn naidheachd, 's cunntas mu d' bhàs;
 'S misde maithean do dhùcha,
 Gun do chàireadh do chul'aobh ri làr;
 An àm reiteachadh cuise,
 Bhiodh do threundas air cul do luchd graidh;
 'S b'fhearr t-fhocal le d' dhùrachd,
 No lan glaice do 'n chuinneadh bho chach.

Ann an tagradh no 'n dioladh,
 'S i do theanga bu shìobhalta cainnt,
 Bha do ghealladh co chinnteach,
 'S ge do dheanadh tu 'sriobhadh le d' phean;
 Cridhe soilleir gun mhi-run,
 Dear-lan soluis le frinn gun fheall;
 'S an ard-bhaile na rioghachd,
 Sheasadh t-fhocal 's cha diobradh do bhann.

Mam biodh eiginn air caraid,

Bha thu fuasgailteach, fearail, neo-chlì ;

Nuair a ghluaisleadh tu mhala,

'S mairg a bhuaileadh son fhear dhiu ri d' linn ;

'N àm an cruadal a tharruinn,

Bha do dhualchuis ri fallaineachd sìl ;

Bho Chloinn Chamshroin an darraich.

'S tu 'shliochd Ieìn-ic-Ailein nam pìos.

Gnais na feile neo-sgàdhach,

Gheibheadh eisdeachd an lathair a' mhòid,

Fiosrach, euchdach 's na raidibh,

'Ghleidheadh ceum romh 'n bheul-àdh far 'm bha
chòir ;

'S leir a leus air do chairdean,

Bho na rinn iad do chàradh fo 'n fhòd ;

Chaidh an tobar a thraghadh,

'S leir an gainneamh, 's cha tàir iad diar òl.

Am bard ag dìteadh an tuairisgeul gun do threig Mac-ic-Alastair e. Agus ag moladh Ghlinne-garradh airson a threundais ann am faotuinne air an ais na'n arm a thug-abh as a chaisteal aige, am bliadhna 1746.

NUAIR thainig mi 'n taobh-sa, 's beag 'shaoil mi gun tachradh e,

Tha mi tromh m' chadal, 's na duisgear mi,

GUN tilgte cho faoin mi, 's nach i 'n aois a chuir as domh,

'S ged tha mi tromh m' chadal, na duisgear mi;

'S ma dhiobair gach caoin mi, 's gun do chlaon mo chultaic',

Thainig car air an t-saoghal, 's theireadh daoine nach faict' e,

MA leigear mar sgaoil mi, 's mo thaod air a phasgadh,

Gur fheudar dhomh m' f'hasair a ghiulan lium.

RUITH naidheachd 's an duthaich, gun tionndar air m' ais mi,

'S ged tha mi tromh m' chadal na duisgear mi;

GE b'e dh'innis a sgeul ud a bheul 'bhi srachdta,

'S ged tha mi tromh m' chadal, na duisgear mi;

GUR e cleas nam ban glùin', deigh an turnn a chuir seachad

Nuair chairte bhean-shiubhla air curam na leapa:

GUN d'thugta cead falbh dhoibh, le'n earbs, as an casan,

'S gum b' amhuil, 's mar thachair do 'n Dughalach.

'S i Chaingis a dh'innseas, ma 's a firinn a th' ac'-san,

Tha mi tromh m' chadal, 's na duisgear mi,

'S tric breugan a sgaoileadh, ach daonnan thig ath-sgeul,

'S ged tha mi tromh m' chadal, na duisgear mi;

Cha chreid mi luchd mi-ruin, 's mi cinnteach a fasga,
 Bho 'n Alastair phriseil, sgiath dhionach a ghaisgich,
 'S na'n deanadh iad rìgh dhiot, gheibhinn fhin bhi air
 caisteal,

'S gu falbhuinn do Shasunn gu siubhlach leat.

Sgeul eibhinn le 'm chluasaibh, gu 'bheil buaidh ort an
 drasda,

'S ged bha mi na m' chadal, gun dhuaisg mi as,
 Gun d'fhuair thu lamh n-uachdar, air buaireas do namhaid,

'S ged bha mi na m' chadal, gun dhuaisg mi as ;
 Suidhidh mis' ann a' seomar, ag ol do dheoch-slainge,
 'S ged chostadh i 'n t-or dhomh, cha soruinn a phaigh-
 eadh ;

Bhiodh mo bhotul air sgornan, cha stopan a b' all lium,
 'S cha chunntuinn gu brath nach bu chunradh e.

Fhuair thu onoir an Lunnuinn, nach urrainn mi aireamh,
 'S ged bha mi na m' chadal, gun dhuaisg mi as,

Thug a Pharlamaid uil' dhuit urram an trathsa,

Bha mi na m' chadal, 's gun dhuaisg mi as :
 Air do thuras do Shasunn, fhuair thu dachaidh an arna-
 achd,

'Bha cian air an tasgaidh fo ghlais ann an Albuinn,
 'S ioma neach d' am bheil fios air, tha trì fichead bho 'n
 dh' fhalbh iad.

A bhliadhna chaidh fearg air a Phrionns' aguinn.

Fhuair thu labhairt, 's leirsinn am beurla 's an gaidhlic.

Bha mi na m' chadal, 's gun dhuaisg mi as,
 Ann an tuigs', 's an reusan, ge b'e dh'eisdeadh ri d'chan-
 ain.

Bha mi na m' chadal, &c.

Thug an rìgh dhuit am bliadhna na dh'iarr thu do dh' fhabhar,

Na h-airm a bha diomhain fo dhionachadh laidir,
Nach facas d'a fhiachainn air bial'aobh an namhaid,
Bho 'n dh' fhogradh thair saile na Stiubhartaich.

B'i sid bliadhna na trioblaid, chaidh bristeadh 's na
Gaidheil,

Bha mi na m' chadal, &c.

Agus turas na bochdainn, cha robh fortan an dan dhoibh,
Bha mi na m' chadal, &c.

Chailleadh seobhag na comh-stri, Aonghas og Ghlinn-
garradh,

'N la chaireadh fo 'n fhod e, 's lion'or oig-fhear bha
galach,

Dh' fhalbh misneach chloinn Domhnuill, 's thuit ceo air
a sealladh,

'S bu mhor a chuis sgaraidh an iunntraichinn.

Gus na chrìochnuich an duin' ud, bu mhor urram na 'n
gaidheal,

Bha mi na m' chadal, &c. [fhaich,

Nam bu Domhnullaich uil' iad, 'dhoirte fuil anns an ar-
Bha mi na m' chadal, &c.

'N la chaill iad an deas-lamh, cha robh 'n teasraiginn
laidir,

Chaidh gach cinneadh 'n am breislich, 's fada teist'neas
chaich air,

'S cha do tharuinn iad deiseal, a dhol 'sheasadh ri 'n
namhaid,

Cha b fhearr na sid thainig an ionnsaidh dhoibh.

Chuala mise 'ga sheanchas, gum bu shearbh an tigh'na
dachaidh,

'S ged bha mi na m' chadal, gun dhuig mi as,

'S bu tric uaislean nàgarbh-chrioch, mar leanbain gun
altrum,

'S ged bha mi na m' chadal, gun dhuigs mi as;

'S ioma talla mor, priseil, bha gun dian, no gun fhasga,

'Faighte furan nam piosan, 's ol fiona gun airceas,

Far an eisdte ri'n linn-san, ceol pioba, 's luchd facail,

Ged dh' orduich lagh Shasunn an du-losgadh.

Dh'fhag iad creagan-an-fhithich fo shnidhe gun chean air,

Bha mi na m' chadal, &c.

Chaill caisteal Ghlinn-garradh cunntas chanan 's an àm sin,

Bha mi na m' chadal, &c.

[sin,

'S bho 'n fhuair sin a mach iad cuiribh seachad an dram,

'S bi'dh an deochs' air a ghaisgeach a thug dhachaidh

gun chall iad—

[las,

Slainte Gharrannaich ghasda chuir fo chasan gach gamh-

'S ged thigeadh ar naimhdean cha churam dhuinn.

'S leat a nis' air do shealbhaidh na h-airm dhealbhacha
ghasda,

Bha mi na m' chadal, &c.

[iad,

Ann a t-ara air eal'chuinn cha d' thoir airgead a mach

Bha mi na m' chadal, &c.

Thug iad tamuil an uaigneas, nach cuaias an 'caismeachd,

Mar trhaighdeannan stuama, gun truaillidheachd na 'n

taice,

Ged dh'fhalbh iad a' fuadach air ghuailean luchd chasag,

Thug t-uaisle-sa dhachaidh gu muirneach iad.

Theid do bhaile na uidheam, mar bu chuibhidh fo armachd,

Bha mi na m' chadal, &c.

'S mairg a theannas ri sheisdeadh, nuair dh' eireas an

fhearg ort,

Bha mi na m' chadal, &c.

'S na'n iarrt' ga feum thu thigeadh reisemaid dhearg leat,
 'Theid gasda fo'n eideadh, le'm feilinnibh balla-bhreachd,
 Buidhean uallach bho Gharraidh, 's fir gheala na' garbh-
 chrioch, [aibh.

Dheanadh fuil thoirt air chalgan, 's na stuchd bheann-

'S na'n eighite riut cogadh, cha tu'm boban ri d'shliogadh,
 Bha mi 'na m' chadal, &c. [riut,

Gais na feile nach obadh, 's mairg a thogradh gu stri
 Bha mi 'na m' chadal, &c. [fhiacian,

Cha tu 'n t sheorach ri d' tharuinn, no 'n leanamh gun
 Co theannas ri d' mhealladh, da 'n aithn' thu da ri-
 reamh?

Leomhan fuileachdach, fearail, uasal, ceannartach, dileas,
 'S cha do cheannaich thu 'n dileab bu dachas dhuit.

An la thogar a suas leat do shuaicheantas riobhach,

Bha mi 'na m' chadal, 's gun dhuig mi as; [ail?

Co theireadh 's an uair sin, nach bu dual dhuit bhi riogh-

Bha mi 'na m' chadal, 's gun dhuig mi as;

Seobhag firinneach, uasal, lean thu cruadal do shinnsreadh,

'N àm leigeadh na luaidhe, bhiodh luchd t-fhuatha na
 'n sineadh, [dhiot,

Caithe bheil 'san taobh-tuath so, na bhuannaichdeas cìs

'Na 'n cuirte da rìreamh gu d' dhùlan thu.

*Cùmha do Choirneal Iein Camshron, a thuit ann am blàr
Bhatarlaidh, agus chaidh a chorp thoirt dhachaidh do
Chill-a-Mhaillibh, 'n Lochabar.*

AIR FENN—"Gur muladach mi lium fhin,
'S g'n duine mu 'n cuairt."

'S LIONMHOR caraid s fear daimh,
Nach gearain a cheann bhi tinn,
Chaidh a leagadh 's an Fhraing,
'S a chuir *Bonaparte* thall d'ar dith;
Ged bha *Wellington* ann,
'Chuir scapadh 'na champ bho thir,
'S leir ri fhaicinn ar call,
Dh'fhag na Gaidheal cho gann ri 'r linn.

'N sgeul a thainig as ùr,
Dh'fhag na h-Abraich fo thursa bron,
'S iad gun mhire, gun mhuirnn,
Gun aidhear, gun sunnt ri ceol;
Chaill iad caraid 'sa chùirt,
'S treun bharrantas cuil air sloigh;
'S lionmhor Morair a's Diùchd,
A bha cràiteach mu 'n diubhal mhoir.

Chunnacas long anns a chaol,
'S i 'seoladh lé gaoth' bho 'n iar,
Dol gu Fasadh nan craobh,
'S ann leanasa nach b' fhaoin an sgial;
'S corp àluinn an laich
Air a clàr, 's gun bu daor a thriall,
'S dh'fhag sid bròn agus gaoir,
Aig mnathan dà thaobh Loch-iall.

Latha blàir Bhatarlaidh,

Thuit 'n t-sbaoidh sin fhuair cliu 's gach tìr,
Mor Chamshronach ur,

Choisinn urram an cuirt an Rìgh;

Fhir nach tionndadh do chùl,

Nuair a reachadh a chuis gu strì,

'S tric a dhearbhadh thu do thuirnn,

'S a fhuair sinn' ort cunntas fìor.

D' fhuil 'ga dortadh air mhìre,

Dh' fhag cho doineach do chinneadh gu lèir,
A's do chreuchdaibh a' sìleadh,

'S cha robh doigh air a tilleadh le leigh,

'S gun a d' choir ach do ghille,

'S e brònach le tiom' as do dheigh;

'S cha bu leoin an cul slinnein,

Leis 'n do thuit thu 'san iomairt, 's b'e 'm beud.

Bu tù 'm buachaill' air treud,

Gu'n gleidheadh bho bheud gun chall,

Gus an cuirte orra feun,

'S iad nìl' air dheadh ghleus a' d' champ;

Nearmhor, fulanach, treun,

Fad 'sa sheasadh tu fein air an ceann:

Bhiodh do naimhdean lan chreuchd,

'S tu cur an ra-treut' na deann.

Sàr churaidh gun chealg,

Cait' an cualas fear t-ainm ri d' linn:

A dh' fhuirich no dh' fhalbh,

Thug ort urram le dearbhadh fìor;

Ann an cumadh, 's an dealbh,

No 'n cumasg nan arm dol sìos,

Leomhan fuileachdach, garg,

'S lan ghaisgeach gun chearb 'san strì.

Fear do choltais le cinnt',

Cha 'n fhaicte 'n cuig mil' air sraid,
Gun chion cuin' ort ri inns',

Bho mhullach do chinn, gu d' shail;
'S d' airm ghasd' air do sblinn,

Leis an reachadh tu 'n tionnsgladh blàir,
Ann an cogadh no 'n sith,
'S tu bhuidh'neadh a chis thair chach.

Bu ghlan ruthadh a d' ghruaidh,
Air each aigionnach, luath, 'chinn aird,
'S tu air thoiseach do shluaigh,

Nuair a tharruineadh tu suas *bragad*;
Claidheamh nochda' gun truail,
Leis an coisneadh tu buaidh a d' laimh.

Lann thana, gheur, chruaidh,
Scathadh chlaigean, a's chluas gu làr.

'S mairg a spionadh dhìot calg,
Nuair a lasadh do mheamna d' shroin,
Lamh dheas air chul arm,
Leis an reachadh tu an scalbh a ghlenis;
'Ghleidheadh onoir do 'n rìgh,
'S cha leigeadh tu dhìot a' choir;
'S goirt do chairdean 'ga d' dhìth,
'S nach d' fhan thu a dh' innse sgeoil.

Sid an sgeula 'bha goirt,
Dh' fhag *Sir Eoghan* na thosd, *gun suant*,
'S beag an t-ioghnadh a sprochd,
'S deoir bhi sìleadh bho 'roisg' gu dlu;
A dheadh mhac oighre gun spot,
A dh' f'hoillsich le 'phosta cliù,
Dhol gu bàs le trom lot,
Air a chàramh a nochd 's an ùir.

An latha mor sin chaidh crìoch
 Air a chogadh, 's gach rioghachd thall,
 'S iomadh laoch bu mhor pris,
 A thuit leis an stri 's an Fhraing,
 Phaigh Cloinn Camshroin a chèis,
 'S cha d' thig iad air tìr gun chall;
 'S ged a thainig an t-shith,
 'S daor a h-éiric 's an diol a bh'ann.

An la fhuair iad bho'n Fhraing
 Do chorp prìseil a nall thar chuan,
 'N ciste ghiubhais nam bord,
 Ged 'bha 'n f'hailt ud cho bronach, fuar;
 Dh' àrduich d' onoir cho mor,
 'S nach bu mhuillean do 'n òr a luach,
 Do thoirt dachaidh le coir,
 'S do thasgaidh fo 'n fhod far 'm bu dual.

'N Cill-a-Mhaillibh nam feirt,
 Chaidh an laoch bu mhor neart fo dhion,
 'Na ùir dhuchasaich cheart,
 Ann an tùr na 'n clach snaighte, grinn;
 Ge b'e ghabhas dùr-bheachd,
 Air scriobhadh na 'n leachdan slinn,
 'S leir an sìd gur ceann feachd,
 Fhuair urram le ceartas Rìgh.

Fad 'sa shiubhlas a ghrian,
 Dol deiscal na nial gu h'ard,
 Gus an leagh le teas dian,
 Na beanntuinnean sìos gu lar;
 Cluinnear iomradh do ghniomh,
 Gus an teirig gach sliabh 's gach traigh,
 Seasaidh fianuis do bhuadh,
 'S do chuimhneachan suas gu bràth.

'S ann an Lunnuinn nan cleochid,
 Dhealbh iad ioghnadh ro mhor mu d' chàs,
 Ris 'n do chosdadh an t-òr,
 Obair innealta, sheolt lamh;
 'S nam b'i iomairt na 'n dornn,
 A bheireadh tu beo bho 'n bhàs,
 Cha leigeadh crùn Dheorsa
 Thu laidhe fo 'n fhod cho trath.

*Oran mar gu 'n deanadh duine og e, agus pòsda ri
 Caillich.*

MA theid mi gu feill, gu feisd, no banais,
 Bidh ise làn eud, 's i fein aig baile;
 'S ma bheir mi le sùgradh suil air caileig,
 Gur diumb a's fàlachd sid dhomhsa.
*O hì, o hà, gur cruaidh a chailleach,
 O hì, b hà, gur fuar a chailleach,
 Ho rè, ho rà, 's i ghrain a chailleach,
 Dh'fhag mise 'n am amadan gòrach.**

Ma ni mi 's tigh òsda stòp a cheannach,
 No suidh air bòrd 's gun òl mi drama,
 Theid faileadh 'na sròin 's a dorn an tarruinn,
 'S bithidh muinntir a bhaile ri mòd oirnn.

* Ri bhi ri aithris an deigh gach rana.

Mar ceannaich mi *tea* cha'n fhiach mi m' fharaid,
 A leigheas a cinn, 's i tinn a gearan;
 Cha dean i rium sith, ach stri a's carraid,
 'S ri canran teallaich an comhnuidh.

Bhithinn gu h-eibhinn, eatrom, aidhearach,
 Aigionnach, gleusda, a' leum 's an Earrachd,
 Na 'n deanadh an t-eug bho cheil' ar sgaradh,
 'S gu 'n càirinn am falach fo 'n fhòd i.

Cha 'n airgiod, cha 'n òr, cha stòr, 's cha thrusgan,
 'Chuir mise air a tòir ri moran cùirteis,
 Ach dalladh fò sgleò le eolsaibh-buidseachd,
 'S ann agamsa tha 'n t-uirsgeul air Seonaid.

Gun d'innis mo mhathair dhomh chàil 's an robh ise,
 'S gun d' thainig a laithean mu 'n d' àraicheadh mise,
 'S ann ormsa tha nàire d' an aireamh a nise,
 'Bha deich bliadhna fichead 's còr ann.

Nuair thig mi bho 'n chrann an àm an earraich,
 Le fuachd air mo chall, 's mi 'n geall mo gharaidh,
 Cha 'n fhaod mi na taing dol teann air an teallach,
 Mu 'm buail i gu h-ealamh le bròig mi.

Cha dean i dhomh feum, 's cha ghreidh i aran,
 Cha 'n àraich i feudail, spreidh, no leanamh,
 A' laidhe 's ag ciridh 'g eigheach 's a' gearan,
 'S gu 'n reicinn gu deimhinn air ghròt i.

Cha 'n fhaigh mi fear colach thig deonach 'ga ceannach,
 'S gun oirr' ach droch-fheoil, 's cha 'n 'eil seol air a
 malairt;
 'S na'm faicinn long-chorr bhiodh a seoladh bho 'n chala,
 Gu 'n cuirinn i thairis do 'n Olaint.

'Tha fàileadh co fiadhaich am bliadhna d'a h-anail,
 'Chuir mise ann am fiabhras fo iarmailtean galair,
 Bhi laidhe ri cliadhaich, 's a lia-ghead air fàileadh,
 Dh' fhag mise mi-fhallain, 's cha neonach.

Cha b' uillear dh'i faclan clia-chliata gu tachas,
 No seiclean math iaruin air an gearrachadh sgaiteach,
 'Bheireadh sgriobadh, a's riasladh, air a bian nach 'eil
 taitneach,
 Mar sheiche chruaidh chairtidh air comhluidh.

Corp glogach, mi-dhealbhach, gur mairg tha na taice,
 Brù bhuidhe na starraraich, mar shean-bhalg acfhuinn;
 Gur mise bha cearbach, 's droch bhargan am phachda,
 'N la thug mi lium dhachaidh i posda.

'S a cnaimbean co chruaidh ri cuailleachan darrach,
 A craichdean, 's a tuar cho fuar ris a ghaill'inn;
 Cha dean baraile guail aon uair a garradh,
 Gun dusan sachd gearrain do mhoinidh.

A h-aisnean mu 'n cuairt a suas na 'n camain,
 Mar àtuinnean fuasgail' am buaile no am maingir,
 No slatan clia-luaigh 'bhidhte suathadh le farum,
 A bualadh 's a carradh na 'n clòidhean.

Gun fhiacaill 'na ceann, 's car cam 'na peirceal,
 Nuair thogadh i greann an àm an f'heasgair,
 Gu'n teicheadh gach clann, gach crann, 's gach seisteach,
 Aig miad an cagail romh a groigeis.

Nuair charras i barran, 'ga spannadh mu lei'cheann,
 Air a cheangal gu daingean, 's a callaid na sheasamh;
 Bheir a teanga le calain mac-tall' as na creagan,
 'S i 'g iarraidh gu greis thoirt air comhstri.

Ged bhiodh agamsa deanta, na ciadan punnt sasnach,
 Cha dioladh an riadh ré aon bhliadhna tomba' dh'i,
 Ana-caitheamh gun riaghailt, 'bha riabh a cur as domh,
 Bho 'n chiad latha thachair sinn comhla.

Ga losgadh, 's ga phiobadh, 'sa dichìoll 'ga chagnadh,
 Ged' chaill i nam fiacan a giollaibh a ghlagain, [dan,
 'S leachd-theadh anns a ghriosaich, gun dìochdladh a gra-
 A' cur di air 's ga shadadh 'na poraibh.

Ga smùtadh, 's ga smaladh, 's gun tamh oirre casdaich,
 'S cha 'n innis mi 'n drasda gach fagail a th'aice:
 Aig cruaidhead a lamhaich le spairnn as a raidse,
 Gu 'n leigeadh i Caisteal-bhun-Lochaidh.

'S mo bheannachd gu brath aig Barù Ghlinne-garradh,
 'S e dh' innseas mar tha mi air m' f'hagail aig caillich ;
 Fìor fhilidh nan dàn a chaireadh an ealaidh,
 'S e Ailein a dh' aithris an t-òran.

O hì, o hà, gur cruaidh a chailleach,

O hì, o hà, gur fuair a chailleach,

Ho rè, ho rò, 's i ghrain a chailleach,

Dh'f'haq mise 'n am amadan gurach,

*Oran do Bhirlinn Mhic-ic-Alastair, a thogadh ann an
Inbher-ghorradh, am bliadhna 1824.*

AIR Fonn—"Mo dhiobhlàil dith ar Ceann-feadhna."

SLAN gu'n till a bhirlinn Ghleannach,
'Ghluais di-luain air chuairt bho 'n fhearann,
Le sgioba cruadalach, fearail,
Nach meataich air chuan na mara ;
Dh' aindeoin fuachd, gaoth tuath, no gailliuann,
Nuair thogas iad suas a h-anart,
'S ard a suaicheantas ri crannaibh,
Culair uasal Ghlinne-garradh.

Hò i ùro bho hò èile,

*Horo horo hùg a's theid i.**

Bheannuich sinn air tùs na maidne,
An iubhrach ùr, a bùird, 's a h-achdair,
Eadar chroinn, a's shiùil, a's shlatan,
A h-ailm 's a stiùir, a buill 's a h-acfhuinn,
'S a raimh chul-dearg 'na bachdaibh
Aig fir luth-chleasach na 'n glachdaibh,
Bheireadh tulgau sunntach, sgairteil,
Gun sgios, gun iomral, gun airteal,
'S an cuan ùdlaidh 'bruchdadh as-caoin,
Mu scairean a sùigh a slachdraich

* Ri bhi ri aithris an deigh gach rann.

Shuidh na seoid air ceann gach tobhta,
 'S shìn iad a mach air a portaibh,
 Gallain dhìreach air dheagh lochdradh,
 Sia-ramh-dheug bu cheutaich' coltas,
 A thionndadh an fhairg' le scòpraich,
 Ghluaisleadh a mhuir ghorm gu boslaich,
 Le neart ghairdean nan laoch toirteil,
 'S an gruaidhean co dearg 's an corcar,
 'G iomradh saothreach, aotrom, sochdair.

'S bu cheol cluaise do na fleasgaich
 Pìob nuallanach mhor 'g a spreigeadh,
 Coi'thional bho mheoir Ghilleasbuig,
 A sheinneadh a chuairt moch a's feasgar,
 Aig a gualluinn shuas na sheasamh,
 Caismeachd nam buadh nach bu bheag oirna,
 'Ghluaisleadh mac-talla as 'na creagan,
 'S duis le siunnsairibh co' fhreagairt.

Thagh iad a mach laoch gun tioma,
 Shuidhe air a stiùir 's an lingidh,
 Curaidh calma, bu tarbhaich' slinnein,
 Riard stoirm nach gabh giorrag,
 Nach iarr àbhsadh, 's nach dean tilleadh,
 Fad 'sa dh' fhanas bord dh'i tioram :
 Air a h-urlar 's luthar gillean,
 Surdail, durachdach, 's an iomairt,
 Gallain ùra, 's cliu d' an cinneadh.

Cloian Domhnuill air bhord a fuaraidh,
 Na seoid nach sòradh an cruadal,
 'S binne na òrgain na 'n cluasaibh,
 Cronanuich a còrd 'g am fuasgladh,
 Seoladh àrd air bhar nan stuadhan,
 'S muir chàir-gheal 'gàirich mu guaillean

'S aithuidh each 's gach aite 'n gluais i,
 An *Emerald* le h-ainm ro-uasail,
 Stoilleadh Innse-gall a' fluair
 A Bhìrlinn luchdmhor, an seud luachmhor.

Suidhidh le ordugh nan uaislean,
 Fear colach nan dorn is cruaidhe,
 'Thairnneas an scoid thuig a's uaithe,
 'Leigeas gu seolta mu 'n cuairt i,
 Ge b'e taobh a thig an fuathas,
 No sheideas frasan le buaireas,
 'S coingeis leatha deas no tuath e,
 'Ruith gu dìreach gleusd' air fuaradh,
 'S luaithe na each réis an ruaig i,
 'Scoltadh nam beuchd-thonnan uaibhreach.

Gu'm bu slàn do 'n t-shaor a dh' fhuair i,
 Pearsanach, 's a phairt ri Cluainidh,
 Dh' f'haig gu dìonach, laidir, luath i,
 Seasaidh a h-àlach gun 'ghluasad,
 Fuaigheal gach strachd tha mu 'n cuairt dh'i,
 Darrach nadurra nach fuasgail,
 'Chinn an gleann, nam beann, 's nam fearan,
 'S aileagan 's an airde tuath i.

'S ro mhath dh' f'haig a lamh 'sa lochdar,
 Gach slatan, gach crann, 's gach tobhta,
 Gach reang gu h-ìosal fo lobhtaidh,
 Snasda, dileas, sinnteach, sochdrach,
 Bho druim cho dìonach ri botul,
 Gu strachd beoil is boidheche coltas:
 Ma chumar bho rugha 's bho rochd i,
 'S bho sgeiribh cuain gun a dochunn,
 Ged dh' eireadh muir suas 'ga posdadh,
 Cha gheill a' calpanan copair.

Bho 'n la ghluais iad bhar nan stoched i,
 Cha 'n fhaicear air sail a coltas,
 Saor cha do chuir tàl no lochdar
 Air luing no air bàrc theid roimhe ;
 Gun chron ri aireamh ni lochd dh'i,
 Bho sail gu aird' a saoith-thoisich,
 Air a clàr cha tamh a bhochduinn,
 'S gilleam aighleasach le cosdas,
 Cha 'n ioghnadh dhoibh, 's làn an copain
 Do 'n stuth laidir as 'na gochdaibh,
 'S nach faigheadh cead tamh 's na botuill.

Anns gach cala 'n tilg i h-achdair,
 An Albuinn, an Eirinn, no Sasunn,
 Bruchdaidh na' ceudan 'ga faicinn,
 'S ioghnadh leo i fein 'sa prangan,
 Luchd nam feileadh beag, 's nam breachdan ;
 'S liomhor maighdean bheusach, bhas-gheal,
 'Shaoithricheas d' an eisdeachd tachdan,
 A's piob nan dos reidh 'ga spalpadh,
 'S Rodhach 'ga seideadh gu sgairteil,
 'S òl le reit' air mac-ná-bracha,
 'S gum bu h-eibhinn 'thig iad dhachaidh.

Beannachd a chàirdean, 's a thuatha,
 A cheathuirnne, 's a dhaoin uaisle,
 Do'n treun-laoch a chuir a suas i,
 An Raonullach a sìne 'chualas,
 Coirneal Domhnullach ri luaigh e,
 Mac-ic-Alastair a chruadail,
 'S gach ainm dhiu sid cha 'n 'eil suarach ;
 'S gu ma fada maireann, buan e,
 'S oighre 'na ionad bhi 'n uachdar
 Air a chinneadh, 's gu 'n robh buaidh leis.

Glac a nuas an t-shearag riobhach,
 Fhir 'ga riachaid na bi miothar,
 Ma 's a branndi, beòir, no fion i,
 Dean a ghloine sin a lionadh;
 Deoch-slainnte Gharrannaich phriseil,
 'S an d' fhàs an fhuil uasal, rioghail,
 Bho ghuaillibh gu ebluais a dìreadh,
 Oighre dligheach Rois, 's Ille,
 Mhuile, 's Innse-gall, 's Chinntìre.

Oran do'n Bhàta-thoite, d' an goirear Beinn-nibheis.

AIR FÈNN—"Tapadh leat a Dhomb'aill-ic-Fhiunlaidh."

'S MOR an t-ioghnadh leo 's an rioghachd,
 'S iongadach ri innse an trathsa e,
 Beinn-nibheis a dh' fhas co iséal,
 A falbh le h-innleachdaibh air sàile,
 Eadar Inbheirnis, 's an Crìonan,
 'S Glaschu mor nan sìoball arda;
 Cha till frasan, gaath, no sìan i,
 Braise lìonaidh, no sruth tràghaidh.

Air a bheinn ud thainig caochladh,
 Gun mbuilt, gun chaoirich 'g an àrach,
 Gun chuirnn, gun chlachan 'na h-aodunn,
 Gun chreagan, gun fhraoch, gun chàdhar;
 'S an aite gach sruthain fhior uisg',
 Bh' air a crìochan bho linn Adhamh,
 'Thainig liunn, a's portair brigheil,
 'S togsaidean fiona na 'n aite.

Co chreideadh sid an urraidh,

Cha robh feum do dhuine 'gradhuinn ;
Nach luidheadh sreachd air a' mullach,

'S gun fhiadh a' fuireach 'na fàsach ;
'S am bliadhna chuala sinn uile,

Gun d' fhuair i t-urram air sàile,
Cho luath ri peileir a gunna,

'S thug na saoir gu cuma bàta i.

Dh' fhas i na darrach, 's na h-iarann,

'S a cliathaichean dìonach, laidir,
Staidhrichean gasd' air am fiaradh,

A dìreadh bho h-ìochdar gu braighe ;
Seonraichean geala gu h-ìosal,

Far an òlar fion na Spainte,
'S gach fear is urraim a phaigheadh,
Gheibh e 'n sid gach ni gu aighleas.

'S ard 's na speuraibh ch' thear smuill dh'i,
'G eiridh suas bho 'n fhuinnais ghàbhaidh,

'S coireachan goileach a spùtadh
Air cuibhleachan ùra pràise ;

'S gach ball na' còim is mor ioghnadh,
Riabh cha 'n fhaca suil an àicheadh,

'S ge b e fear a dheibh air thus i,
Co nach d' thugadh cliu gu bràth dha.

Nuair a theid i ceart air ghluasad,

'S fada chluinnear fuaime a h-àlaich,
Fairge 'ga scoltadh m'a ghuaillcan,

Sruth air chuartagan a sàlach,
'S cobhar ard 'ga steolladh uaipe,

A bar nan tonn uaine cair-gheal,
Le neart a h-onf haidh 'ga fhuadach,

Mu chlachan ruadha' na tràghad.

'S luaithe 'rothan na gàth-gaoithe,
 'M feasgar Mairt ri faobhar ard-bheann,
 A' rùsgadh fairge le saothair,
 Air gach taobh dh'i sao-shruth 'gàirich,
 'S àrdan borb nam bòchd thonn craosach,
 Mu 'toiseach a taosgach bharcan,
 'S teine dian d'a cur le sraonadh,
 Na still an aodunn ra bàrluinn.

'S feumail dhi 'n treun-laoch 'ga stiubhradh,
 Neartmhòr, dumbail, luthsar, laidir,
 Bonnanach, somalta, tùrail,
 Anns a' bheil curam a's nàire,
 'S air airdead 's ga 'n eirich sùghain,
 Nach cuir sumbaid as a làraich,
 Mac Lachuinn bho 'n chaisteal chliuiteach,
 Do 'n dùchas bli 'n Arraghaidheal,

Eiridh am fear-iuil 'na toiseach,
 Nuair a chi e coltas gàbhaidh,
 A' glaothaich ri laoch na stiùra,
 Gleidh do chùrsa mar a tha e,
 Lean do ghabhail dìreach romhad,
 Tha 'mhuir coimheach ruinn an drasda,
 Cum a ccann ri sùil an fhuaraidh,
 'S cuirear tuilleadh guail 's an àmhuinn.

'Feasgar annoch tighinn bho 'n lingidh,
 'Dol gu cala 'n ionad sàmhach,
 A' leigeadh 'h-achdraichean 'sa ghrinneal,
 'Ceangal Beinn-nibheis le càbuill:
 'S cridheil, sunndach, 's muirneach gillean,
 Sùrd air mire, 's air ceol-gaire,
 Greis air orain, òl, a's iomairt,
 Aig na seoid is binne mànnan.

An *Caiplean* Bàn a' sàr dhuin' uasal,
 Mala gun ghruaim, gruidh is àilte,
 Sgiobair fearail ri àm cruadail,
 Cridhe stuama, suairce, cairdeil ;
 'S an latha thachair sinn thuasad,
 Anns an uair sin ghabh e baigh rium ;
 'S ged a bhiodh mo cheann air cluasaig,
 Chuirinn mu 'n cuairt a dheoch-slainte.

*Duanag do 'n Bhàta-thoite, da 'n ainm a Mhaighdeann-
 Mhor-bheinneach.*

Mo MHILE beannachd do 'n mhaighdinn,
 'N eirig na fhuair mi 'ga caoimhneas,
 Rìgh na 'n gràs 'bhi la, 's dh' oidhche
 Na *phìlot* gu a toirt chum tìr.
Stan gu 'n till a mhaighdinn chluiteach,
Chaidh do Glaschu mor nam bùthaibh,
'S ra fir gheula, chridheil, shunndach,
*A dheanadh na crùn a dhiol.**

Fhuair i stoilleadh air an fhearann,
 D' an ainm a Mhorrthuirane ghleannach,
 Far a faigheadh fleasgach fearail,
 Maighdean bhanail, 's leannan grinn.

* Rìbhi air aithris an deigh gach rann.

Nuair a theid i ceart air ghluasad,
 'S fairge 'ga scoltadh m'a guaillean,
 Cha till soirbheas deas no tuath i.

Air chruaidhead 's ga 'n d'thig an t-shian.

Nuair dh'fhadas iad teine guail dh'i,
 'S cuibhleachan d' an cur mu 'n cuairt leis,
 Snàmbaidh i air bhar nan stuaidhean,
 Cho luath ri fiadh fuar 's an fhrì.

Slan do 'n sgioba 's do 'n *chainte*,
 Na fir ùra 's muirnnich' aigne,
 Dh' eireas sunndach, moch air mhaduinn,
 Surdail, acfhuinneach gun sgios.

Comunn a chuir cul ri bochdainn,
 Nuair a shuidheadh iad gu sochdrach,
 'S a chuireadh mu 'n cuairt na botuill,
 Cha b'e am poit air ach am fion.

Cainte Mac Mhathain an t-uasal,
 Mala chaol gun fbraoch, gun ghruaman,
 Siol nam fear bho 'n airde Tuath e,
 A sheasadh cruaidh an àra an rìgh.

Nuair a dh' eireadh iad fo 'n bhrataich,
 'S ceann an fheidh ri reidh-chrann snaighte,
 Ehiadh ra-treuta air luchd nan casag,
 Gun àite fasgaidh achd' gu 'n dian.

Sporan fiailaidh bho 'faighinn fuasgladh,
 Cha do chuir thu riabh air cruaidh-shnuim,
 Bha do shaimhseal d'hiomhsa buadhail,
 'S mor a th' fhuair mi air mo sgrìb.

Thagruinn cairdeas Mhic-fein-Léithe,
 'S gur dileas do m' chinneadh fein e,
 Sheasadh air gach cnochd le cheile,
 Nuair a dh' eireadh iad gu stri,

Sgoilleir gàidhlic, agus beurla,
 'S deise scriobhas, 's binne leubhas
 Gach focal a reir a cheile,
 'Tighinn a mach bho a' dheudaich ghrinn.

Mac-Aonghais cha 'n fhag mi 'n di-chuimhn',
 'S sean a sbloinneadh anns an riogbacht :
 'S nuair thainig Mac-ghillebhrìde,
 Gun dhearbhadh iad bhi dileas ri linn.

*Duanag do 'n Bhàta-thoite, do 'n gairmear Beinn-
 Loinnein.*

'S MOR an t-ioghnadh leo ri innseadh,
 Beanntuinnean arda na riogbacht,
 Air muir shaile 's namh le b-innleachd,
 Ced a bhiodh a glinn air bòchdadh.

*Hùg-irì-hùg, hùg a rìreamh,
 Air a' bhata, laidir, dhionach,
 Le fir gheala, chairdeil, dhileas,
 Slan gu tìr gu 'n tìll Beinn-lòmuin.**

* Ri bhi air aithris an deigh gach rann.

Chuir iad Beinn-nibheis do Leoghas,
 An Ceann-cinnidh sìos do Chromba;
 'S Beinn-loamuinn le siubhal fonnar,
 A chois'neas an geall 'san Oban.

Nuair a ghluaiseas i bho 'n chala,
 Cluinnidh gach cluas fuaim a darraich,
 Fairge mu guaillean 'ga gearradh.
 Steolladh, geal romh neart a sroine.

'S binne na chuach cheitein shambraidh,
 'S sinn' 'nar suidh', a's i na deann-ruith;
 Greis air orain, ceol, a's dannsa,
 Deilbh na'n rann, 's ga 'n cuir an ordugh.

'S binn 'sa mhaduinn bhi d' ar dusgadh,
 Le piob mhoir nam feadan siubhlach,
 'S Uilleam Rodhach le mheoir luthar,
 A cuir sunnt fo ghillean òga.

Gum bu slàn a thig 'sa theid iad,
 An *Caiptean*, am *Pilot*, 's an Cleireach,
 Na fir seairteil, ghasda, threubhach,
 Dheanadh an treundas a chomhdach.

Caiptean Mac-Aonghais an t-uasal,
 Siol nam fear a sheas an cruadal,
 Ris na Lochlannaich d' am bualadh,
 'Lean an ruaige 's bu chruaidh 's an toir iad.

'S Leathanuich bho cheann Lochbuidhe,
 Sheoladh ard air bhar na 'n sruthaibh,
 'Chuireadh an cath feargach, fuileach,
 'Bhuaileadh na buillean 'sa chomhstri.

Iein 's Ailein na Gaidheil,
 'S Donnchadh mhac-Mhathain an t-armunn,
 'S niarachd bean a ghlachd air laimh e,
 A' la th' fhuair i fainne posd' air.

Alastair Steansan gun ghruaim air,
 Saighdeir fearail ri h-uchd cruadail,
 Gnùis na' feille, beul na stuaimé,
 'Giullan na h-uaisle gun mhorchuis.

Alastair Friseal a' Stiùbhard,
 Do 'n fhuil uaibhrich, uasail, chluitich,
 Ga 'm bu dual 'bhi 'n caisteal Dunaidh,
 Sheasadh gach cuis mar bu choir dha.

Beul siobhalta 's fìor-ghéal deudach,
 Snaidhte, dìonach, grinn ri cheile.
 'S lionmhor ribhinn og tha 'n deigh ort,
 'S leis am b' eibhinn bhi ga d' phogadh.

Gum bu reidh dh'i air gach slighe,
 'S ann rithe dh' eireadh mo chridhe,
 'S b' fhearr lium gu 'n cluinninn a rithist,
 I bhi tighinn air Loch-Lochaidh.

Cumha Mhic-ic-Alastair.

AIR Fonn—"Gaoir nam ban Muileach."

'S BOCHD 'sa mhaduinn mo dhusgadh,
 'S mi gun aidhear, gun sugradh,
 'S goirt an t-shaighead a chiuir mi,
 A rinn mo lot air mo chulaobh;
 Sgeul a thaing as ùr oirnn,
 Dh' f hag mo chridhe-sa brùite,
 Bàs an laoich bu mhor cliu' aig na Gaidheil.
 Bàs an laoich, &c.

'S trom 'a cha 'n eutrom ar n-eallach,
 Bho dhiordaoin an deigh Calluinn,
 Creach a's gaoir dà thaobh Gharraidh,
 Cha 'n òr, cha 'n airgiod, cha 'n earras,
 Cha chrodh, cha chaoirich, cha ghearrain,
 Ged a chailte iad 's t-earrach,
 Cha 'n e aobhar ar gearain,
 Ach an t-Alastair Gleannach 'g ar fagail.
 Ach an, &c.

Mo chreach mhor 's mo chruaidh thùrsa,
 'S fada 'n oidheche dhomh 'm dusgadh,
 'S tric mi m' leabaidh a' tionndadh,
 'S mi ri iarguinn mo dhiubhail,
 Chruinnich sluagh as gach duthaich,
 A thigh'nn 'g a d' thogail air ghiullan,

'S a chuir tharad na h-urach,
 'S truagh do chairdean as t-iunnais,
 'S nach duisg piob no fuaim ciuil gu la bhrath thu.
 'S nach, &c.

Oirne thainig gun fhios duinn,
 Sgeala craiteach ar clisgidh,
 'Rinn ar fagail gun mhisneach,
 Ar sgiath laidir a bhristeadh :
 Gun fhear baigh a ni iochd ruinn,
 Bho 'n chaireadh fo lichd thù :
 A rìgh nan gaidheal 's a chistidh !
 'S lion'or suil a bha silteach an tra' sin.
 'S lion'or, &c.

'S bearn bhristidh bho 'n dh' fhalbh thu,
 A mor uaislean na h-Alba,
 A Leomhain ! churanta, chalma,
 Bho 'n Tùr Gharrannach ainmeil,
 Nan gleus glana 's na h-armachd,
 Nan cuach òir, 's nan corn airgid ;
 Miad gach buaidh bha ort dearbhtha,
 Trian cha 'n urrainn luchd seanchais an aireamh.
 Trian, &c.

B'e sid turas a chruadail,
 Thug a mach air do chuairt thu,
 'S do thoirt dhachaidh air ghuaillan,
 A dh' fhag sinne 'n ar truaghain,
 Caite 'm facas no 'n cualas,
 Cuise a' tachairt bu chruaidhe,
 Na t-fhuil mhoralach uasal,
 'Bhi 'ga dortadh fo stuaidhean an t-ghaill :
 'Bhi 'ga dortadh, &c.

'S oil lium càramh nan òighean,
 Do chaomh bhain-tighearnan òga,
 Ga 'n do thachair bhi 's t-sheomar,
 S each 'gad' rìdhe air na bòrdan ;
 Do dha nighinn 'gad phogadh,
 An te bu shìne le dochas,
 A' cuir sheideag a d' phoraibh,
 An duil gun d'thugadh i beo thu gu d' chaileachid.
 An duil, &c.

'S beag an t-ioghnadh an sprochd-san,
 Ged nach caidil iad sechdrach,
 Deoir bhi sìleadh bho 'n rosgaibh,
 'N deigh bhi faicinn do lotan ;
 Do ghnais àluinn 'ga dochunn,
 Leis a bhàta dhubh thoite,
 D' an robh dàn a mhi-fhortain,
 'S am fear a dheilbh air a' stochd ì,
 B' fhearr nach beirt e bho thoiseach le mhathair.
 B' fhearr, &c,

A Mhic-ic-Alastair eachdaich,
 Nan trùp mearra, 's nan steud-each,
 Ged tha sinne fo chreuchdan,
 'S goirt leinn achdain do cheilidh ;
 Do dheagh bhain-tighearna bheusach,
 Ris na dhealaich an t-eug thu,
 Rinn ar sgaradh bho cheile,
 'S beag an t-ioghnadh a d' dheigh-sa,
 Ged nach dean i gàir eibhim ri 'laithean.
 Ged nach, &c

'S faoin a chadal air clusaig,
 'S trom a h-iunntraichean uaipè,
 Marcach deas nan each uaibhreach,

Bu mhor gaisgeadh a's cruadal,
 A lean gach fasan bu dualchuis,
 Leis 'm bu mhiannach ri ghuailllean,
 'S a bhi 'ga faicinn mu 'n cuairt dha ;
 Luchd nam breachdanan uaine,
 'S bu trom snidhe air an gruaidhean,
 'N àm fhagail 's an uaighe air a chàradh,
 'N àm, &c.

An laoch ceannsgalach, euchdach,
 Sàr cheannard nach geilleadh,
 A bheireadh aimhreit' gu reite,
 Chaisgeadh fainneart a's eucoir,
 'S a chomannndadh na ceudan ;
 Ge b'e thairneadh gu stroup thu,
 'S e bu ghlichde bhi reith riut,
 A lamh a bhualadh na 'n geur-lann,
 Ri h-uchd cruadail na 'n eireadh ort ardan.
 Ri h-uchd, &c.

'S ann na laidhe 'n Cill-Ionain,
 Dh' fhag sinn biatach an fhiona,
 Lamh a b' urrainn a dhioladh,
 'S cas a shiubhal na frithe,
 Bu tu sealgair na sithne,
 Le d' chuilbheir caol, dìreach ;
 'S bho na thainig a chrìoch ort,
 Gheibh na lain-dhaimh an sìochaint,
 Cadal amhach 's cha dirich an namhaid.
 Cadal, &c.

'S lionmhor Filidh thug speis dhuit,
 Agus Bard ris an d' eisd thu,
 Bhitheadh do ghinnidhnean reidh dhoibh,

'S iad a nis ann am feichean,
 A seinn do chumha bho 'n dh' eug thu,
 Co thilleadh am breig iad ?
 Dhòmhsa b' aithne do bheusan,
 A chinn-fheadhna na' feisdean,
 Mac mhna eile fo 'n ghrein cha d' thug barr ort.
 Mac mhna, &c.

'S lionmhor fleasgach 's fear posda,
 Dh' eireadh leatsa gu deonach,
 A dhol an aobhar rìgh Deorsa,
 Chionn 's gu faiceadh iad beo thu,
 Do mhor chinneadh nach sòradh,
 Eadar chairdean 's luchd eolais ;
 Ann a d' Dhuchanaibh còrach,
 Gleann-Garradh, a's Cnoideart ;
 'S e na th' achd a chuis sholais,
 Do Mhac Oighre, Aonghas òg a bhi t-aite.
 Do Mhac, &c.

Buaidh chnuic anns gach comhail,
 Buaidh chath agus chomhraig,
 Buaidh gliocas a's eolais,
 Buaidh sliochd, agus posaidh,
 Buaidh mhic, agus storais
 Ort, 's an ionad an coir dhuit
 Mar Cheann-cinnidh Chloinn Domhnuill ;
 Saoghal fada, 's cian beo dhuit a d' laraich.
 Saoghal, &c.

Ann an ionad an athar,
 Fiallaidh, fughantach, flathail,
 Far 'm bu ghreadhnach a ghabhail ;
 Bu tric uaislean a tàthaich,

Tighinn air chuairt as gach rathad,
 'S fion uaibhreach 'g a chaitheadh ;
 'Dol mu 'n cuairt air na maithibh,
 B'e cheol cluais agus aidhear,
 Pìob mhor bu bhinn labhairt,
 'Bhi 'ga dhusgadh gach latha le faillte.
 'Bhi 'ga, &c.

Sguiream nis', tha mi reidh dheth,
 A chuir na focail ri cheile ;
 Chaill mi caileachd mo ghéire,
 Mar sheann saothach air deubhadh,
 'Dol na chlair as a cheile ;
 No mar Oiscin na' Feinne,
 Nuair a dh' f hag iad leis fein e,
 Gach aon duine air mo threigsinn,
 Ged 's iomad la éibhinn,
 Thug mi 'n cuirt an f hir fheill' air bhar aighlis.
 Thug, &c.

CHROCH.

Mearrachdan a' Chlofh-bhualaidh.

An t-sreadh bho'n

Taobh Duilleig. mhullach.

16	12	Airson iognadh, leubh iognadh
35	24	 fhasd, leubh fhaod
39	21	 iobhrabh, leubh iobhraidh
60	19	 Munn, leubh Mu 'n
73	8	 callaidh, leubh caillidh
80	20	 luaineaich, leubh luainench
81	11	 Ghlag, leubh Ghlag
101	11	 cheill, leubh ceill
106	22	 stri, leubh strithe
111	16	 Hiltu, leubh Hillu, &c. rium
120	17	 do 'd, leubh do 'n
120	17	 uireasbhidh, leubh uireasbhuid
139	16	 doibair, leubh diobair
140	20	 fìdhliidh, leubh fìdhlibh
144	2	 t-uaisle, leubh t-uasal
145	8	 Scriedin, leubh Scridein
175	7	 air, leubh an
181	1	 ga, leubh gu
188	14	 darrach, leubh darraich
189	2	 tomba', leubh tombac'

☞ Tha còrr litir am mearrachd nach fìu a bhi 'g ainmeachadh a' 80.

